

การพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหาร
ให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐

โดย

พลโท สุพจน์ มาลานิยม
หัวหน้านายทหารฝ่ายเสนาธิการประจำเสนาธิการทหาร
กองบัญชาการกองทัพไทย

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๐
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑

บทคัดย่อ

เรื่อง การพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับ
แนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐

ลักษณะวิชา การทหาร

ผู้วิจัย พลโท สุพจน์ มาลานิยม   **หลักสูตร** วปอ.   **รุ่นที่** ๖๐

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหาร และความสอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวิเคราะห์จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ และแบบสอบถามผู้บริหารด้านการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารที่สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ ประกอบด้วย ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี แนวทางการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ แบ่งออกเป็น ๒ ด้าน คือ ด้านนโยบายการจัดการศึกษา และด้านกระบวนการเรียนการสอน

ด้านนโยบายการจัดการศึกษา โรงเรียนเตรียมทหารส่งเสริมครู อาจารย์ ผู้ที่ทำหน้าที่สอน ให้ได้รับการพัฒนาทักษะด้านเทคนิคการสอน โดยการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community : PLC) พัฒนาให้มีความพร้อมทางด้านเทคโนโลยี การใช้เครื่องมือการเรียนรู้จากสื่อออนไลน์ การเลือกสรรสื่อที่เหมาะสม เป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator) บูรณาการรายวิชาของตนกับรายวิชาอื่น ๆ ออกแบบการเรียนการสอนและภาระงานให้สอดคล้องกัน

ด้านกระบวนการเรียนการสอน เน้นการสะสมทักษะชีวิต ครูผู้สอนเป็นเพียงผู้ชี้แนะ (Mentoring) ใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) ใช้เทคโนโลยีสืบค้นข้อมูล จัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem - based Learning) ตั้งประเด็นคำถามต่อยอดความรู้ในการค้นคว้าเพิ่มเติม ผ่านทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) ใช้ STEM Education พัฒนากระบวนการหรือผลผลิตนวัตกรรมใหม่ ๆ ผ่านการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project - based Learning) การจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning การใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity - based Learning) รวมทั้งปลูกฝังนักเรียนเตรียมทหารให้มีจิตสาธารณะ (Public Mind) และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (Public Responsibility)

ABSTRACT

Title The Improvement on Key Competencies of Pre – Cadets in accordance with Thailand 4.0 Policy
Field Military
Name Suphot Malaniyom, Lieutenant General **Course** NDC **Class** 60

This research aimed to study the education and training scheme of the Armed Forces Academies Preparatory School (AFAPS) particularly in key competencies of Pre - cadets in accordance with ‘Thailand 4.0’ policy. The data was collected by conducting a documentary analysis, interviews with AFAPS education administrators and a questionnaire on guidelines of improvement on Pre-Cadets’ competencies in accordance with Thailand 4.0 policy. According to the content analysis, it was discovered that the key competencies relevant to Thailand 4.0 policy were communication capability, critical thinking capability, problem solving capability, capability in applying life skills, and capability in technological application. The guidelines of the improvement on the key competencies in accordance with Thailand 4.0 policy could be divided into two main areas: an educational administration policy and teaching pedagogy.

According to an educational administration policy, AFAPS teachers and instructors were encouraged to improve their teaching techniques by establishing Professional Learning Community (PLC) and their technological readiness to appropriately select and utilize digital media as learning tools. Additionally, teachers shifted their roles to be facilitators designing and facilitating in Pre - cadets’ learning process along with utilizing a cross - disciplinary integration and planning and implementing appropriate teaching approaches and corresponding assignments.

Regarding teaching pedagogy, life skills learning was emphasized while teachers were only mentors. Flipped classroom, information searching skills, and problem - based learning were also implemented together with open - ended discovery by students through collaborative learning. In regard to STEM education, Pre-cadets’ innovative processes or products were Improved through project - based learning, and active learning, especially in activity - based learning, was also put into practiced. Correspondingly, Pre - cadets were imbued with public mind and public responsibility.

คำนำ

Thailand 4.0 รูปแบบโมเดลที่ได้รับการกล่าวถึงมากในขณะนี้ ซึ่งจะเป็นโมเดลทางเศรษฐกิจที่จะนำพาให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาครอบคลุมในทุกมิติไปพร้อมกัน โดยทั้งหมดจะขับเคลื่อนไปได้ต้องอาศัยปัจจัยที่ถือว่าสำคัญที่สุดในการพัฒนา นั่นคือปัจจัยด้านบุคลากร และสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ สมรรถนะ ของคนไทยสำหรับการขับเคลื่อนประเทศ ให้เจริญก้าวหน้าในระดับสากล สมรรถนะเป็นความสามารถ ทักษะ หรือประสิทธิภาพในการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งให้บรรลุเป้าหมาย หรือสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ซึ่งเป็นยุคแห่งการขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ ผนวกกับการสร้างความสมดุล การสร้างสังคมแห่งความสุข ให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นคนไทยที่มีปัญญา (Head) มีทักษะที่เห็นผล (Hand) มีสุขภาพแข็งแรง (Health) และมีจิตใจงดงาม (Heart) การจัดการศึกษาถือเป็นรากฐานสำคัญที่จะพัฒนาคนไทยให้เกิดสมรรถนะสำคัญที่ส่งเสริมให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์กรและประเทศชาติ

โรงเรียนเตรียมทหาร เป็นสถาบันการศึกษาเฉพาะทางระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจัดการศึกษาโดยให้นักเรียนเตรียมทหารได้พัฒนาหาวิธีปัญญา มีความรู้ และทักษะอันจำเป็นต่อการประกอบอาชีพทหาร – ตำรวจ ร่วมพัฒนาสังคมด้วยแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ และเกิดสมรรถนะสอดคล้องกับสมรรถนะสำคัญที่ควรมีในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ซึ่งเป็นยุคแห่งการขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจจัดทำวิจัยเรื่องนี้ขึ้น เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ เพราะนักเรียนเตรียมทหารไม่ใช่เป็นเพียงบุคคลที่จะดำรงชีวิตอยู่ในศตวรรษที่ ๒๑ เท่านั้น แต่นักเรียนเตรียมทหารจะต้องเป็นนายทหาร – ตำรวจ ในอนาคตที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำหน่วยในการรักษาความมั่นคง และพัฒนาประเทศอีกด้วย อีกทั้งเป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารให้ได้มาตรฐานสัมพันธ์ทั้งมาตรฐานของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานสากล รวมถึงสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบัน

พลโท

(สุพจน์ มาลานิยม)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๐

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
คำนำ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๕
ขอบเขตของการวิจัย	๕
วิธีดำเนินการวิจัย	๖
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๖
บทที่ ๒ ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๗
ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ	๗
กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)	๑๑
(ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)	๑๔
Thailand 4.0 ขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน	๑๘
การจัดการศึกษาเฉพาะทางในประเทศไทย	๒๑
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๒๔
กรอบแนวคิดของการวิจัย	๒๗
สรุป	๒๘
บทที่ ๓ การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมสมรรถนะนักเรียนเตรียมทหารในปัจจุบัน	๒๙
บริบทของโรงเรียนเตรียมทหาร	๒๙
นโยบายด้านการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร	๓๒
หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร	๓๓
สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	๔๘
สรุป	๔๙

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์การพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหาร ให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐	๕๐
แนวคิดการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหาร ให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐	๕๐
กระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนเตรียมทหารในการพัฒนา สมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐	๕๓
บทที่ ๕ สรุป และข้อเสนอแนะ	๗๑
สรุป	๗๑
ข้อเสนอแนะ	๗๘
บรรณานุกรม	๗๙
ภาคผนวก	๘๔
ประวัติย่อผู้วิจัย	๙๒

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๓ - ๑	โครงสร้างหลักสูตรนักเรียนเตรียมทหาร ชั้นปีที่ ๑	๔๒
๓ - ๒	โครงสร้างหลักสูตรนักเรียนเตรียมทหาร ชั้นปีที่ ๒	๔๕
๓ - ๓	โครงสร้างหน่วยกิตของหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร	๔๗
๓ - ๔	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของนักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ ๑ และ ชั้นปีที่ ๒	๔๘

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและเป็นพลวัต (Dynamic) ก่อให้เกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว มีการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมมาสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าในทุกด้าน การพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้ทันกับการแข่งขันในเวทีโลก เพื่อนำพาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าเป็นที่ยอมรับในระดับสากล และต้องพัฒนาภายในประเทศอย่างสมดุลในทุกด้าน โดยคำนึงถึงอัตลักษณ์และบริบทในด้านต่าง ๆ ภายในประเทศ นอกจากนี้การดำเนินนโยบายในการพัฒนาประเทศจะต้องมีการบูรณาการและเชื่อมโยงในลักษณะของภาคีหรือความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาและการแข่งขันในระดับสากล ซึ่งประเทศไทยมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตั้งแต่มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๐๔ - ๒๕๐๙) จนถึงปัจจุบันเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๕) ทำให้ประเทศไทยมีการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจ การศึกษา และอื่น ๆ การพัฒนาประเทศไทยตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสามารถแบ่งเป็นยุคต่าง ๆ ได้ ๓ ยุค โดยยุคแรกเป็นการพัฒนาด้านเกษตรกรรมเป็นหลัก เนื่องจากประชากรในประเทศส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม ยุคที่สองเป็นยุคของอุตสาหกรรมเบาที่มีการนำเครื่องจักรเข้ามาช่วยในการทำงาน ยุคที่สามเป็นยุคของอุตสาหกรรมหนักและเน้นการลงทุนจากต่างชาติ (ภัธ โชติกะพุกกะนะ, ออนไลน์, ๒๕๖๐)

การพัฒนาประเทศไทยในยุคที่สามหรือที่เรียกว่ายุคไทยแลนด์ ๓.๐ ทำให้ประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจค่อนข้างชัดเจน เนื่องจากมีการขยายการลงทุนภาคอุตสาหกรรม ส่งเสริมการส่งออก และการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า แต่ทำให้ประเทศไทยประสบปัญหาหรือทำให้ประเทศไทยเข้าไปสู่กับดัก ๓ ด้าน ได้แก่ กับดักประเทศรายได้ปานกลาง โดยประเทศไทยไม่สามารถพัฒนาตนเองให้สามารถแข่งขันกับประเทศคู่แข่งที่ใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาประเทศ กับดักความเหลื่อมล้ำของความมั่นคง และกับดักความไม่สมดุล ในการพัฒนา (Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน, ออนไลน์, ๒๕๕๙) โดยที่ผ่านมามีประเทศไทยให้ความสำคัญกับความมั่นคงทางเศรษฐกิจ โดยละเลยการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การสร้างสังคมที่อยู่ดีมีสุข และการยกระดับศักยภาพและภูมิปัญญามนุษย์ ทำให้การพัฒนาประเทศไทยเป็นไปอย่างไม่สมดุล มาตรฐานในคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศมีความแตกต่างกัน การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นลักษณะสังคมเดี่ยว มีความเป็นปัจเจกบุคคล โดยขาดการส่งเสริมและพัฒนากิจการมีจิตสาธารณะหรือค่านิยมการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๙ - ๑๒ (พ.ศ.๒๕๔๕ - ๒๕๖๔) จึงได้มีการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน และช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง โดยมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศมุ่งสู่ความสมดุลและยั่งยืน

ปัจจุบันคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้จัดทำ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) โดยนำยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ซึ่งกำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทาง จะเห็นได้ว่าในขณะนี้นั้นศักยภาพและชีวิตคนไทยหลายด้านยังต่ำกว่าเป้าหมาย และไม่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฐานความรู้โดยเฉพาะการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทยยังมีปัญหาเชิงคุณภาพ ในส่วนของกรอบแนวทางยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคนนั้น จะเป็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตยกระดับการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง โดยปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ และสร้างเสริมให้คนมีสุขภาวะที่ดี สร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย และภาคหวังคนไทยในอนาคตไว้ว่าต้องมีศักยภาพในการร่วมกันพัฒนาประเทศสามารถปรับตัวรองรับบริบทการพัฒนาในอนาคต มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีทักษะในการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มีจิตสำนึกในวัฒนธรรมที่ดีงาม รู้คุณค่าความเป็นไทย และมีความรับผิดชอบ เป็นรากฐานที่มั่นคง ของชุมชน สังคม รักชาติ และสถาบันพระมหากษัตริย์ (ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ สรุปย่อ, ออนไลน์, ๒๕๕๙)

สิ่งสำคัญที่รัฐบาลดำเนินการ คือ การขับเคลื่อนการปฏิรูป โดยปฏิรูปทั้งโครงสร้างเศรษฐกิจ ปฏิรูปการวิจัยและการพัฒนา รวมทั้งปฏิรูปการศึกษาไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้สามารถรับกับโอกาสและภัยคุกคามชุดใหม่ในศตวรรษที่ ๒๑ ได้ ด้านเศรษฐกิจ รัฐบาลต้องการปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจเพื่อก้าวข้ามไปสู่ประเทศไทย ๔.๐ โดยปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ด้วยการเติมเต็มด้วยวิทยาการ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและการพัฒนา สู่การปฏิบัติด้วยการกำหนดยุทธศาสตร์ ๑๐ ยุทธศาสตร์ หนึ่งในนั้นคือ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ได้กำหนดไว้ว่า คนไทยต้อง ใฝ่ดี มีวินัย สร้างสรรค์นวัตกรรม พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ประกอบด้วย ๔ กลยุทธ์ คือ ๑. ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีการพัฒนาทักษะทางสมองและทักษะทางสังคมที่เหมาะสม ๒. พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานและการใช้ชีวิตที่พร้อมเข้าสู่ตลาดงาน ๓. ลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ และให้ทุกภาคส่วนคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพ และ ๔. ผลักดันให้สถาบันทางสังคมมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศอย่างเข้มแข็ง ((ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔, ออนไลน์, ๒๕๕๙)

อย่างไรก็ตามแม้จะมีการปรับเปลี่ยนแผนการพัฒนาประเทศชาติดังที่กล่าวมาแล้ว แต่เนื่องด้วยกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกเป็นไปอย่างรวดเร็ว นำไปสู่การปรับแผนและ

กลยุทธ์ในการพัฒนาประเทศให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง รูปแบบที่สำคัญหรือโมเดลที่ได้รับการกล่าวถึงมากในขณะนี้คือโมเดลไทยแลนด์ ๔.๐ (Thailand 4.0) เป็นชื่อเรียกโมเดลในการพัฒนาประเทศ มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาจากการพัฒนาประเทศในช่วงเวลาที่ผ่านมาทั้ง ๓ ยุค ดังที่กล่าวข้างต้น ซึ่งเชื่อว่า จะเป็นโมเดลทางเศรษฐกิจที่จะนำพาให้ประเทศไทยก้าวข้ามกับดักทั้งสามกับดักที่กล่าวมาแล้ว เป็นการพัฒนาประเทศที่ครอบคลุมในทุกมิติไปพร้อมกัน ได้แก่ มิติความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ มิติความอยู่ดีมีสุขของคนในสังคม มิติการยกระดับคุณภาพมนุษย์ และมิติการรักษาสีงแวดล้อม (Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน, ออนไลน์, ๒๕๕๙) โดยทั้งสี่มิตินี้จะขับเคลื่อนไปได้ต้องอาศัยปัจจัยที่ถือว่าสำคัญที่สุดในการพัฒนา นั่นคือ ปัจจัยด้านบุคลากรหรือประชาชนคนไทยทุกคนในประเทศ ดังนั้น การจะนำพาประเทศไทยก้าวไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยการขับเคลื่อนโมเดลไทยแลนด์ ๔.๐ สิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งคือ “สมรรถนะ” ของคนไทยสำหรับการขับเคลื่อนประเทศให้เจริญก้าวหน้าในระดับสากล

“สมรรถนะ” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Competency” หรือ “Performance” หรือ “Capacity” หมายถึง ความสามารถ ทักษะ หรือประสิทธิภาพในการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งให้บรรลุเป้าหมายหรือสำเร็จตามวัตถุประสงค์ Mc Clelland (๑๙๗๓ : ๑ – ๑๔) ได้กล่าวไว้ว่า สมรรถนะ หมายถึง บุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในปัจเจกบุคคล ซึ่งสามารถผลักดันให้ปัจเจกบุคคลนั้นสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือตามเกณฑ์ที่กำหนดในงานที่ตนรับผิดชอบ และเน้นย้ำให้วงการการประเมินบุคคลหันมาให้ความสำคัญกับสมรรถนะมากกว่าสติปัญญาที่วัดและสังเกตได้ง่ายและชัดเจนกว่า ในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ซึ่งเป็นยุคแห่งการขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ ผนวกกับการสร้างความสมดุล การสร้างสังคมแห่งความสุข เพื่อให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในศตวรรษที่ ๒๑ นั่นคือ คนไทยที่มีปัญญา (Head) มีทักษะที่เห็นผล (Hand) มีสุขภาพแข็งแรง (Health) และมีจิตใจงดงาม (Heart) (Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน, ออนไลน์, ๒๕๕๙) การจัดการศึกษาถือเป็นรากฐานสำคัญเบื้องต้นที่จะพัฒนาบุคลากรหรือคนไทยให้เกิดสมรรถนะสำคัญที่ส่งเสริมให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์กรและประเทศชาติ

การจัดการศึกษา ยึดหลักให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าโรงเรียนมีความสำคัญที่สุดในการจัดกระบวนการเรียนการสอน เน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรมตามความเหมาะสม โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๔๑ : ๔) คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๕ : ๒, ๖, ๑๓) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ ให้ความสำคัญของคำว่าการศึกษาไว้ว่า การศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยมีจุดมุ่งหมายของการศึกษาว่าเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน และการให้สังคมได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยเน้นการส่งเสริมศาสนา

ศิลปวัฒนธรรมของชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถ ประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

โรงเรียนเตรียมทหาร เป็นสถาบันการศึกษาเฉพาะทางในสังกัดของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย เป็นโรงเรียนทหารในสังกัดกระทรวงกลาโหม ตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วย โรงเรียนทหาร พุทธศักราช ๒๕๔๓ ซึ่งถือว่าเป็นสถานศึกษาเฉพาะทาง ตามกฎกระทรวง ว่าด้วยการจัดการศึกษาเฉพาะทาง พุทธศักราช ๒๕๔๗ ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๔๕ และ พ.ศ.๒๕๕๓) มาตรา ๒๑ ความว่า กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ อาจจัดการศึกษาเฉพาะทางตามความต้องการและความชำนาญของหน่วยงานนั้นได้ โดยคำนึงถึงนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ปัจจุบันโรงเรียนเตรียมทหาร จัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๕ – ๖ โดยใช้หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร พุทธศักราช ๒๕๕๔ (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐) ซึ่งมีความสอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มีภารกิจสำคัญ คือ ให้การศึกษา อบรม นักเรียนเตรียมทหาร ในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย กับวิชาทหาร และวิชาตำรวจ ให้เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและทัศนคติพื้นฐาน พร้อมทั้งจะพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความก้าวหน้าทั้งในด้านความรู้ อุปนิสัย และคุณสมบัติของผู้นำหน่วย ผ่านการเรียนการสอนความรู้และทักษะใน ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ๑) ภาษาไทย ๒) คณิตศาสตร์ ๓) วิทยาศาสตร์ ๔) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ๕) สุขศึกษาและพลศึกษา ๖) ศิลปะ ๗) การงานอาชีพและเทคโนโลยี และ ๘) ภาษาต่างประเทศ โดยหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายเพื่อปลูกฝังความเป็นผู้นำของทหาร – ตำรวจ ส่งเสริมสมรรถภาพทางร่างกาย พร้อมทั้งปลูกฝังคุณธรรม และความสามัคคี โดยเน้นการประพฤติปฏิบัติเป็นสำคัญ พร้อมทั้งเป็นการศึกษาที่ส่งเสริมการนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ท้องถิ่น และประเทศชาติ

นอกจากการให้การศึกษาและอบรมทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้แล้ว ในหลักสูตรยังได้กำหนดให้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ๔ ประเภท คือ ๑) กิจกรรมแนะแนว ๒) กิจกรรมชมรม เลือกอิสระ ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ๓) กิจกรรมตามระเบียบโรงเรียนเตรียมทหาร จัดให้นักเรียนเตรียมทหารทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมตามปฏิทินการศึกษา และ ๔) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ซึ่งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้นมีเป้าหมายเพื่อให้ นักเรียนเตรียมทหารได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย เกิดความรู้ความชำนาญทั้งวิชาการและวิชาชีพอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น เห็นคุณค่าขององค์ความรู้ต่าง ๆ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการพัฒนาตนเองและประกอบอาชีพ อีกทั้งมีจิตสำนึกและทำประโยชน์เพื่อสังคมและประเทศชาติ

การศึกษาในโรงเรียนเตรียมทหาร เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความ เป็นสากล ให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิต และให้สามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดี ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้นักเรียนเตรียมทหารได้พัฒนาเชาวน์ปัญญา มีความรู้ และทักษะอันจำเป็นต่อการประกอบอาชีพ

ทหาร – ตำรวจ ร่วมพัฒนาสังคมด้วยแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม มุ่งพัฒนานักเรียนเตรียมทหารให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และเกิดสมรรถนะสำคัญ ๕ ประการ คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับสมรรถนะสำคัญที่ควรมีในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ซึ่งเป็นยุคแห่งการขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ โดยมีกระบวนการฝึกศึกษาเพื่อปลูกฝังและพัฒนาผ่านการเรียนรู้ทั้ง ๘ กลุ่มสาระตามหลักสูตร ดังที่กล่าวข้างต้น โรงเรียนเตรียมทหาร จึงต้องมีการจัดทำแนวทางเพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญทั้ง ๕ ด้านของนักเรียนเตรียมทหารให้สมบูรณ์ในศตวรรษที่ ๒๑ และสอดคล้องกับยุคนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาระบบการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารเพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ เพราะนักเรียนเตรียมทหารไม่ใช่เป็นเพียงบุคคลที่จะดำรงชีวิตอยู่ในศตวรรษที่ ๒๑ เท่านั้น แต่นักเรียนเตรียมทหารจะต้องเป็นนายทหาร – ตำรวจ ในอนาคตที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำหน่วยในการรักษาความมั่นคงและพัฒนาประเทศอีกด้วย อีกทั้งจะเป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารให้ได้มาตรฐานสัมพันธ์ทั้งมาตรฐานของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มาตรฐานอาเซียน และมาตรฐานสากล รวมถึงเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาระบบการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหาร และความสอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐
๒. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ วิเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เสนอแนะแนวทางเพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ ทั้งหมด ๕ ประการ ประกอบด้วย ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาวิเคราะห์กระบวนการการจัดการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารในการเสนอแนะแนวทางเพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ แบ่งเป็น

๑. การเก็บข้อมูลด้านพุทธิภูมิ โดยการรวบรวมข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒. การเก็บข้อมูลด้านปฐมภูมิ โดยแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารของโรงเรียนเตรียมทหารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ผู้บริหารของกองวิชา และครู อาจารย์ ทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้ได้ข้อมูลในการเสนอแนะแนวทางเพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

๑. ทำให้ทราบถึงระบบการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหาร และความสอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐

๒. ได้แนวทางการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ สำหรับใช้ในการพัฒนาการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร

บทที่ ๒

ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังหัวข้อต่อไปนี้

๑. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ
๒. กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)
๓. (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)
๔. Thailand 4.0 ขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน
๕. การจัดการศึกษาเฉพาะทางในประเทศไทย
๖. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ

“สมรรถนะ” ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ หมายถึงความสามารถ ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Competency” หรือ “Performance” หรือ “Capacity” หมายถึง ทักษะ หรือประสิทธิภาพในการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งให้บรรลุเป้าหมายหรือสำเร็จตามวัตถุประสงค์ Oxford Dictionary (๒๐๐๐ : ๒๘๖ อ้างถึงใน ภาณุพงศ์ สุวัฒน์สุส, ๒๕๕๑ : ๓๓) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะ ว่าเป็นความสามารถของคนที่จำเป็นในการทำงาน มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของสมรรถนะไว้ ดังนี้

สมรัก วงศ์หทัยไพศาล (๒๕๔๒ : ๑๙) กล่าวว่า สมรรถนะหรือความสามารถ หมายถึงคุณสมบัติที่มีอยู่ ๒ ระดับ มีส่วนในการกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลว ในระดับที่มองเห็นได้ คือ ทักษะ (Skills) ซึ่งสามารถใช้ในการสังเกตได้ และทักษะทำให้เกิดขึ้นได้โดยการฝึกอบรม ส่วนที่ยากกว่า คือ อุปนิสัย (Traits) ซึ่งไม่สามารถมองเห็นได้ เราสามารถเห็นได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกมา แต่จะวัดมันโดยใช้ความรู้สึกรู้สึกกำหนดว่าใครมีความสามารถเหล่านี้และมีในระดับใด ส่วนใหญ่แล้วอุปนิสัยเป็นเรื่องยากกว่าที่จะพัฒนาโดยการฝึกอบรม

อานนท์ ศักดิ์วรวิทย์ (๒๕๔๗ : ๖๑) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะหรือ Competency คือ คุณลักษณะของบุคคล ซึ่งได้แก่ ความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณสมบัติอื่นๆ ได้แก่ ค่านิยม

จริยธรรม บุคลิกภาพ คุณลักษณะทางกายภาพ และอื่น ๆ ซึ่งจำเป็นและสอดคล้องต่อความต้องการขององค์กร โดยเฉพาะต้องสามารถจำแนกระหว่างผู้ที่ประสบความสำเร็จในการทำงานออกจากผู้ที่ไม่ประสบความสำเร็จในการทำงานได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (๒๕๔๘ : ๕ - ๖) ให้ความหมายคำว่า สมรรถนะ คือ คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ/ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่น และส่งผลทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย

ชัชวาลิต สรวารี (๒๕๕๐ : ๒๙) ได้สรุปความหมายของสมรรถนะว่า หมายถึง คุณลักษณะของงาน หรือคุณสมบัติพึงประสงค์ของงาน แบ่งออกได้ ๒ ส่วน คือ สมรรถนะที่งานต้องการ และสมรรถนะที่มีอยู่ในตัวคน ซึ่งเน้นการให้ความสำคัญกับทักษะ (Skill) และความรู้ (Knowledge) รวมถึงลักษณะที่สามารถเห็นได้ภายนอกมากำหนดเป็นหัวใจของสมรรถนะในองค์กรที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งได้แก่

๑. Social Role คือ บทบาทสังคม ซึ่งแสดงออกตามค่านิยมหรือ Value ที่คน ๆ นั้นมี คือ สิ่งที่คน ๆ นั้นคิดว่าสำคัญ มาจากประสบการณ์ สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้

๒. Self - Image คือ ภาพที่คน ๆ นั้นมองตัวเอง

๓. Traits Personality คือ บุคลิกภาพและตัวตนที่แท้จริงของคน ๆ นั้น

๔. Motive คือแรงจูงใจที่ผลักดันให้คนมีพฤติกรรมในแบบที่คน ๆ นั้นเป็นอยู่

ณรงค์วิทย์ แสันทอง (๒๕๕๑ : ๓๗) ได้ให้ความหมายของ สมรรถนะ ไว้ว่าหมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ ในองค์กร คำว่า สมรรถนะ หรือความสามารถ เป็นคำนาม ซึ่ง ณรงค์วิทย์ แสันทอง ได้แบ่งประเภทของสมรรถนะตามแหล่งที่มาออกเป็น ๓ ประเภท คือ

๑. Personal Competencies เป็นความสามารถที่มีเฉพาะตัวของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเท่านั้น เช่น ความสามารถในการวาดภาพของศิลปิน การแสดงกายกรรมของนักกีฬา บางคน นักประดิษฐ์คิดค้นสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ถือเป็นความสามารถเฉพาะตัวที่ยากต่อการเรียนรู้หรือลอกเลียนแบบได้

๒. Job Competencies เป็นความสามารถเฉพาะบุคคลที่ตำแหน่งหรือบทบาทนั้น ๆ ต้องการเพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้ เช่น ความสามารถในการเป็นผู้นำทีมงานของผู้บริหารตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงาน ความสามารถในการวิเคราะห์วิจัยในตำแหน่งงานทางด้านวิชาการ เป็นความสามารถที่สามารถฝึกฝนและพัฒนาได้

๓. Organization Competencies เป็นความสามารถที่เป็นลักษณะเฉพาะขององค์กร ที่มีส่วนทำให้องค์การนั้นไปสู่ความสำเร็จและเป็นผู้นำในด้านนั้น ๆ ได้ เช่น โรงเรียนมหิตลวิทยานุสรณ์ เป็นสถานศึกษามีความเชี่ยวชาญด้านการสอนวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

กู๊ด (Good, 1973 : 121 อ้างถึงใน รัตตินันท์ ฐิระวณิชย์กุล, ๒๕๕๖ : ๒๓) ให้ความหมายของ สมรรถนะ ว่าหมายถึง ทักษะ (Skill) ความคิดรวบยอด (Concept) และเจตคติ (Attitude) ที่ต้องมีในการปฏิบัติงานทุกประเภท เป็นความสามารถอย่างหนึ่งในการนำเอาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี รวมทั้งเทคนิคในสาขาวิชาต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริง เพื่อทำงานและแก้ปัญหาให้ได้ผลอย่างสูงสุด

แมค เคลแลนด์ (Mc Clelland as Cited in Lyle & Signe, 1973 อ้างถึงใน รัตตินันท์ ฐิระวณิชย์กุล, ๒๕๕๖ : ๒๓) ให้ความหมายของ สมรรถนะ ว่าเป็นบุคลิกลักษณะที่ซ่อนภายในปัจเจกบุคคล ซึ่งสามารถผลักดันให้ปัจเจกบุคคลนั้นสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือตามเกณฑ์ที่กำหนดในงานที่ตนรับผิดชอบ ทั้งนี้ แมค เคลแลนด์ มองว่า ทักษะ (Skill) และ ความรู้ (Knowledge) เป็นสิ่งที่บุคคลภายนอกมองเห็นได้ง่ายกว่า ทักษะคิต ค่านิยม (Self - Concept) อุปนิสัย หรือบุคลิกส่วนตัว (Trait) และแรงขับภายใน (Motive) ซึ่งบุคคลภายนอกสังเกตได้ยาก องค์ประกอบของสมรรถนะตามแนวคิดของ Mc Clelland มี ๕ ส่วน (อ้างถึงใน พิรพงษ์ พันธิโสตา, ๒๕๕๙ : ๒๓) คือ

๑. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ข้อมูล ความรู้ความเข้าใจในหลักการแนวคิดต่าง ๆ ที่บุคคลจำเป็นต้องมีในสาขาวิชาชีพนั้น ๆ

๒. ทักษะ (Skill) หมายถึง ความสามารถความชำนาญ หรือความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงาน ทั้งด้านใช้วาระส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย หรือการใช้สมองเพื่อคิดสิ่งต่าง ๆ

๓. ภาพลักษณ์ของตนเอง (Self - Concept) หรือความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง อาจรวมถึงทัศนคติ (Attitude) ค่านิยม (Value) จินตภาพส่วนบุคคล (Self - Image) เป็นต้น

๔. บุคลิกลักษณะประจำของแต่ละบุคคล (Trait) เป็นคุณลักษณะทางกายภาพของบุคคลซึ่งจะแสดงออกมาเพื่อตอบสนองต่อข้อมูลหรือสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ

๕. แรงจูงใจ (Motive) เป็นสิ่งที่บุคคลคิดถึงหรือมีความต้องการ ซึ่งแรงจูงใจจะเป็นตัวผลักดันหรือแรงขับให้บุคคลกระทำพฤติกรรม หรือเป็นตัวกำหนดทิศทางหรือทางเลือกในการกระทำพฤติกรรมเพื่อตอบสนองต่อเป้าหมาย หรือหลีกเลี่ยงจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ตนไม่พึงปรารถนา

ไดเออร์ (Drier, 1985 อ้างถึงใน สมรัก วงศ์หทัยไพศาล, ๒๕๔๒ : ๑๖) กล่าวว่า สมรรถนะ คือ เรื่องที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของบุคคล ๓ ระดับ คือ ระดับความรู้และความคิด ระดับทัศนคติ และระดับทักษะการปฏิบัติงาน โดยที่ระดับความรู้และความคิด เป็นผลมาจากการรับรู้และความคิด เช่น การสื่อความหมาย ความตั้งใจ การเลือกสรร การแปลความหมาย และการตอบสนองต่อสิ่งที่ตนเองประสบอยู่ ระดับทัศนคติเป็นผลจากการตอบสนองทางอารมณ์ความรู้สึกต่อสิ่งที่พบเห็น และระดับทักษะเป็นผลของการใช้วาระร่างกายตอบสนองสิ่งต่าง ๆ อย่างเปิดเผย เป็นรูปธรรมซึ่งบุคคลอื่นสามารถสังเกตได้

ไลน์ และ ซิค (Lyle & Signe, 1993 : 9 - 11 อ้างถึงใน ภาณุพงศ์ สุวีณนุสส์, ๒๕๕๑ : ๓๒) กล่าวว่า สมรรถนะ คือ ความสามารถเฉพาะของแต่ละบุคคล (Underlining Characteristic) ซึ่งแฝงอยู่ภายในลึก ๆ และสามารถคาดการณ์พฤติกรรมที่จะแสดงออกในลักษณะกว้าง ๆ ในงานหรือ

สถานการณ์นั้น ๆ ที่ได้นำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานและ/หรือความสามารถสูงสุดในงานหรือเหตุการณ์นั้น ๆ ดังนั้น สมรรถนะเป็นมูลเหตุที่สามารถจะนำมาคาดการณ์พฤติกรรม และความสามารถของบุคคลที่จะมีผลกระทบต่องานได้ ทั้งนี้ โลงัน และ ซีค อธิบายว่า ความสามารถเฉพาะของแต่ละบุคคล (Underlining Characteristic) จะประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบที่สำคัญ คือ

๑. แรงจูงใจ (Motives) คือ พลังที่เกิดจากภายในจิตใจซึ่งมีผลต่อการกระทำของบุคคลที่จะขับเคลื่อนการแสดงออกของบุคคลที่จะกระทำการใด ๆ ที่มีผลต่อเป้าหมาย หรือถอยห่างจากสภาวะนั้น

๒. อุปนิสัยเฉพาะ (Traits) เป็นลักษณะนิสัยใจคอของบุคคลที่เป็นพฤติกรรมถาวรที่จะตอบสนองต่อสถานการณ์หนึ่ง ๆ โดยพิจารณาได้จากการเรียนรู้ ความกระตือรือร้น ความร่วมมือ ทั้งนี้ โลงัน และซีค มีความเห็นว่า อุปนิสัยบุคคลเป็นสมรรถนะที่จะทำให้ผู้บริหารงานประสบความสำเร็จ

๓. ทศนคติหรือมโนภาพของแต่ละบุคคล (Self - Concept) เป็นทศนคติและจินตนาการของแต่ละบุคคลซึ่งก่อให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองต่อแรงจูงใจ ทั้งนี้มโนภาพของแต่ละบุคคลจะใช้คาดการณ์การกระทำของบุคคลนั้น ๆ ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหันหรือระยะกระชั้นชิด (Short Term)

๔. ความรู้ (Knowledge) เป็นข้อมูลที่แต่ละบุคคลมีอยู่และเป็นความชำนาญเฉพาะทาง อาทิเช่น ทหารเรือมีความสามารถในการเดินเรือและการรบทางเรือ ในขณะที่นักเดินเรือพาณิชย์มีความสามารถในการเดินเรือ แต่อาจจะไม่มีความสามารถในการรบทางทะเล ถ้าไม่มีการศึกษาเพิ่มพูนความรู้ด้านการรบมาก่อน ทั้งนี้ความรู้จะเป็นพื้นฐานในการคาดคะเนว่าบุคคลจะกระทำหรือไม่กระทำการใด ๆ

๕. ทักษะ (Skill) เป็นความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคคลทั้งทางด้านร่างกาย ความคิด และด้านจิตใจ ในการคิดวิเคราะห์ ใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ในการกำหนดเหตุผล การวางแผน และยอมรับรู้ในสิ่งที่สลับซับซ้อนได้

สก๊อต บี พารี (Scott B. Parry, 1997 อ้างถึงใน สุภิญญา รัชมีธรรมโชติ, ๒๕๔๘ : ๔๘) นิยามคำว่า สมรรถนะ ว่าเป็น กลุ่มของความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะ (Attributes) ที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งมีผลกระทบต่องานหลักของตำแหน่งงานหนึ่ง ๆ โดยกลุ่มความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะดังกล่าว สัมพันธ์กับผลงานของตำแหน่งงานนั้น ๆ และสามารถวัดผลเทียบกับมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับและเป็นสิ่งที่สามารถเสริมสร้างขึ้นได้โดยผ่านการฝึกอบรมและการพัฒนา

จากแนวคิดและทฤษฎีที่กล่าวมาสรุปได้ว่า สมรรถนะ คือ สิ่งที่สร้างขึ้นมาจากความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ วิธีคิด อุปนิสัย และแรงจูงใจ เป็นคุณลักษณะความสามารถของบุคคลที่แสดงออกมา ซึ่งสามารถวัดและสังเกตเห็นได้ว่าเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และลักษณะอื่น ๆ ที่โดดเด่นกว่าบุคคลอื่น เป็นความสามารถเฉพาะของแต่ละบุคคล (Underlining Characteristic) สมรรถนะมีองค์ประกอบที่สำคัญซึ่งสังเกตเห็นได้ง่าย คือ ความรู้ และทักษะ ซึ่ง

สามารถพัฒนาได้ง่าย และกลุ่มที่สังเกตเห็นได้ยากหรือซ่อนเร้นภายใน คือ ทักษะคิด แแรงจิตใจ และอุปนิสัยของแต่ละบุคคล ซึ่งในกลุ่มนี้สามารถพัฒนาได้ค่อนข้างยาก ทั้งนี้ สมรรถนะสามารถพัฒนาให้สูงขึ้นได้เมื่อมีการนำมาใช้อย่างต่อเนื่อง โดยการนำเอาความรู้และทักษะนั้นมาประยุกต์ใช้กับงาน ปัจจุบันรัฐบาลได้ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) เพื่อเป็นกรอบให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้จัดทำแผนและกำหนดแนวทางในการพัฒนาประเทศให้ประสานสอดคล้องกัน การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคนให้มีสมรรถนะถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลสร้างผลงานที่โดดเด่น และส่งผลต่อการบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กรหรือของชาติ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่มั่นคงต่อไป

กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)

๑. ความเป็นมา

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ (ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ สรุปลย่อ, ออนไลน์, ๒๕๕๙) เห็นชอบให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน และให้เสนอร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานในระบอบที่ ๒ ของรัฐบาล (ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙) และกรอบการปฏิรูปในระยะที่ ๓ (ปี ๒๕๖๐ เป็นต้นไป) คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ ๒ คณะ ได้แก่ คณะอนุกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์และกรอบการปฏิรูป เพื่อจัดทำร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี และคณะอนุกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการตามแนวทางการปฏิรูปประเทศ เพื่อจัดทำร่างแผนปฏิบัติการตามแนวทางการปฏิรูปประเทศ (Roadmap) ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี

คณะอนุกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์และกรอบการปฏิรูป ได้ดำเนินการยกร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ตามแนวทางที่คณะรัฐมนตรีกำหนด โดยได้มีการนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติที่มาจากหลายภาคส่วน ได้แก่ ภาคราชการ ภาคเอกชน ภาคการเมือง และนักวิชาการ รวมถึงได้พิจารณานำข้อคิดเห็นจากสภาปฏิรูปแห่งชาติ และความคิดเห็นจากภาคประชาชนมาเป็นข้อมูลในการยกร่างยุทธศาสตร์ชาติด้วย และได้นำเสนอร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ต่อที่ประชุมคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งขณะนี้ อยู่ระหว่างการดำเนินการปรับปรุงร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ

ในการดำเนินการขั้นต่อไป คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติจะนำเสนอร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี และจะได้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ก่อนที่จะนำเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบกรอบยุทธศาสตร์ชาติมาใช้เป็นกรอบในการกำหนดทิศทางในการบริหารประเทศภายในเดือนตุลาคม ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นช่วงเวลาของการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (ตุลาคม ๒๕๕๙ - กันยายน ๒๕๖๔) นอกจากนี้หน่วยงานต่าง ๆ จะได้นำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นแผนระยะ ๕ ปี มาถ่ายทอดลงสู่แผนปฏิบัติการระดับกระทรวงและแผนพัฒนารายสาขา ในระหว่างที่กลไกการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติตามร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่อยู่ระหว่างการดำเนินการ ซึ่งคาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จภายในเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๐

สาระสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติกำลังดำเนินการร่างอยู่ในขณะนี้ จะประกอบด้วยวิสัยทัศน์และเป้าหมายของชาติที่คนไทยทุกคนต้องการบรรลุร่วมกัน รวมทั้งนโยบายแห่งชาติและมาตรการเฉพาะซึ่งเป็นแนวทาง ทิศทาง และวิธีการ ที่ทุกองค์กรและคนไทยทุกคนต้องมุ่งดำเนินการไปพร้อมกันอย่างประสานสอดคล้อง เพื่อให้บรรลุซึ่งสิ่งที่คนไทยทุกคนต้องการ คือ ประเทศไทยมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในทุกสาขาของกำลังอำนาจแห่งชาติ อันได้แก่ การเมืองภายในประเทศ การเมืองต่างประเทศ เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

๒. วิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” (ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙ สรุปลย่อ, ออนไลน์, ๒๕๕๙) ทั้งนี้ วิสัยทัศน์ดังกล่าวจะต้องสนองต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ การดำรงอยู่อย่างมั่นคง ยั่งยืน ของสถาบันหลักของชาติ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่น มีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคม และการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรม และความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี ไม่เป็นภาระของโลก และสามารถแก้วิกฤตประเทศที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจที่ด้อยกว่า

๓. ยุทธศาสตร์ชาติ

ในการที่จะบรรลุวิสัยทัศน์และทำให้ประเทศไทยพัฒนาไปสู่อนาคตที่พึงประสงค์นั้น จำเป็นจะต้องมีการวางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะยาว และกำหนดแนวทางการพัฒนาของทุกภาคส่วนให้ขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์ชาติในระยะยาว เพื่อถ่ายทอดแนวทางการพัฒนาสู่การปฏิบัติในแต่ละช่วงเวลาอย่างต่อเนื่อง และมีการบูรณาการสร้าง ความเข้าใจถึงอนาคตของประเทศไทยร่วมกัน ก่อเกิดการรวมพลังของทุกภาคส่วนในสังคม ทั้งประชาชน เอกชน ประชาสังคม ในการขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อการสร้างและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติและบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือคติพจน์ประจำชาติ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อให้ประเทศมีขีดความสามารถในการแข่งขัน มีรายได้สูง อยู่ในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว คนไทยมีความสุข อยู่ดี กินดี สังคมมีความมั่นคง เสมอภาค และเป็นธรรม ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติ

ที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาในระยะ ๒๐ ปีต่อจากนี้ไป ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ สรุปย่อ, ออนไลน์, ๒๕๕๙)

- ๓.๑ ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง
- ๓.๒ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- ๓.๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน
- ๓.๔ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และเท่าเทียมกันทางสังคม
- ๓.๕ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ๓.๖ ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ในปัจจุบันศักยภาพและชีวิตคนไทยหลายด้านยังต่ำกว่าเป้าหมาย และไม่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฐานความรู้ โดยเฉพาะการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย ยังมีปัญหาเชิงคุณภาพ ในส่วนของกรอบแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคนนั้น เป็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ยกระดับการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง โดยปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ และสร้างเสริมให้คนมีสุขภาวะที่ดี สร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย และคาดหวังว่าคนไทยในอนาคตจะต้องมีศักยภาพในการร่วมกันพัฒนาประเทศ สามารถปรับตัวรองรับบริบทการพัฒนาในอนาคต มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีทักษะในการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มีจิตสำนึกวัฒนธรรมที่ดีงาม รู้คุณค่าความเป็นไทย และมีความรับผิดชอบ เป็นรากฐานที่มั่นคงของชุมชน สังคม รักชาติและสถาบันพระมหากษัตริย์

การกำหนดให้มี “ยุทธศาสตร์ชาติ” เพื่อเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศในระยะยาว พร้อมกับการปฏิรูปและการพัฒนาระบบและกลไกการบริหารราชการแผ่นดิน ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง จะช่วยยกระดับคุณภาพของประเทศไทยในทุกภาคส่วน และนำพาประเทศไทยให้หลุดพ้นหรือบรรเทาความรุนแรงของสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทั้งปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาความเหลื่อมล้ำ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน และปัญหาความขัดแย้งในสังคม รวมถึงสามารถรับมือกับภัยคุกคามและบริหารจัดการกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และสามารถเปลี่ยนผ่านประเทศไทยไปพร้อม ๆ กับการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ใหม่ของโลกได้ ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยยังคงรักษาบทบาทสำคัญในเวทีโลก สามารถดำรงรักษาความเป็นชาติที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และคนไทยในประเทศมีความอยู่ดีมีสุขอย่างถ้วนหน้า

จากกรอบและวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงได้จัดทำร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ขึ้นเพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม

**(ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒
(พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)**

ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เสนอและมอบหมายให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีนำกราบบังคมทูลเกล้าถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ต่อไป ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๙ ถึง ๓๐ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๔ มีสาระสำคัญดังนี้ (เอกสารประกอบการประชุมสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๙)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ จะสิ้นสุดในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๙ ซึ่ง สศช. ได้จัดทำร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ บนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๔) โดยหลักการสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ประกอบด้วย ((ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔, ออนไลน์, ๑๑)

๑. ยึด “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ สังคมไทยเป็นสังคมคุณภาพ มีที่ยืน และเปิดโอกาสให้กับทุกคนในสังคมได้ดำเนินชีวิตที่ดีมีความสุข และอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ ในขณะที่ระบบเศรษฐกิจของประเทศก็เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพและมีเสถียรภาพ การกระจายความมั่งคั่งอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เป็นการเติบโตที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ความหลากหลายทางชีวภาพ ชุมชนวิถีชีวิต ค่านิยม ประเพณี และวัฒนธรรม

๒. ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาคอนกทุกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ รวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูลอนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม

๓. ยึด “วิสัยทัศน์ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี มาเป็นกรอบ ซึ่งสนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติ ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

๔. ยึด “เป้าหมายอนาคตประเทศไทยปี ๒๕๗๔” ที่เป็นเป้าหมายในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี มาเป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายที่จะบรรลุใน ๕ ปีแรก และเป้าหมายในระดับย่อยลงมาควบคู่กับกรอบเป้าหมายที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกันโดยพิจารณาจากมิติต่าง ๆ ทั้งประเด็นและลักษณะของการพัฒนา ลักษณะฐานการผลิตและบริการสำคัญของประเทศ ลักษณะของคนไทยและสังคมไทยที่พึงปรารถนา และกลุ่มเป้าหมายในสังคมไทย

๕. ยึด “หลักการนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจังใน ๕ ปี ที่ต่อยอดไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่เป็นเป้าหมายระยะยาว” กำหนดเป้าหมายโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับเป้าหมายระยะยาวของยุทธศาสตร์ชาติ และการเป็นกรอบกำกับเป้าหมายและตัวชี้วัดในระดับย่อยลงมาที่จะต้องถูกส่งต่อและกำกับให้สามารถดำเนินการให้เกิดขึ้นอย่างมีผลสัมฤทธิ์ ภายใต้กรอบการจัดสรรงบประมาณ การติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดิน และการติดตามประเมินผลการปฏิบัติราชการ รวมทั้งการพัฒนากระบวนการที่สอดคล้องกันหรือเสริมหนุนซึ่งกันและกัน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนา ดังนี้

๑. เพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนมีสุขภาพและสุขภาพที่ดี ตลอดจนเป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต
๒. เพื่อให้คนไทยมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ผู้ด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาศักยภาพ รวมทั้งชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้
๓. เพื่อให้เศรษฐกิจเข้มแข็ง แข่งขันได้ มีเสถียรภาพ และมีความยั่งยืน
๔. เพื่อรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ
๕. เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และมีการทำงานเชิงบูรณาการ
๖. เพื่อให้มีการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค
๗. เพื่อผลักดันให้ประเทศไทยมีความเชื่อมโยงกับประเทศต่าง ๆ ได้อย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ

และกำหนดเป้าหมายร่วมการพัฒนาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ดังนี้

๑. คนไทยมีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์
๒. ความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้และความยากจนลดลง
๓. ระบบเศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและแข่งขันได้
๔. ทูทางธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อม สามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
๕. มีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย และเพิ่มความเชื่อมั่นของนานาชาติต่อประเทศ
๖. มีระบบบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระจายอำนาจ และมีส่วนร่วมจากประชาชน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศทั้งหมด ๑๐ ยุทธศาสตร์ ดังนี้ ((ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔, ออนไลน์, ๒๕๕๙)

๑. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ เพื่อปรับเปลี่ยนให้คนในสังคมไทยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม มีทักษะในการดำรงชีวิตสำหรับโลกศตวรรษที่ ๒๑ มีสุขภาพที่ดีตลอดช่วงชีวิต และเสริมสร้างสถาบันทางสังคมให้มีความเข้มแข็งเอื้อต่อการพัฒนาคนและประเทศ
๒. ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เพื่อขยายโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่กลุ่มประชากรร้อยละ ๔๐ ที่มีรายได้ต่ำสุด ให้คนไทยทุกคนเข้าถึงบริการทางสังคมที่มีคุณภาพได้อย่างทั่วถึงและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน
๓. ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาและใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมขั้นก้าวหน้าที่เข้มข้นมากขึ้น การพัฒนา

เศรษฐกิจดิจิทัล การพัฒนาและยกระดับคุณภาพของกำลังคนและความคิดสร้างสรรค์ในการขยายฐานเศรษฐกิจและฐานรายได้ใหม่ ควบคู่ไปกับการเพิ่มผลิตภาพของฐานการผลิตและบริการเดิม รวมทั้งการต่อยอดจากการผลิตและบริการเดิมโดยใช้ดิจิทัลและเทคโนโลยีอัจฉริยะ

๔. ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อการรักษาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และมีการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม สร้างความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ และบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบให้มีประสิทธิภาพ บริหารจัดการสิ่งแวดล้อมลดมลพิษให้มีคุณภาพดีขึ้น พัฒนาขีดความสามารถในการลดก๊าซเรือนกระจก การปรับตัว และการรับมือกับภัยพิบัติเพื่อลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๕. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน เพื่อเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงภายใน และป้องกันปัญหาภัยคุกคามที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ พร้อมผนึกกำลังของทุกภาคส่วนให้มีขีดความสามารถในการบริหารจัดการด้านความมั่นคง และมีศักยภาพในการป้องกันและแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดจากภัยคุกคามทั้งภัยทางทหารและภัยคุกคามอื่น ๆ ให้สอดคล้องระหว่างนโยบายด้านความมั่นคง สนับสนุนเสถียรภาพและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้สามารถพัฒนาไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับมิตรประเทศ ในการสนับสนุนการรักษาความสงบสุขและผลประโยชน์ของชาติ

๖. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย เพื่อให้ภาครัฐมีการบริหารจัดการที่ดีและได้มาตรฐานสากล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารจัดการและให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และโปร่งใส ตรวจสอบได้ ลดปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบของประเทศ และพัฒนาระบบและกระบวนการทางกฎหมายให้สามารถอำนวยความสะดวกด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรมแก่ประชาชน

๗. ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการคมนาคมขนส่ง และการค้า รวมทั้งมีกลไกกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใส เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศจากการพัฒนาโครงข่ายการขนส่ง และยกระดับคุณภาพชีวิตให้กับประชาชน เพิ่มประสิทธิภาพและส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานสะอาด ตลอดจนขยายโอกาสทางธุรกิจในภูมิภาคอาเซียนจากการพัฒนาด้านพลังงาน ขยายการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลอย่างทั่วถึงทั้งประเทศในราคาที่เหมาะสม เป็นธรรม ส่งเสริมธุรกิจดิจิทัลใหม่และนวัตกรรม รวมทั้งพัฒนาระบบความปลอดภัยทางไซเบอร์ให้มีความมั่นคง และคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลให้แก่ผู้ใช้บริการ พัฒนาประสิทธิภาพและขยายการให้บริการโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำประปา พัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกิดจากการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อลดการนำเข้าจากต่างประเทศและสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ

๘. ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างความเข้มแข็งและยกระดับความสามารถด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นก้าวหน้า ให้การสนับสนุนการสร้างมูลค่าของสาขาการผลิตและบริการ เป้าหมายนำเทคโนโลยีไปใช้ให้กับเกษตรกรรายย่อย

วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พัฒนานวัตกรรมที่มุ่งเน้นการลดความเหลื่อมล้ำ และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม และคุณภาพสิ่งแวดล้อม บูรณาการระบบบริหารจัดการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ให้สามารถดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน

๙. ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ เพื่อกระจายความเจริญและโอกาสทางเศรษฐกิจไปสู่ภูมิภาคอย่างทั่วถึงมากขึ้น พัฒนาเมืองศูนย์กลางของจังหวัดให้เป็นเมืองนำอยู่สำหรับคนทุกกลุ่ม พื้นที่พื้นที่ฐานเศรษฐกิจหลักให้ขยายตัวอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเพิ่มคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน เพื่อพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ให้สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาในพื้นที่อย่างยั่งยืน

๑๐. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา เพื่อใช้ประโยชน์จากจุดเด่นของทำเลที่ตั้งของประเทศไทย ที่เป็นจุดเชื่อมโยงสำคัญของแนวระเบียงเศรษฐกิจต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทย ขยายโอกาสด้านการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ และยกระดับให้ประเทศเป็นฐานการผลิตและการลงทุนที่มีศักยภาพเพิ่มบทบาทของไทยในเวทีโลกด้วยการส่งเสริมบทบาทที่สร้างสรรค์ของไทยในกรอบความร่วมมือต่าง ๆ รวมทั้งการสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาภายใต้กรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs)

จากการศึกษา (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) สรุปได้ว่าเป็นข้อมูลแนวทางการพัฒนาในการยกระดับศักยภาพการแข่งขันและการหลุดพ้นกับดักรายได้ปานกลางสู่รายได้สูง โดยการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) พัฒนาสถานะแวดล้อมของการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม รวมถึงผลักดันให้ผู้ประกอบการมีบทบาทหลักด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลอดจนผลักดันงานวิจัยให้ใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องในยุคปัจจุบันที่มีการนำเอาโมเดลไทยแลนด์ ๔.๐ (Thailand 4.0) ซึ่งเป็นโมเดลทางเศรษฐกิจมาใช้ เพื่อที่จะนำพาให้ประเทศไทยพัฒนาครอบคลุมในทุกมิติ

Thailand 4.0 ขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

Thailand 4.0 หรือ ไทยแลนด์ ๔.๐ เป็นชื่อเรียกโมเดลในการพัฒนาประเทศ มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาจากการพัฒนาประเทศในช่วงเวลาที่ผ่านมา ซึ่งการพัฒนาประเทศที่ผ่านมาตั้งแต่ยุคที่ ๑ ถึงยุคที่ ๓ แม้จะทำให้ประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ และพัฒนาไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของประชาคมโลก ในทางกลับกันการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่องยาวนานทำให้ประเทศไทยประสบปัญหาหรือติดอยู่ในกับดัก ๓ ประการ (Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน, ออนไลน์, ๒๕๕๙) ได้แก่

๑. การอยู่ในวงวนของประเทศที่มีรายได้ปานกลาง หรือที่เรียกว่ากับดักประเทศรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) นั่นคือที่ผ่านมามากกว่าครึ่งเวลาประเทศไทยยังถือว่ายังไม่สามารถพัฒนาตนเองให้ทัดเทียมกับประเทศคู่แข่งหรือประสิทธิภาพในการแข่งขัน เนื่องจากการขาดการขับเคลื่อนด้วยวิทยาศาสตร์ นวัตกรรม และเทคโนโลยี

๒. การเหลื่อมล้ำของรายได้และโอกาสระหว่างคนที่มีฐานะเศรษฐกิจสูงและต่ำ หรือที่เรียกว่า กักตักความเหลื่อมล้ำ (Inequality Trap)

๓. การไม่สมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การสร้างสังคมที่มีความสุข ตลอดจนการยกระดับศักยภาพ และภูมิปัญญาของคนในชาติ หรือที่เรียกว่า กักตักความไม่สมดุล (Imbalance Trap)

Thailand 4.0 จึงถูกนำมาเป็นโมเดลเศรษฐกิจที่จะพาประเทศไทยให้หลุดพ้นจากกักตักทั้ง ๓ ดังกล่าว พร้อม ๆ กับเปลี่ยนผ่านประเทศไทยไปสู่ประเทศในโลกรุ่นหนึ่งที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในบริบทของโลกยุค The Fourth Industrial Revolution อย่างเป็นทางการตามแนวทางที่แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีได้วางไว้ ด้วยการสร้างความเข้มแข็งจากภายใน ควบคู่ไปกับการเชื่อมโยงกับประชาคมโลกตามแนวคิด “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ขับเคลื่อนผ่านกลไก “ประชารัฐ” (Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน, ออนไลน์, ๒๕๕๙) โดยถอดรหัสออกมาเป็น ๒ ยุทธศาสตร์สำคัญดังที่กล่าว คือ

๑. การสร้างความเข้มแข็งจากภายใน (Strength from Within) เน้นการปรับเปลี่ยนใน ๔ ทิศทาง คือ

๑.๑ จากการแข่งขันเศรษฐกิจโลก สู่ การสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจภายในประเทศ

๑.๒ จากการแข่งขันผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ สู่ การผลิตสินค้าเชิงนวัตกรรม

๑.๓ จากการแข่งขันเงินทุนและทุนทางกายภาพ สู่ การเน้นทุนมนุษย์และเทคโนโลยี

๑.๔ จากการแข่งขันของความมั่งคั่งและโอกาส สู่ การกระจายของความมั่งคั่งและโอกาส

การปรับเปลี่ยนใน ๔ ทิศทางดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเน้น “การพัฒนาที่สมดุล” ใน ๔ มิติ อันประกอบด้วย ๑) ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ (Economic Wealth) ๒) ความอยู่ดีมีสุขของผู้คนในสังคม (Social Well - beings) ๓) การรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม (Environmental Wellness) และ ๔) การยกระดับศักยภาพและคุณค่าของมนุษย์ (Human Wisdom)

๒. การเชื่อมโยงกับประชาคมโลก (Connect to the World) เมื่อโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศเกิดความเข้มแข็ง ก็จะทำให้การพัฒนาขีดความสามารถและมีภูมิคุ้มกันที่เพียงพอเมื่อเผชิญกับโอกาสและภัยคุกคามจากโลกภายนอก เพื่อให้อยู่ร่วมกับประชาคมโลกอย่างเป็นปกติสุข ในการขับเคลื่อน Thailand 4.0 รัฐบาลได้มีการน้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการเชื่อมโยงประเทศไทยกับประชาคมโลก โดยเน้นการอนุรักษ์โลก การสร้างสันติภาพที่มั่นคง การเติบโตที่ยั่งยืน และการสร้างความเจริญรุ่งเรืองร่วมกัน

“ประเทศไทย ๔.๐” เป็นนโยบายความมุ่งมั่นของรัฐบาลที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ “Value - Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” (ที่เมเศรษฐกิจไทยรัฐ, ออนไลน์, ๒๕๕๙) ให้ประเทศหลุดพ้นจากกักตักประเทศรายได้ปานกลาง ด้วยการสร้างความมั่งคั่งผ่านกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม ปัญญา เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ (Competitive Growth Engines) ยกระดับ Digital Skill Literacy, ICT Literacy, Information Literacy และ Media Literacy ของคนไทย ยกระดับคุณค่ามนุษย์ด้วยการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในศตวรรษที่ ๒๑ คือ คนไทยที่มีปัญญาที่เฉียบแหลม (Head) มีทักษะที่เห็นผล (Hand)

มีสุขภาพที่แข็งแรง (Health) และมีจิตใจที่งดงาม (Heart) (Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน, ออนไลน์, ๒๕๕๙) เงื่อนไขที่จำเป็นในการเตรียมคนไทย ๔.๐ จะครอบคลุมการปรับเปลี่ยนใน ๔ มิติ ดังต่อไปนี้

๑. เปลี่ยนจากคนไทยที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำกัด เป็น คนไทยที่มีความรู้ และทักษะสูง มีความสามารถในการรังสรรค์นวัตกรรม

๒. เปลี่ยนจากคนไทยที่มองเห็นประโยชน์ส่วนตน เป็น คนไทยที่มีจิตสาธารณะ และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

๓. เปลี่ยนจากคนไทยแบบ Thai - Thai เป็น คนไทยแบบ Global Thai มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและสามารถยืนอย่างมีศักดิ์ศรีในเวทีสากล

๔. เปลี่ยนจากคนไทยที่เป็น Analog Thai เป็น คนไทยที่เป็น Digital Thai สามารถดำรงชีวิต เรียนรู้การทำงาน และประกอบธุรกิจได้อย่างเป็นปกติสุขในโลกยุคดิจิทัล

โดยเริ่มจากการเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้เติบโตในตัวคน ผ่านการสร้างสังคมแห่งโอกาส เพื่อเติมเต็มศักยภาพ เมื่อคนเหล่านี้ได้รับการเติมเต็มศักยภาพอย่างเต็มที่ จะกลายเป็นตัวหลักในการขับเคลื่อนการเรียนรู้เติบโต และนำพาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนอย่างแท้จริง จากประเด็นดังกล่าว นำสู่ “การปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้” ของคนไทยในยุค ๔.๐ ดังนี้ (Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน, ออนไลน์, ๒๕๕๙)

๑. การปรับเปลี่ยนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างแรงบันดาลใจ มีความมุ่งมั่น เพื่อให้มีชีวิตอยู่อย่างมีพลังและมีความหมาย (Purposeful Learning)

๑.๑ ปรับเปลี่ยนจากการเรียนแบบบรรยาย (Passive Learning) เป็น การเรียนด้วยการลงมือปฏิบัติ (Active Learning)

๑.๒ ปรับเปลี่ยนจากการเรียนตามแบบบังคับ (Duty - Driven) เป็น การเรียนที่เกิดจากความอยากรู้ อยากทำ และอยากเป็น (Passion - Driven)

๑.๓ ปรับเปลี่ยนจากการเรียนตามมาตรฐาน (Standardized) เป็น การเรียนเพื่อตอบโจทย์เฉพาะบุคคล (Personalized)

๒. การปรับเปลี่ยนการเรียนรู้เพื่อบ่มเพาะความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการรังสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ (Generative Learning)

๒.๑ ปรับเปลี่ยนจากการเรียนรู้ในห้องเรียน ในโรงเรียน และในระบบ เป็น การเรียนรู้ นอกห้องเรียน นอกโรงเรียน และนอกระบบ

๒.๒ ปรับเปลี่ยนจากการเรียนจากข้อเท็จจริง (Fact - Based) เป็น การเรียนที่เริ่มจากการใช้ความคิดสร้างสรรค์ (Idea - Based)

๒.๓ ปรับเปลี่ยนจากการคิดในกรอบ (In the Box) เป็น การคิดนอกกรอบ (Out of the Box)

๒.๔ ปรับเปลี่ยนจากการเรียนแบบถ่ายทอด (Transmitting) เป็น การเรียนแบบชี้แนะ (Mentoring)

๓. การปรับเปลี่ยนการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังจิตสาธารณะ ยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง (Mindful Learning)

๓.๑ ปรับเปลี่ยนจากการเน้นผลประโยชน์ร่วมกัน (Common Interest) เป็น การเน้นสร้างคุณค่าร่วมกัน (Sharing Value)

๓.๒ ปรับเปลี่ยนจากการมุ่งเน้นความคิดสร้างสรรค์ในรายบุคคล (Individual Creating) เป็น การมุ่งเน้นการระดมความคิดสร้างสรรค์แบบกลุ่ม (Common Creating)

๓.๓ ปรับเปลี่ยนจากการให้รางวัลจากการแข่งขัน (Competing Incentive) เป็น การให้รางวัลจากการทำงานร่วมกัน (Sharing Incentive)

๔. การปรับเปลี่ยนการเรียนรู้เพื่อมุ่งการทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ (Result - Based Learning)

๔.๑ ปรับเปลี่ยนจากการเรียนโดยเน้นทฤษฎี เป็น การเรียนที่เน้นการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา

๔.๒ ปรับเปลี่ยนจากการเรียนแบบฟังบรรยาย เป็น การทำโครงการและแก้ปัญหาโจทย์ในรูปแบบต่าง ๆ

๔.๓ ปรับเปลี่ยนจากการวัดความสำเร็จจากระบบการนับหน่วยกิต เป็น การวัดความสำเร็จจากการบรรลุผลสัมฤทธิ์

๔.๔ ปรับเปลี่ยนจากการเรียนเพื่อวุฒิการศึกษา เป็น การเรียนเพื่อการประกอบอาชีพ

จากการศึกษาโมเดลไทยแลนด์ ๔.๐ จะเห็นได้ว่า การจะพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายของโมเดลไทยแลนด์ ๔.๐ ซึ่งได้แก่ ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ ความอยู่ดีมีสุขทางสังคม การยกระดับคุณภาพมนุษย์และการรักษาสีงแวดล้อม สิ่งที่สำคัญมากที่สุดที่จะต้องพัฒนาเป็นอันดับแรกคือ การพัฒนาทรัพยากรบุคคลหรือคนไทยทุกคน ให้มีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการรองรับการพัฒนาประเทศท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมโลก ให้มีความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพมนุษย์ด้วยการพัฒนาสมรรถนะคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในศตวรรษที่ ๒๑ การเตรียมคนไทย ๔.๐ ผ่าน ๔ กระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งจะก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนเป้าหมาย และระบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ หลักสูตรการเรียนการสอน รูปแบบการเรียนการสอน กระบวนทัศน์และทักษะครู ตลอดจนระบบนิเวศน์ของการเรียนรู้ โรงเรียนเตรียมทหาร ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาเฉพาะทาง ตามกฎกระทรวง ว่าด้วยการจัดการศึกษาเฉพาะทาง พุทธศักราช ๒๕๔๗ จึงต้องมีการจัดทำแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนเตรียมทหารเช่นกัน เพื่อให้รองรับต่อการพัฒนาประเทศ และสอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐

การจัดการศึกษาเฉพาะทางในประเทศไทย

การจัดการศึกษา ยึดหลักให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าโรงเรียนมีความสำคัญที่สุดในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ เน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรมตามความเหมาะสม

กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๔๑ : ๔) คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๕ : ๒, ๖, ๑๓) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้ความหมายของคำว่า การศึกษา ไว้ว่า การศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงาม

ของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยมีจุดมุ่งหมายของการศึกษาว่าเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน และการให้สังคมได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยเน้นการส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

การจัดการศึกษาเฉพาะทางของประเทศไทย เป็นการจัดการศึกษาที่มีลักษณะพิเศษ แตกต่างจากระบบการศึกษาทั่วไปที่จัดในสถานศึกษาปกติ มีหลายหน่วยงานในระดับกระทรวงทำการจัดการศึกษา โดยมีหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนที่มีความรู้ความสามารถตรงกับภารกิจของหน่วยงานนั้น ๆ เป็นหลัก รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาเฉพาะทาง จึงได้มีการบัญญัติสาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเฉพาะทางไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๒๑ ว่า “กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ อาจจัดการศึกษาเฉพาะทางตามความต้องการและความชำนาญของหน่วยงานนั้นได้ โดยคำนึงถึงนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง” โดย กฎกระทรวง ว่าด้วยการจัดการศึกษาเฉพาะทาง พ.ศ.๒๕๔๗ ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับแก่กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐที่จัดการศึกษาเฉพาะทางตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒

ข้อ ๒ การจัดการศึกษาเฉพาะทาง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังต่อไปนี้

(๑) ต้องจัดให้สอดคล้องกับนโยบาย แผนการศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานการศึกษาของชาติ

(๒) ต้องจัดให้มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่จัดการศึกษาเฉพาะทางด้วยกัน และกับกระทรวงศึกษาธิการ

(๓) ต้องจัดให้มีการประกันคุณภาพภายใน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

ข้อ ๓ สถานศึกษาเฉพาะทางใด ต้องการให้มีการเทียบวุฒิการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ให้เสนอขอเทียบวุฒิทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการกำหนด

การจัดการศึกษาเฉพาะทางเป็นประเภทการจัดการศึกษาที่มีลักษณะพิเศษ มีรูปแบบการบริหารในการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากกระทรวงศึกษาธิการ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อผลิตบุคลากรที่มีคุณลักษณะ และสมรรถนะเฉพาะด้าน มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะวิชาชีพเฉพาะสอดคล้องกับสถานการณ์ตามความต้องการของหน่วยงานหรือองค์กรที่ต้องการใช้งาน จากการรวบรวมข้อมูลของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ปัจจุบันในประเทศไทย

มีหน่วยงานและองค์กรที่จัดการศึกษาลักษณะเฉพาะทางเพื่อผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ตรงกับภารกิจของหน่วยงานนั้น ๆ เป็นหลักทั้งหมด ๙ หน่วยงาน ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา, ๒๕๕๘ : ๕)

๑. กระทรวงกลาโหม
๒. กระทรวงมหาดไทย
๓. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
๔. กระทรวงคมนาคม
๕. กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
๖. กระทรวงสาธารณสุข
๗. กรุงเทพมหานคร
๘. สภากาชาดไทย
๙. เนติบัณฑิตยสภาในพระบรมราชูปถัมภ์

สามารถแบ่งตามลักษณะเฉพาะกลุ่มได้ ๓ กลุ่ม ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา, ๒๕๕๘ : (ค))

๑. กลุ่มสายวิชาการทหาร ตำรวจ

๑.๑ ระดับปริญญาและระดับสูงกว่าปริญญาจะผลิตกำลังพลระดับนายทหารสัญญาบัตร ประกอบด้วย โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินท- กษัตริยาธิราช และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

๑.๒ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรีที่จัดอยู่ในกลุ่มช่างและสนับสนุนอำนวยการ ได้แก่ โรงเรียนแผนที่ โรงเรียนช่างฝีมือทหาร โรงเรียนนายสิบทหารบก โรงเรียนชุมพลทหารเรือ โรงเรียน สื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ โรงเรียนการขนส่งทหารเรือ โรงเรียนอิเล็กทรอนิกส์ โรงเรียนทหาร นาวิกโยธิน โรงเรียนช่างกรมอู่ทหารเรือ โรงเรียนจ่าอากาศ และโรงเรียนตำรวจภูธร

ส่วนหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนเตรียมทหารนั้น เป็นสถาบันการศึกษาแห่งเดียวของประเทศไทยที่เป็นศูนย์รวมเบื้องต้นสำหรับผู้ที่ศึกษาต่อใน โรงเรียนเหล่าทัพ และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ โดยโรงเรียนเตรียมทหารไม่ได้เป็นผู้ดำเนินการสอบ คัดเลือกนักเรียนเตรียมทหารด้วยตนเอง แต่โรงเรียนเหล่าทัพ และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ จะเป็น ผู้ดำเนินการสอบคัดเลือก และส่งผู้ผ่านการสอบคัดเลือกมาเข้าเรียนรวมกันที่โรงเรียนเตรียมทหาร เป็นเวลา ๒ ปี เพื่อให้นักเรียนเตรียมทหารมีความรู้ ความสามารถ และทัศนคติพื้นฐาน เหมาะสมต่อ การเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนเหล่าทัพ และโรงเรียนนายร้อยตำรวจต่อไป

๒. กลุ่มสายแพทย์และพยาบาล ประกอบด้วย วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก วิทยาลัยพยาบาลกองทัพอากาศ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ วิทยาลัย พยาบาลตำรวจ โรงเรียนนาวิกเวชกิจ สำนักบริหารโครงการร่วมผลิตแพทย์เพิ่มฯ คณะแพทยศาสตร์ วชิรพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ สถาบันพระบรมราชชนก และวิทยาลัยสภากาชาดไทย

๓. กลุ่มสายวิชาการ/วิชาชีพเฉพาะทางอื่น ๆ ที่ใช้ในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน/องค์กร ประกอบด้วย สถาบันการบินพลเรือน ศูนย์ฝึกพลาญชัยนาวิ โรงเรียนวิศวกรรมรถไฟ โรงเรียนช่างไฟฟ้า

ส่วนภูมิภาค โรงเรียนอุเทนวิทยวิทยา โรงเรียนการประชณีย์ และเนติบัณฑิตยสภาในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์ตามหลักสูตรจะได้รับการบรรจุเข้าทำงานในหน่วยงาน/องค์กรนั้น ๆ ยกเว้น สถาบันการบินพลเรือน ศูนย์ฝึกพาณิชย์นาวี และเนติบัณฑิตยสภา ที่จะได้รับสิทธิในการสอบ ประกาศนียบัตร เพื่อให้มีสิทธิสมัครเข้ารับการพิจารณาคัดเลือกประกอบอาชีพด้านการบิน การเดินเรือ และด้านการเป็นผู้พิพากษา อัยการ

จากการศึกษาจะเห็นว่าในแต่ละกลุ่มสาขาวิชา ประกอบด้วยลักษณะเฉพาะที่การจัดการศึกษาปกติจัดไม่ได้หรือได้แต่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานหรือองค์กรเฉพาะทาง ซึ่งการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองต่อหน่วยงานหรือองค์กรดังกล่าว จำเป็นต้องอาศัยครูผู้สอนที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะในอาชีพนั้น ๆ รวมทั้งมีความพร้อมในด้านอาคารสถานที่ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติวิชาชีพเฉพาะทาง ทำให้สามารถจัดการศึกษาในสาขาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนของตนได้ตรงตามความต้องการ สำหรับหลักสูตรที่จัดเป็นหลักสูตรเฉพาะตามความต้องการของหน่วยงานนั้น บางหลักสูตรสามารถเทียบวุฒิต่างกับการศึกษาในระบบได้ อย่างไรก็ตามสภาพการจัดการศึกษาเฉพาะทางยังไม่เป็นปัญหาเกี่ยวกับเรื่อง การพิจารณาเทียบวุฒิต่าง เพราะหน่วยงานที่ดำเนินการผลิตผู้สำเร็จการศึกษาได้มีการวางแผนควบคุมทั้ง ด้านปริมาณและคุณภาพตามความต้องการของหน่วยงานอยู่แล้ว ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษามีงานทำใน หน่วยงานนั้น ๆ ยกเว้น ในกรณีที่มีหน่วยงานอื่น ๆ มีความต้องการรับผู้สำเร็จการศึกษาเฉพาะ ทางด้านต่าง ๆ เหล่านี้เข้าทำงาน

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภาณุพงศ์ สุวัฒน์สุส (๒๕๕๑ : ๒๑๗) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ตัวแบบสมรรถนะของผู้สำเร็จ การศึกษาจากหลักสูตรประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก เพื่อศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการ พัฒนาสมรรถนะ และหลักการบริหารจัดการของกองทัพบกที่มีส่วนเพิ่มสมรรถนะผู้สำเร็จการศึกษา จากหลักสูตรประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก โดยวิเคราะห์สภาพสมรรถนะของผู้สำเร็จการศึกษา ร่วมกับการวิเคราะห์ SWOT Analysis สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร ใช้การจัด กระบวนการสัมมนากลุ่ม และการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อกำหนดตัวแบบสมรรถนะ ผลการวิจัยพบว่า

๑. สมรรถนะเฉพาะฝ่ายเสนาธิการ ประกอบด้วย สมรรถนะด้านการประสานงาน และ สมรรถนะด้านการวางแผน

๒. กลุ่มสมรรถนะเฉพาะผู้บังคับหน่วย ประกอบด้วย สมรรถนะด้านการตกลงใจ และ สมรรถนะด้านคุณลักษณะผู้นำทหาร

๓. กลุ่มสมรรถนะร่วม ประกอบด้วย ๘ สมรรถนะ คือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความรู้ ด้านความจงรักภักดี ด้านการบริหารจัดการ ด้านการคิดวิเคราะห์ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความคิด สร้างสรรค์ และด้านมนุษยสัมพันธ์

นพดลย์ เพชระ (๒๕๕๒ : ๖๑) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครู โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมแบบ AIC โรงเรียนวัดโคกทราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครศรีธรรมราช เขต ๓ เพื่อศึกษาสมรรถนะที่จำเป็นต้องพัฒนา และแนวทางในการพัฒนา โดยใช้

แบบประเมินสมรรถนะครูผู้สอนในโรงเรียนจำนวน ๖ คน ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะที่จำเป็นต้องพัฒนาของครูประกอบด้วย สมรรถนะการพัฒนาตนเอง สมรรถนะการบริหารจัดการหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ และสมรรถนะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน แนวทางการพัฒนาพบว่า สมรรถนะในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน เป็นสมรรถนะที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน มีการกำหนดโครงการที่จะนำวิสัยทัศน์สู่เป้าหมาย จำนวน ๓ โครงการ คือ โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการการวิจัยในชั้นเรียน โครงการศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ และโครงการคลินิกวิชาการ

วิมาน วรรณคำ (๒๕๕๓ : ๒๒๒) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อศึกษาสมรรถนะวิชาชีพที่จำเป็น สํารวจสมรรถนะวิชาชีพที่ต้องการพัฒนา จัดทำหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ และศึกษาผลการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผ่านการดำเนินการ ๕ ขั้นตอน คือ ๑) การศึกษาสมรรถนะวิชาชีพที่จำเป็น โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้เชี่ยวชาญ ๒) สํารวจสมรรถนะวิชาชีพที่ต้องการพัฒนา โดยนำผลที่ได้จากขั้นตอนที่ ๑ ไปสํารวจกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน ๓๗๖ คน และครูในสถานศึกษาเดียวกัน จำนวน ๓๗๖ คน รวม ๗๕๒ คน ๓) จัดทำหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ ๔) ดำเนินการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ โดยนำหลักสูตรไปอบรมผู้บริหารกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๐ คน และ ๕) ติดตามผลการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะวิชาชีพที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กมีจำนวน ๒๕ สมรรถนะ ซึ่งสมรรถนะที่มีความต้องการพัฒนาที่สุด ได้แก่ การปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ ส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้ร่วมงานมีคุณธรรมและจริยธรรมที่เหมาะสม และเป็นผู้นำเชิงคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าสมรรถนะอื่น ๆ ได้แก่ สามารถส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพจัดการเรียนรู้ ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล มีการนำสมรรถนะที่มีความต้องการสูงสุดไปใช้สร้างหลักสูตร จำนวน ๑๑ สมรรถนะ ผลการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กภายหลังการฝึกอบรมแล้ว ๓ เดือน พบว่า ก่อนการพัฒนาค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และหลังการพัฒนาเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยสมรรถนะที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ๑) สมรรถนะที่ ๖ จัดองค์กร โครงสร้างการบริหาร และกำหนดภารกิจของครูและบุคลากรทางการศึกษา ๒) สมรรถนะที่ ๘ จัดทำรายงานการประเมินตนเองเพื่อรองรับการประเมินภายนอก และ ๓) สมรรถนะที่ ๔ จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มุ่งให้เกิดผลดี คุ่มค่าต่อการศึกษา สังคม และสิ่งแวดล้อม

Ulrich et., Cited in Brewster, Farndale and Ommeren (2000 : Unpage อ้างถึงใน พิรญาณ์ จุ้ยเจริญ, ๒๕๕๗ : ๘๔) ได้ทำการสำรวจองค์กรในสหรัฐอเมริกา เพื่อค้นหาสมรรถนะเฉพาะสำหรับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Specific Competencies) เพื่อนำมาจัดทำมาตรฐานกลางสำหรับการเปรียบเทียบ (Benchmarking Standards) สมรรถนะที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งพบในการสำรวจครั้งนี้ และกำลังมีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ คือ การได้เป็นส่วนหนึ่งเชิงยุทธศาสตร์ และการมีส่วนช่วยให้องค์กรได้พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยได้มีการนิยามสมรรถนะด้านการ

บริหารทรัพยากรบุคคลว่าหมายถึง ความสามารถในการเพิ่มคุณค่าให้กับองค์กร/ธุรกิจ โดยจะต้องเน้นที่กระบวนการที่จะนำสมรรถนะมาใช้เปลี่ยนแปลงเงื่อนไขทางธุรกิจ เพื่อมุ่งสู่ความสามารถในการแข่งขันที่ยั่งยืน และการจะบรรลุเป้าประสงค์อย่างนี้ได้ องค์กรจะต้องสร้างสมรรถนะที่มีความเด่นเฉพาะ เพื่อพัฒนาสมรรถนะรวมขององค์กรที่ไม่เหมือนสมรรถนะขององค์กรอื่น

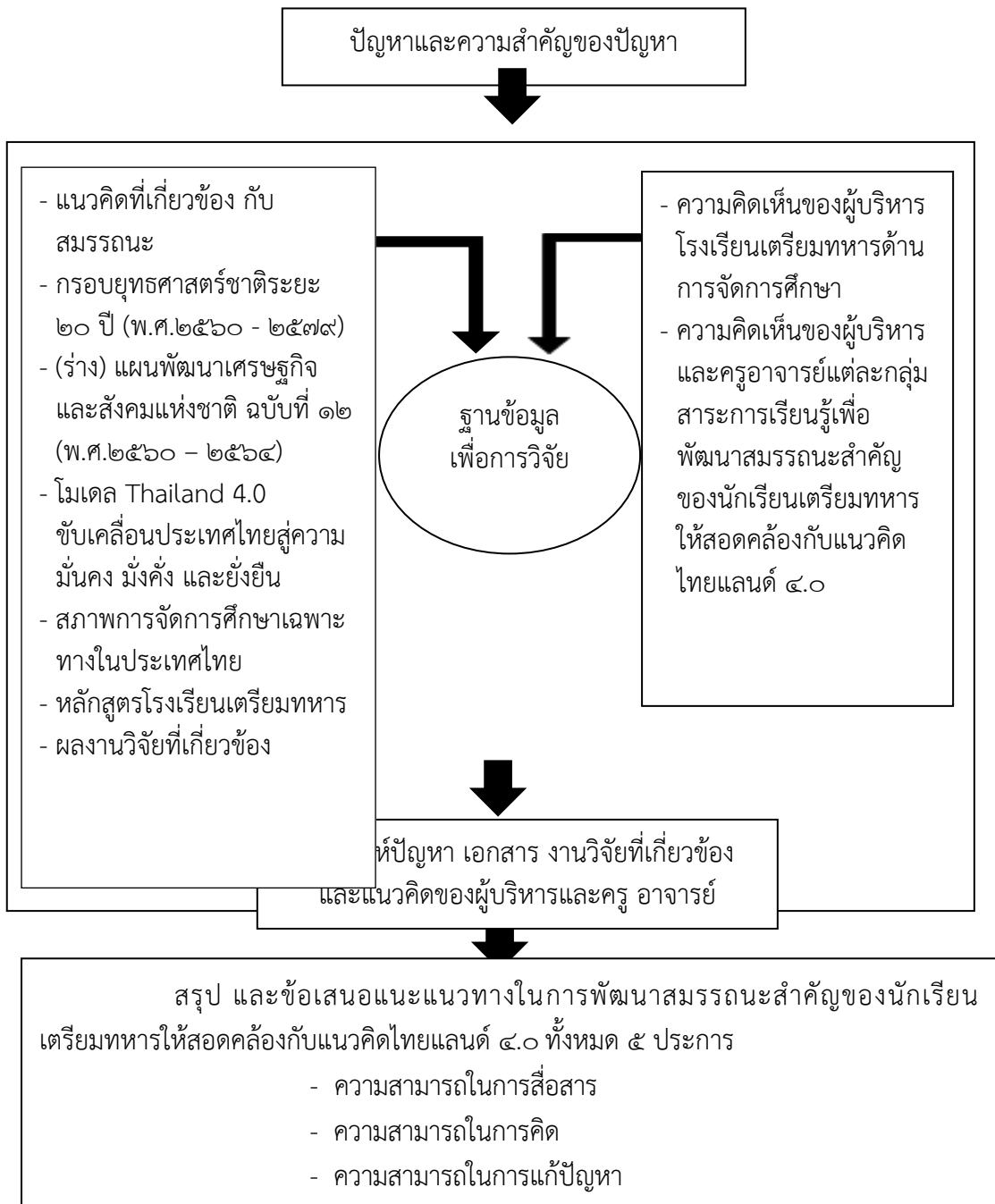
Wright (2001 : 20 อ้างถึงใน วณิช นิรันตรานนท์, ๒๕๕๒ : ๑๔๕) ได้วิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ : สิ่งที่ถูกต้องที่ควรได้รับ พบว่า สมรรถนะเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเป็นตัวชี้ทิศทางและเป็นตัววัดความเจริญเติบโตตัวบุคคลซึ่งเป็นทุนมนุษย์ อันเป็นตัวเสริมหน้าทีในการบริการและเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการติดตามงาน และเป็นตัวขับเคลื่อนความสำเร็จที่สำคัญขององค์กร ประกอบด้วย ๑) ความสามารถให้เกิดอิทธิพลหรือชักชวน ๒) ทักษะระหว่างบุคคล ๓) ความรู้ทางเทคนิค ๔) ความสามารถในการจัดการกับความคลุมเครือ

Guthrie (2009 อ้างถึงใน นภมณฑ์ เจียมสุข, ๒๕๕๕ : ๗๙) ได้วิจัยเรื่อง ความสามารถและการประเมินสมรรถนะของบุคคล : การเชื่อมโยงแนวคิดผ่านการฝึกอบรมสมรรถนะ โดยการวิจัยครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนจากสภาคุณภาพแห่งชาติ ประเทศออสเตรเลีย (National Quality Council) ได้ศึกษาหาแนวทางในการพัฒนาการฝึกอบรมในประเทศ เพื่อนำมาปรับใช้วิเคราะห์จุดแข็ง – จุดอ่อนเพื่อสร้างกรอบแนวคิดใหม่ของสมรรถนะ จากการวิจัยพบว่า ๑) สมรรถนะสามารถจำแนกได้ ๒ แบบ คือ สมรรถนะที่ถูกสร้างอยู่ในตัวบุคคล และสมรรถนะที่ต้องมีในงานและการทำงานในที่ทำงาน ซึ่งทั้ง ๒ แบบ ต้องมีให้สมดุลกัน ๒) นอกจากการให้ความสำคัญในการพัฒนาฐานสมรรถนะให้แข็งแกร่ง ยังต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการถ่ายทอดความรู้และการประเมินผลด้วย ๓) ผู้เชี่ยวชาญ และครูต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

จากงานวิจัยทั้งหมดที่ได้ศึกษาจะเห็นได้ว่า สมรรถนะ เป็นสิ่งที่องค์กร หน่วยงาน และสถานศึกษาต่างให้ความสำคัญ ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของตนให้มีสมรรถนะตามที่ต้องการ และให้มีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการรองรับการพัฒนาประเทศท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมโลก เป็นการพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ สมรรถนะ และทัศนคติที่พึงประสงค์กับการเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคมและการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะเรื่องของการพัฒนาทักษะการเรียนรู้จากอดีตจนถึงปัจจุบัน การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ แนวทางการปฏิบัติ หรือการดำรงชีวิตของมนุษย์ในแต่ละยุคสมัย ซึ่งในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาในด้านต่าง ๆ สมรรถนะของคนไทยในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ จึงเป็นสิ่งท้าทายที่ต้องสร้างให้เกิดขึ้นสิ่งสำคัญที่ตามมาคือจะทำอย่างไรหรือมีกระบวนการอย่างไรที่จะทำให้คนไทยสามารถพัฒนาตนเองตามสมรรถนะของคนไทยในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ได้ นักเรียนเตรียมทหารก็เช่นกันไม่ใช่เป็นเพียงบุคคลที่จะดำรงชีวิตอยู่ในยุค ๔.๐ หรือศตวรรษที่ ๒๑ เท่านั้น แต่นักเรียนเตรียมทหารจะต้องเติบโตเป็นนายทหาร – ตำรวจ ในอนาคตที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำหน่วยในการรักษาความมั่นคงและพัฒนาประเทศ เพื่อให้ นักเรียนเตรียมทหารเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อสังคมและประเทศชาติ การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถนำประเด็นต่าง ๆ ที่ได้มาประยุกต์ใช้และเชื่อมโยงให้สอดคล้องกับเรื่องของผู้วิจัยศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดของการวิจัย

สรุป

จากการศึกษาทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่า สมรรถนะ คือ สิ่งที่สร้างขึ้นมาจากความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคล อันได้แก่ วิธีคิด อุปนิสัย และแรงจูงใจ ซึ่งสามารถวัดและสังเกตเห็นได้ว่าเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และลักษณะอื่น ๆ ที่โดดเด่นกว่าบุคคลอื่น เป็นความสามารถเฉพาะของแต่ละบุคคล (Underlining Characteristic) สมรรถนะมีองค์ประกอบที่สำคัญซึ่งสังเกตเห็นได้ง่าย คือ ความรู้ และทักษะ ซึ่งสามารถพัฒนาได้ง่าย และกลุ่มที่สังเกตเห็นได้ยากหรือซ่อนเร้นภายใน คือ ทักษะคิด แรงจูงใจ และอุปนิสัยของแต่ละบุคคล การพัฒนาสมรรถนะของคนให้มีคุณภาพนั้นเป็นสิ่งพื้นฐานสำคัญ ท่ามกลางกระแสของสังคมไทยและสังคมโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จำเป็นต้องมีการพัฒนาคนให้มีความรู้ ทักษะ มีสมรรถนะ สามารถปรับตัวให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง เพื่อความสำเร็จของการแข่งขันของประเทศในศตวรรษที่ ๒๑ โดยการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) พัฒนาภาวะแวดล้อมของการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ซึ่งสอดคล้องกับยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ที่มีการนำเทคโนโลยี และนวัตกรรมมาใช้พัฒนาประเทศ จะเห็นได้ว่าการจะพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายของโมเดลไทยแลนด์ ๔.๐ นั้นสิ่งที่สำคัญมากที่สุดที่จะต้องพัฒนาเป็นอันดับแรก คือ การพัฒนาทรัพยากรบุคคลหรือคนไทยทุกคนให้มีความรู้ที่จำเป็นต่อการรองรับการพัฒนาประเทศ ให้มีความสำคัญกับการยกระดับคุณค่ามนุษย์ด้วยการพัฒนาสมรรถนะคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในศตวรรษที่ ๒๑ การเตรียมคนไทย ๔.๐ โดยเฉพาะเรื่องของการศึกษา ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนา เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถ ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขท่ามกลางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยตรงนั่นก็คือสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา ต้องเตรียมความพร้อมที่จะรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น บริหารโรงเรียนด้วยความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงและพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลง การจัดการเรียนรู้ของครูต้องมีความรู้ และทักษะพร้อมที่จะนำเทคโนโลยีมาพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาศาสตร์การสอนที่สะท้อนถึงวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน มุ่งให้ผู้เรียนสร้างสรรค์นวัตกรรมความรู้จากกระบวนการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะ และสมรรถนะที่สำคัญที่ผู้เรียนควรมี ในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โรงเรียนเตรียมทหาร ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจัดการศึกษาเฉพาะทางให้กับนักเรียนเตรียมทหาร การศึกษาทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทาง และข้อมูลในการวิจัยแนวทางเพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญ of นักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ จึงเป็นสิ่งสำคัญ ให้นักเรียนเตรียมทหารพร้อมที่จะเป็นผู้นำหน่วย

ในการรักษาความมั่นคงและพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต อีกทั้งจะเป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารให้ได้มาตรฐาน สัมพันธ์ทั้งมาตรฐานของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี มาตรฐานอาเซียน และมาตรฐานสากล รวมถึงเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารต่อไป

บทที่ ๓

การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมสมรรถนะ นักเรียนเตรียมทหารในปัจจุบัน

การศึกษาวิจัยแนวทางการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ ผู้วิจัยศึกษาการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเตรียมทหาร ดังหัวข้อต่อไปนี้

๑. บริบทของโรงเรียนเตรียมทหาร
๒. นโยบายด้านการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร
๓. หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร
๔. สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

บริบทของโรงเรียนเตรียมทหาร

๑. ประวัติความเป็นมา

เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๐๐ ฯพณฯ จอมพล ถนอม กิตติขจร ขณะนั้นดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ได้เสนอดำริต่อสภากลาโหมว่า หากจะรวมโรงเรียนที่อยู่ในระดับการศึกษาเดียวกันจากกองทัพต่าง ๆ เป็นสถาบันเดียวกัน จะเป็นการประหยัดงบประมาณของชาติ ทั้งยังทำให้ผู้ศึกษามีโอกาสได้รู้จัก คู่้นเคย มีความสนิทสนมกลมเกลียว มีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันแต่เยาว์วัย ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลเหล่านี้สามารถปฏิบัติหน้าที่และประสานงานกันได้ดีด้วยดีในอนาคต สภากลาโหมได้เห็นชอบดำรินี้เป็นเอกฉันท์ ในขั้นแรกให้รวมโรงเรียนเตรียมนายร้อย โรงเรียนเตรียมนายเรือ และโรงเรียนเตรียมนายเรืออากาศ เป็นโรงเรียนเตรียมทหาร สังกัดกรมศึกษาวิจัย กองบัญชาการทหารสูงสุด เมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๐๑ ตามคำสั่งของกระทรวงกลาโหม (เฉพาะ) ที่ ๑๘/๑๗๔๑ จึงถือว่าวันที่ ๒๗ มกราคมของทุกปี เป็นวันคล้ายวันสถาปนาโรงเรียนเตรียมทหาร และมีผู้บัญชาการคนแรก คือ พลตรี ปิยะ สุวรรณพิมพ์ (ยศขณะนั้น)

ในปีพุทธศักราช ๒๕๐๖ กรมตำรวจได้ขอให้โรงเรียนเตรียมทหารรับนักเรียนเพื่อเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนนายร้อยตำรวจด้วย โรงเรียนเตรียมทหารจึงเป็นศูนย์รวมเบื้องต้นสำหรับนายทหาร – นายตำรวจสมบุรณ์ครบถ้วน ตามอุดมการณ์ที่ว่า “ความสามัคคี กลมเกลียว เป็นพลังอันสำคัญของชาติ”

โรงเรียนเตรียมทหารเริ่มรับนักเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ ๑ และเปิดการศึกษา ชั้นปีที่ ๑ ในปีการศึกษา ๒๕๐๑ โดยในระยะแรกนั้นโรงเรียนเตรียมทหารยังไม่มีที่ตั้งถาวร จึงใช้อาคารโรงเรียน นายร้อยพระจุลจอมเกล้า ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพมหานคร เป็นสถานที่เรียนชั่วคราว ต่อมาเมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๐๔ โรงเรียนเตรียมทหารได้จัดให้มีพิธีวางศิลาฤกษ์สร้างโรงเรียนเตรียมทหารชั้น ๓ เลขที่ ๑๘๗๕ ถนนพระราม ๔ แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ซึ่งเดิมเป็นที่ตั้งของกองสัญญาณทหารเรือ มีพื้นที่ประมาณ ๓๕ ไร่ ๓ งาน ๔๗ ตารางวา โรงเรียนเตรียมทหาร จึงย้ายมาที่ พระราม ๔ เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๐๔ ต่อมาในปีพุทธศักราช ๒๕๒๒ กองพันทหารสื่อสารและ กองร้อยทหารสื่อสารซ่อมบำรุงเขตหลัง กองบัญชาการกองทัพบก ได้ย้ายออกจากพื้นที่ที่อยู่ ต่อเนื่องกัน โรงเรียนเตรียมทหารจึงได้รับพื้นที่ทางด้านทิศตะวันตกและทิศเหนือเพิ่มอีก ๙๑ ไร่ ๖๒ ตารางวา รวมเป็น ๑๒๗ ไร่ ๙ ตารางวา

ในปีพุทธศักราช ๒๕๓๗ พลอากาศเอก วรนาถ อภิจักรี ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ในเวลานั้น ได้พิจารณาว่าสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ของโรงเรียนเตรียมทหารได้เปลี่ยนแปลงไป โดยรอบ กลายเป็นย่านชุมชนหนาแน่น ทั้งยังมีสภาพแวดล้อมเป็นมลพิษ อีกทั้งพื้นที่ของโรงเรียนเตรียมทหาร มีข้อจำกัดต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตนักเรียนเตรียมทหาร และการพัฒนาโรงเรียนเตรียมทหาร ด้านต่าง ๆ ในอนาคต จึงได้ปรึกษากับสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยได้มอบให้ บริษัทคริสเตียนีและนิลเส็น (ไทย) จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นบริษัทในเครือของสำนักงานทรัพย์สินส่วน พระมหากษัตริย์ ดำเนินการศึกษาความเป็นไปได้ของการย้ายโรงเรียนเตรียมทหาร รวมทั้งเสนอแนะ พื้นที่ตั้งโครงการ ในที่สุดเลือกได้พื้นที่ตำบลศรีกะอาง อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก เป็นที่ตั้ง โรงเรียนเตรียมทหารแห่งใหม่ ได้รับการสนับสนุนจากกองทัพบกเจ้าของพื้นที่มอบพื้นที่ให้ดำเนินการ ประมาณ ๑,๔๗๗ ไร่ เป็นผลให้โครงการก่อสร้างโรงเรียนเตรียมทหารแห่งใหม่เกิดขึ้น โดยเริ่มดำเนินการ ตั้งแต่เดือนสิงหาคม ๒๕๓๙ และได้รับพระมหากรุณาธิคุณจาก พลเอกหญิง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๔๑

ต่อมากองบัญชาการทหารสูงสุด ได้มีคำสั่งให้เคลื่อนย้ายโรงเรียนเตรียมทหารมายัง ที่ตั้งแห่งใหม่ ณ เลขที่ ๙ หมู่ ๑๐ ตำบลศรีกะอาง อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ระยะทางจาก กรุงเทพมหานคร โดยถนนสายรังสิต - นครนายก ประมาณ ๑๐๐ กิโลเมตร ห่างจากอำเภอมือง นครนายก ประมาณ ๒๐ กิโลเมตร ได้มีพิธีเคลื่อนย้ายโรงเรียนเตรียมทหารเข้าสู่ที่ตั้ง ในวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๔๓ และ พลเอกหญิง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จ พระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิดโรงเรียนในวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๓

๒. วัตถุประสงค์ในการก่อตั้ง

๒.๑ ให้นักเรียนมีความคุ้นเคยเพื่อประสานการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันในอนาคต

๒.๒ เพื่อสร้างความสามัคคีกันตั้งแต่เยาว์วัย

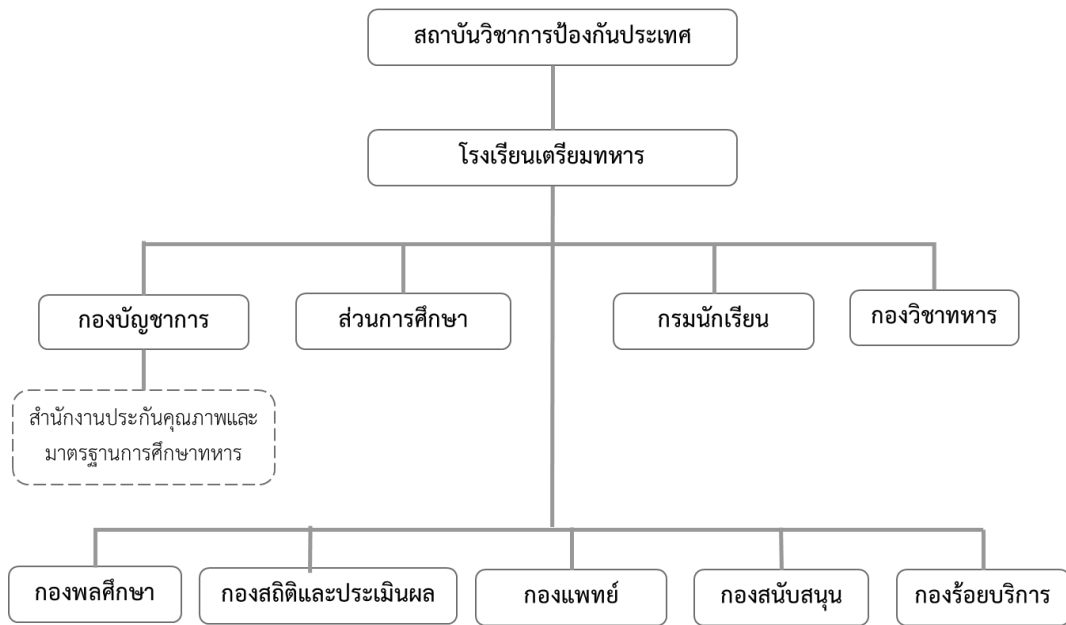
๒.๓ เพื่อประหยัดงบประมาณ (โดยยกเลิกโรงเรียนเตรียมนายร้อย โรงเรียนเตรียมนายเรือ และโรงเรียนเตรียมนายเรืออากาศ)

๒.๔ ให้นักเรียนรู้จักและรักษาไว้ซึ่งระบบเกียรติศักดิ์ อันเป็นสิ่งสำคัญในระบบการศึกษาของทหาร – ตำรวจ

๓. ภารกิจ

มีหน้าที่ปกครอง บังคับบัญชา และให้การศึกษา อบรม นักเรียนเตรียมทหาร ในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย กับวิชาทหารและวิชาตำรวจ เพื่อให้เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและทัศนคติพื้นฐาน พร้อมที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความก้าวหน้าทั้งในด้านความรู้ อุปนิสัย และคุณสมบัติของผู้นำหน่วย มีผู้บัญชาการโรงเรียนเตรียมทหารเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

๔. โครงสร้างการจัดส่วนราชการ

๕. ปรัชญา

“สามัคคี มีความรู้ คู่คุณธรรม”

๖. วิสัยทัศน์

เป็นสถาบันหลักของชาติในการผลิตนักเรียนเตรียมทหาร ให้มีความเป็นผู้นำและเป็นเลิศทางวิชาการในระดับมัธยมศึกษาชั้นนำของประเทศ เป็นที่ยอมรับในอาเซียนและระดับสากล

๗. พันธกิจ

๗.๑ ให้การศึกษาภาควิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ๒ ชั้นปี ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ตามหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ และความต้องการของโรงเรียนเหล่าทัพ และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

๗.๒ ปกครอง บังคับบัญชานักเรียนเตรียมทหาร ฝึกอบรม ปลูกฝังนิสัย อุบาสัย วินัย จิตวิทยา และการนำทหาร พลศึกษา วิชาทหาร - ตำรวจเบื้องต้น เพื่อให้มีลักษณะเป็นนายทหาร นายตำรวจสัญญาบัตรที่ดี

๗.๓ อำนาจการ ประสานงานในด้านการฝึกศึกษากับโรงเรียนเหล่าทัพ และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

๗.๔ ดำเนินการรวบรวมข้อมูลทางสถิติ วิเคราะห์ วิจัย ประเมินผลทางการศึกษา และส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๗.๕ ดำเนินการสนับสนุน และบริการ ตลอดจนการรักษาพยาบาล และการเวชกรรมป้องกัน

นโยบายด้านการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร

๑. ภาพความสำเร็จโรงเรียนเตรียมทหาร

๑.๑ นักเรียนเตรียมทหาร (อัตลักษณ์)

สุภาพบุรุษผู้นำ มีความรู้คู่คุณธรรม ยึดมั่นระบบเกียรติศักดิ์ จงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ พร้อมศึกษาต่อโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

๑.๒ ครู/อาจารย์

เป็นคนดีมีความสามารถ ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณอย่างเคร่งครัด สม่่าเสมอ สามารถจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะในวิชาชีพ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล มีความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะสมกับผู้เรียน มีความกระตือรือร้น ดูแลผู้เรียนได้ เรียนรู้และพัฒนาตนเองตามศักยภาพ

๑.๓ ผู้บริหาร

พัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา และเอกลักษณ์ที่กำหนด รวมทั้งให้การพัฒนาคุณภาพทั้งทางด้านวิชาการ หลักสูตร นวัตกรรม และกระบวนการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

๑.๔ สถานศึกษา (เอกลักษณ์)

ผลิตนักเรียนเตรียมทหารให้มีความสามัคคี เป็นผู้นำ มีความอดทนทั้งร่างกาย และจิตใจ มีวินัย ยึดมั่นในระบบเกียรติศักดิ์ และมีความรู้ความสามารถ พร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม เพื่อศึกษาต่อในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. กลยุทธ์ในการพัฒนาการจัดการศึกษา

๒.๑ ประเด็นยุทธศาสตร์

จากวิสัยทัศน์โรงเรียนเตรียมทหาร “เป็นสถาบันหลักของชาติ ในการผลิตนักเรียนเตรียมทหาร ให้มีความเป็นผู้นำและเป็นเลิศทางวิชาการ ในระดับมัธยมศึกษาชั้นนำของประเทศ เป็นที่ยอมรับในอาเซียนและระดับสากล” โรงเรียนเตรียมทหาร จึงได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ๔ ประเด็น ได้แก่

๒.๑.๑ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพิทักษ์ รักษาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ มี ๓ เป้าประสงค์ ๒ กลยุทธ์

เป้าประสงค์ที่ ๑ สถาบันพระมหากษัตริย์ได้รับการปกป้องและเทิดทูนอย่างสมพระเกียรติ

กลยุทธ์ ๑ จัดกิจกรรมเทิดพระเกียรติสถาบันพระมหากษัตริย์เนื่องในวโรกาสสำคัญต่าง ๆ

กลยุทธ์ ๒ สร้างจิตสำนึกและปลูกฝังความรักและหวงแหนสถาบันพระมหากษัตริย์

เป้าประสงค์ที่ ๒ ข้าราชการ ครอบครัว นักเรียนเตรียมทหารและประชาชน ศรัทธา และจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

กลยุทธ์ ๑ จัดกิจกรรมเทิดพระเกียรติสถาบันพระมหากษัตริย์เนื่องในวโรกาสสำคัญต่าง ๆ

กลยุทธ์ ๒ สร้างจิตสำนึกและปลูกฝังความรักและหวงแหนสถาบันพระมหากษัตริย์

เป้าประสงค์ที่ ๓ มีกระบวนการสนับสนุนกิจกรรมเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ที่มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ ๑ จัดกิจกรรมเทิดพระเกียรติสถาบันพระมหากษัตริย์เนื่องในวโรกาสสำคัญต่าง ๆ

กลยุทธ์ ๒ สร้างจิตสำนึกและปลูกฝังความรักและหวงแหนสถาบันพระมหากษัตริย์

๒.๑.๒ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การจัดการศึกษาและพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียนเตรียมทหาร มี ๘ เป้าประสงค์ ๘ กลยุทธ์

เป้าประสงค์ที่ ๑ นักเรียนเตรียมทหารที่สำเร็จการศึกษามีคุณภาพและคุณลักษณะตามมาตรฐานที่กำหนด

กลยุทธ์ การให้การฝึกศึกษาแก่นักเรียนเตรียมทหาร

เป้าประสงค์ที่ ๒ โรงเรียนเหล่าทัพ และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ส่วนราชการกระทรวงกลาโหม ผู้ปกครอง และประชาชนเชื่อมั่นระบบการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร

กลยุทธ์ พัฒนาระบบการฝึกศึกษาและหลักสูตรของโรงเรียนเตรียมทหารให้มีคุณภาพได้รับความเชื่อมั่นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

เป้าประสงค์ที่ ๓ ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งภายในและภายนอกมีความพึงพอใจต่อคุณภาพและการบริการ

กลยุทธ์ พัฒนาระบบการฝึกศึกษาและหลักสูตรของโรงเรียนเตรียมทหารให้มีความน่าเชื่อถือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

เป้าประสงค์ที่ ๔ ภาพลักษณ์ของหน่วยในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดคอบายมุข

กลยุทธ์ สร้างภูมิคุ้มกันและระงับภัยหน่วย

เป้าประสงค์ที่ ๕ หลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพ

กลยุทธ์ ส่งเสริมการทำผลงานทางวิชาการ นวัตกรรม การจัดการกิจกรรม ผลงานการบูรณาการ และการจัดทำ KM ความรู้ชัดแจ้งเพื่อการศึกษาให้กับนักเรียนเตรียมทหาร

เป้าประสงค์ที่ ๖ มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดเรียนรู้และบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ จัดทำและพัฒนาระบบสารสนเทศทางการศึกษาและบริหารจัดการ

เป้าประสงค์ที่ ๗ มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

กลยุทธ์ จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษา

เป้าประสงค์ที่ ๘ มีการบริหารงบประมาณและการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ พัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านงบประมาณและการควบคุมภายใน

๒.๑.๓ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความร่วมมือทางการศึกษากับต่างประเทศ มี ๒ เป้าประสงค์ ๒ กลยุทธ์

เป้าประสงค์ที่ ๑ โรงเรียนเตรียมทหารและมิตรประเทศเชื่อมั่นในระบบการฝึกศึกษาและสร้างเครือข่ายทางการศึกษาร่วมกัน

กลยุทธ์ สร้างเครือข่ายร่วมมือด้านการศึกษาทางทหารกับกองทัพประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ

เป้าประสงค์ที่ ๒ มีความร่วมมือด้านการศึกษากับกองทัพประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ

กลยุทธ์ สร้างเครือข่ายร่วมมือด้านการศึกษาทางทหารกับกองทัพประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ

๒.๑.๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การบริหารจัดการและการพัฒนาองค์กร มี ๔ เป้าประสงค์ ๔ กลยุทธ์

เป้าประสงค์ที่ ๑ มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ และการปฏิบัติงาน

กลยุทธ์ ปรับปรุงภูมิทัศน์อาคารภายนอกและภายในโรงเรียนเตรียมทหารให้ร่มรื่น สะอาดสวยงาม จัดระบบสุขอนามัยให้สะอาดพอเพียงโดยใช้กิจกรรม ๕ ส. เป็นตัวขับเคลื่อน

เป้าประสงค์ที่ ๒ บุคลากรมีคุณภาพ

กลยุทธ์ กำหนดเป้าหมายระดับบุคคลเพื่อให้บุคลากรมีเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจนสนับสนุนเป้าหมายระดับหน่วยงาน

เป้าประสงค์ที่ ๓ กำลังพลมีขวัญและกำลังใจดี

กลยุทธ์ แผนความผาสุกและความผูกพันต่อองค์กร

เป้าประสงค์ที่ ๔ ผ่านการพัฒนาคุณภาพและการบริหารจัดการภาครัฐ

กลยุทธ์ การพัฒนาองค์กรและระบบบริหารราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของโรงเรียนเตรียมทหาร

จากประเด็นยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ ตามแผนที่ยุทธศาสตร์และมาตรฐานการศึกษา โรงเรียนเตรียมทหารนำมาสร้างเป้าหมายและกำหนดกลยุทธ์ระดับองค์กร โดยเรียงลำดับกลยุทธ์จากแผนที่ยุทธศาสตร์ ได้ ๑๔ กลยุทธ์ ๖ มาตรฐานการศึกษา ๒๑ ตัวชี้วัดเป้าหมาย และ ๔๒ ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๒.๒ มาตรฐานการศึกษาและเป้าหมาย

๒.๒.๑ คุณภาพของผู้เรียน

๒.๒.๑.๑ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน มีเป้าหมาย

๒.๒.๑.๑.๑ ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านเขียน

การสื่อสาร การคิดคำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น

๒.๒.๑.๑.๒ ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์

คิดวิจารณ์ญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา

๒.๒.๑.๑.๓ ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศและการสื่อสาร

๒.๒.๑.๑.๔ ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนตาม

หลักสูตรของสถานศึกษา

๒.๒.๑.๑.๕ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน/วิชาทหาร

และพัฒนาการจากผลการสอบวัดระดับชาติ

๒.๒.๑.๑.๖ ผู้เรียนมีความพร้อมในการศึกษาต่อใน

โรงเรียนเหล่าทัพ และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

๒.๒.๑.๒ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน มีเป้าหมาย

๒.๒.๑.๒.๑ ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง ๕ ด้าน

และมีค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด โดยไม่ขัดกับกฎหมาย และวัฒนธรรมอันดีของสังคม

๒.๒.๑.๒.๒ ผู้เรียนมีความภูมิใจในความเป็นไทย

- ๒.๒.๑.๒.๓ ผู้เรียนมีการยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความ
แตกต่างและหลากหลาย
- ๒.๒.๑.๒.๔ ผู้เรียนมีสุขภาวะทางร่างกายที่แข็งแรงและ
ลักษณะจิตสังคมที่ดี
- ๒.๒.๒ กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา มีเป้าหมาย
๒.๒.๒.๑ สถานศึกษามีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ ชัดเจนตรง
ตามหลักสูตร
- ๒.๒.๒.๒ ผู้บริหารสถานศึกษา (ผู้บัญชาการโรงเรียนเตรียมทหาร)
ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๒.๒.๒.๓ มีแผนพัฒนาการศึกษาที่เน้นผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย และ
ดำเนินอย่างเป็นรูปธรรม
- ๒.๒.๒.๔ มีแผนพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาการ
- ๒.๒.๒.๕ มีการบริหารและการจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ
- ๒.๒.๒.๖ มีแผนจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคม ที่เอื้อต่อ
การจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ
- ๒.๒.๒.๗ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและมีการร่วมรับผิดชอบต่อการ
จัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน
- ๒.๒.๒.๘ มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารและการจัดการ
- ๒.๒.๒.๙ มีการดำเนินการพัฒนาระบบราชการ
- ๒.๒.๒.๑๐ มีการบริหารจัดการด้านงบประมาณ
- ๒.๒.๒.๑๑ มีการบริหารจัดการด้านความเสี่ยง
- ๒.๒.๒.๑๒ มีการบริหารจัดการด้านกำลังพล
- ๒.๒.๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีเป้าหมาย
- ๒.๒.๓.๑ กระบวนการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม
- ๒.๒.๓.๒ การจัดการเรียนการสอนที่ยึดโยงกับบริบทของสถานศึกษา
และวิชาชีพทหาร – ตำรวจ
- ๒.๒.๓.๓ การวัดและประเมินผลของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ
- ๒.๒.๔ ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ มีเป้าหมาย
- ๒.๒.๔.๑ มีการใช้ระบบการประกันคุณภาพภายใน เพื่อยกระดับ
คุณภาพการจัดการศึกษาให้ดีขึ้น
- ๒.๒.๔.๒ มีการสร้างองค์ความรู้และพัฒนาบุคลากร

หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร

หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง และความต้องการของโรงเรียนเหล่าทัพและโรงเรียนนายร้อยตำรวจอย่างต่อเนื่อง โดยในปีการศึกษา ๒๕๖๐ โรงเรียนเตรียมทหารเริ่มใช้หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร พุทธศักราช ๒๕๕๔ (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐) มีการจัดการศึกษา ๒ ปี ระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๕ - ๖

หลักการของหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร

๑. เป็นหลักสูตรเฉพาะทางที่จัดให้นักเรียนเตรียมทหารศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ - ๖ ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยศึกษา ๒ ชั้นปี เน้นการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะในกลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ (วิศวกรรมศาสตร์) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (รัฐประศาสนศาสตร์)
๒. เป็นหลักสูตรที่มุ่งปลูกฝังความเป็นผู้นำของทหาร - ตำรวจ ตลอดจนส่งเสริมสมรรถภาพทางร่างกาย พร้อมทั้งปลูกฝังคุณธรรมและความสามัคคี โดยเน้นการประพฤติปฏิบัติเป็นสำคัญ
๓. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองต่อการเข้าศึกษาในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ
๔. เป็นการศึกษาที่ส่งเสริมการนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตท้องถิ่นและประเทศชาติ

จุดหมายของหลักสูตร

การศึกษาในโรงเรียนเตรียมทหาร เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความ เป็นสากล ให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตและให้สามารถทำประโยชน์ให้กับสังคม ตามบทบาท และหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดี ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้นักเรียนเตรียมทหารได้พัฒนาเชี่ยวชาญ มีความรู้ และทักษะอันจำเป็นต่อการประกอบอาชีพทหาร - ตำรวจ ร่วมพัฒนาสังคมด้วยแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ และบำเพ็ญตน ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ มุ่งปลูกฝังให้นักเรียนเตรียมทหารมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

๑. มีความรู้และทักษะในวิชาพื้นฐาน ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ
๒. มีความรู้อันเป็นสากล มีทักษะด้านภาษา และสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ เพื่อการเรียนรู้ สื่อสาร ทำงานได้อย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสม และมีคุณธรรม
๓. สามารถเป็นผู้นำที่มีคุณสมบัติของผู้นำที่ดี และประพฤติตนให้เป็นสุภาพบุรุษอย่างแท้จริง

๔. มีความภูมิใจในความเป็นไทย พร้อมทั้งจะเสียสละ อุทิศชีวิต และประโยชน์สุขส่วนตน เพื่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

๕. รักษาความสามัคคีในหมู่คณะ ยึดมั่นในระเบียบวินัยและแบบธรรมเนียมประเพณี ของทหาร – ตำรวจ

๖. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์อย่างมีวิจารณญาณ และการคิดอย่างเป็นระบบ สมเหตุสมผล เพื่อสามารถแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ และเพื่อให้ได้แนวทางหรือวิธีการใหม่ ๆ เพื่อนำไปใช้ทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคมและประเทศชาติ

๗. มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพทหาร – ตำรวจ และมีบุคลิกภาพ อุปนิสัย และสมรรถภาพทางร่างกายเหมาะสมกับการเป็นนายทหาร – นายตำรวจ มุ่งมั่นในการพัฒนาประเทศตามบทบาทและหน้าที่ของตน

๘. มีทักษะและความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ มาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน รู้จักปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของสังคม มีนิสัยรักการทำงาน เต็มใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

๙. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติ และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม

สมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหาร

หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร มุ่งพัฒนานักเรียนเตรียมทหารให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเตรียมทหารเกิดสมรรถนะสำคัญ ๕ ประการ ดังนี้

๑. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

๒. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม บนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความ

ขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา

หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร มุ่งพัฒนานักเรียนเตรียมทหารให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๕ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านความเป็นทหาร

ยึดมั่นในอุดมการณ์ของชาติ (จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์) รักความเป็นไทย ยึดมั่นในระเบียบวินัย รักษาความสามัคคี เคารพเชื่อฟังผู้มีอาวุโสสูงกว่า ประพฤติตนให้สมเกียรติ เป็นสุภาพบุรุษ ยึดมั่นในระบบเกียรติศักดิ์ ศรัทธาในวิชาชีพทหาร – ตำรวจ มีความกล้าหาญ ละเอียด รอบคอบ

๒. ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ซื่อสัตย์สุจริต มีเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความกตัญญูกตเวที มีจิตอาสา และปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม รู้จักประหยัด และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

๓. ด้านสติปัญญา

มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปความคิด มีทักษะความคิดอย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้ ขยันหมั่นเพียรในการศึกษา มุ่งมั่นในการทำงาน สามารถปรับตัวทำงานเป็นทีมได้ มีสุนทรียภาพทางศิลปะ

๔. ด้านความเป็นผู้นำ

เป็นที่เชื่อถือได้ มีความอดทน อดกลั้น กล้าหาญ ยุติธรรม เด็ดขาด รู้จักกาลเทศะ ไม่เห็นแก่ตัว กระตือรือร้น ซื่อสัตย์สุจริต มีความคิดริเริ่ม รอบรู้ จงรักภักดี มีวิจารณญาณ มีความรับผิดชอบในหน้าที่ มีลักษณะท่าทางดี ให้เกียรติผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักปรับตัวให้พร้อมในการรับการเปลี่ยนแปลง เป็นอยู่อย่างพอเพียง และเป็นตัวอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

๕. ด้านพลานามัย

มีสมรรถภาพทางกาย สุขภาพจิต และสุขนิสัยที่ดี มีสุนทรียภาพ มีลักษณะนิสัยด้านกีฬาและด้านนันทนาการ

โครงสร้างหลักสูตร

๑. สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้จะประกอบด้วย สาระการเรียนรู้พื้นฐาน และสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม โรงเรียนเตรียมทหาร กำหนดให้นักเรียนเตรียมทหารต้องเรียนรายวิชาพื้นฐานให้ครบทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน ๒๙.๕ หน่วยกิต และสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม จำนวน ๓๐.๕ หน่วยกิต

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วยองค์ความรู้และทักษะที่สำคัญ ดังนี้

๑. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ความรู้ ทักษะ และวัฒนธรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ความชื่นชม การเห็นคุณค่า ภูมิปัญญาไทย และภูมิใจในภาษาประจำชาติ

๒. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ นำความรู้ ทักษะ และกระบวนการทางคณิตศาสตร์ไปใช้ในการแก้ปัญหา การดำเนินชีวิต และศึกษาต่อ การมีเหตุผล มีเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์ พัฒนาการคิดอย่างมีระบบและสร้างสรรค์

๓. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ การนำความรู้ และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ การคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และจิตวิทยาศาสตร์

๔. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข การเป็นพลเมืองดี ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา การเห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ความรักชาติและภูมิใจในความเป็นไทย

๕. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ความรู้ ทักษะ และเจตคติในการสร้างเสริมสุขภาพพลานามัยของตนเองและผู้อื่น การป้องกันและปฏิบัติต่อสิ่งต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพอย่างถูกวิธี และทักษะในการดำเนินชีวิต การป้องกันตนเอง และช่วยเหลือผู้อื่นต่อไป

๖. กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ความรู้ และทักษะในการคิดริเริ่ม จินตนาการ สร้างสรรค์งานศิลปะ สุนทรียภาพ และการเห็นคุณค่าทางศิลปะ

๗. กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ความรู้ ทักษะ และเจตคติในการทำงาน การจัดการ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการใช้เทคโนโลยี

๘. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ความรู้ ทักษะ เจตคติ และวัฒนธรรมการใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร การแสวงหาความรู้ และการประกอบอาชีพ

๒. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็น ๕ ประเภท คือ

๑. กิจกรรมแนะแนว จัด ๑ คาบต่อสัปดาห์ สลับกับกิจกรรมห้องสมุด

๒. กิจกรรมชมรม เลือกอิสระตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

๓. กิจกรรมตามระเบียบโรงเรียนเตรียมทหาร จัดให้นักเรียนเตรียมทหารทุกคน

เข้าร่วมกิจกรรมตามปฏิทินการศึกษา

๔. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ นักเรียนเตรียมทหารทุกคนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมตลอดหลักสูตรเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า ๔๐ ชั่วโมง

๕. กิจกรรมห้องสมุด จัด ๑ คาบต่อสัปดาห์ สลับกับกิจกรรมแนะแนว

๓. เวลาเรียนและหน่วยการเรียนรู้

๓.๑ ใน ๑ ปีการศึกษา แบ่งออกเป็น ๒ ภาคเรียน โดยภาคเรียนที่ ๑ จะเรียนระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกันยายน ภาคเรียนที่ ๒ เรียนระหว่างเดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์หรือตามที่โรงเรียนเตรียมทหารกำหนด

๓.๒ ใน ๑ สัปดาห์ เรียน ๕ วัน วันละ ๘ คาบ คาบเรียนละ ๕๐ นาที รวมแล้ว ตลอดปีการศึกษาจะเรียนไม่น้อยกว่า ๑,๒๐๐ ชั่วโมง

๓.๓ หน่วยการเรียน กำหนด ๑.๐ หน่วยกิต ใช้เวลาเรียน ๒ คาบต่อสัปดาห์

๔. สารและมาตรฐานการเรียนรู้

ในแต่ละสาระการเรียนรู้จะกำหนดจุดมุ่งหมาย โครงสร้าง มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และผลการเรียนรู้ พร้อมทั้งรายละเอียดของเนื้อหาสาระเทียบเท่าหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ของกระทรวงศึกษาธิการกำหนด

๕. การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เน้นนักเรียนเตรียมทหารสำคัญที่สุด จึงจัดการสอนในรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย โดยมีสื่อการเรียนการสอนที่ช่วยให้นักเรียนเตรียมทหารเข้าใจได้ง่ายและรวดเร็ว อีกทั้งสามารถค้นคว้าด้วยตนเอง เน้นให้นักเรียนเตรียมทหารสามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง นักเรียนเตรียมทหารและครูจะสะสมผลงานซึ่งสามารถประเมินได้จากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio)

๖. สื่อการเรียนรู้

โรงเรียนเตรียมทหารจัดให้นักเรียนเตรียมทหารสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ ทั้งจากตำราในห้องสมุดของโรงเรียน จากอินเทอร์เน็ตซึ่งมีทั้งในห้องเรียน ห้องสมุด กองร้อย กองพัน และสโมสรนักเรียน อีกทั้งจัดแหล่งการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น ห้องเรียนธรรมชาติ สวนหิน โดยทางด้านวิชาชีพทหาร – ตำรวจ นักเรียนได้ฝึกความอดทน ความแข็งแรงของร่างกาย และกระบวนการแก้ปัญหา ให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ของตนเองและการอยู่ร่วมกันในสังคม

๗. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

๗.๑ การวัดและประเมินผลระหว่างภาคเรียน เป็นการสอบย่อยประจำชั่วโมง การเขียนรายงาน การทดลอง การสอบปฏิบัติการ การอภิปรายกลุ่ม การรายงานหน้าชั้น แฟ้มสะสมงาน โครงการ และคะแนนครู เป็นต้น

๗.๒ การวัดและประเมินผลกลางภาคเรียน

๗.๓ การวัดและประเมินผลปลายภาคเรียน เพื่อตรวจสอบผลการเรียน

อัตราส่วนคะแนนตลอดภาคเรียนคิดเป็น ๖๐ : ๔๐ หรือ ๗๐ : ๓๐ โดยนำคะแนนระหว่างภาคเรียนรวมกับคะแนนกลางภาค ร้อยละ ๖๐ หรือ ๗๐ รวมกับคะแนนปลายภาคเรียน ร้อยละ ๔๐ หรือ ๓๐ แล้วนำมาเปลี่ยนเป็นอักษรแสดงระดับผลการเรียนในแต่ละรายวิชา คือ A = ๔, B+ = ๓.๕, B = ๓, C+ = ๒.๕, C = ๒, D+ = ๑.๕, D = ๑, F = ๐ ให้แสดงผลการเรียน ที่มีเงื่อนไขแต่ละรายวิชาใช้อักษร W, I และ R สำหรับวิชาที่ไม่มีหน่วยกิตใช้อักษร SA, SB, S และ U

๘. ผลการเรียนเฉลี่ย

๘.๑ ผลการเรียนเฉลี่ยประจำภาคเรียน หมายถึง ระดับผลการเรียนเฉลี่ยซึ่งคำนวณจากทุกรายวิชาที่ได้ศึกษาในภาคเรียนนั้น

๘.๒ ระดับผลการเรียนเฉลี่ยประจำปีการศึกษา หมายถึง ระดับผลการเรียนเฉลี่ยซึ่งคำนวณจากทุกรายวิชาที่ได้ศึกษาในปีการศึกษานั้น

๘.๓ ระดับผลการเรียนเฉลี่ยสะสม หมายถึง ระดับผลการเรียนเฉลี่ยซึ่งคำนวณจากทุกรายวิชาที่ได้ศึกษาตั้งแต่เริ่มต้นการศึกษาตามหลักสูตร

๙. การเลื่อนชั้นและจบการศึกษา

๙.๑ นักเรียนเตรียมทหาร ชั้นปีที่ ๑ ต้องผ่านทุกรายวิชาของชั้นปีที่ ๑ มีผลการเรียนเฉลี่ยประจำปีการศึกษาไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ และคะแนนความประพฤติไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ (มีคะแนนความประพฤติตั้งแต่ ๑๒๐ คะแนน)

๙.๒ นักเรียนเตรียมทหาร ชั้นปีที่ ๒ ต้องผ่านทุกรายวิชาของชั้นปีที่ ๒ มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ และมีคะแนนความประพฤติไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ (มีคะแนนความประพฤติตั้งแต่ ๑๒๐ คะแนน) จึงสามารถจบการศึกษารับประกาศนียบัตรจากโรงเรียนเตรียมทหาร และมีสิทธิเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนเหล่าทัพ และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

ตารางที่ ๓ - ๑ โครงสร้างหลักสูตรนักเรียนเตรียมทหาร ชั้นปีที่ ๑

ภาคเรียนที่ ๑	หน่วยกิต (ชม.)	ภาคเรียนที่ ๒	หน่วยกิต (ชม.)
รายวิชาพื้นฐาน	๙.๐ (๓๖๐)	รายวิชาพื้นฐาน	๖.๕ (๒๖๐)
ค ๓๒๑๐๑ คณิตศาสตร์พื้นฐาน ๑	๑.๕ (๖๐)	ค ๓๒๑๐๒ คณิตศาสตร์พื้นฐาน ๒	๑.๐ (๔๐)
ว ๓๒๑๐๑ ฟิสิกส์พื้นฐาน	๑.๕ (๖๐)	ท ๓๒๑๐๒ ภาษาไทย ๒	๑.๐ (๔๐)

ตารางที่ ๓ - ๑ โครงสร้างหลักสูตรนักเรียนเตรียมทหาร ชั้นปีที่ ๑ (ต่อ)

ภาคเรียนที่ ๑	หน่วยกิต (ชม.)	ภาคเรียนที่ ๒	หน่วยกิต (ชม.)
รายวิชาพื้นฐาน	๙.๐ (๓๖๐)	รายวิชาพื้นฐาน	๖.๕ (๒๖๐)
ท ๓๒๑๐๑ ภาษาไทย ๑	๑.๐	ส ๓๒๑๐๓ ภูมิศาสตร์	๑.๐

	(๕๐)		(๕๐)
ส ๓๒๑๐๑ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิตในสังคม	๑.๐ (๕๐)	ศ ๓๒๑๐๒ ดนตรีนาฏยศิลป์ ๒	๐.๕ (๒๐)
ส ๓๒๑๐๒ พระพุทธศาสนา ในชีวิตประจำวัน	๐.๕ (๒๐)	อ ๓๒๑๐๒ ภาษาอังกฤษพื้นฐาน ๒	๑.๐ (๕๐)
ศ ๓๒๑๐๑ ดนตรีนาฏยศิลป์ ๑	๐.๕ (๒๐)	ง ๓๒๑๐๒ ทหาร - ตำรวจ ๒ (อาชีพทหาร - ตำรวจ)	๑.๐ (๕๐)
อ ๓๒๑๐๑ ภาษาอังกฤษพื้นฐาน ๑	๑.๐ (๕๐)	พ ๓๒๑๐๒ สุขศึกษา ๒	๐.๕ (๒๐)
ง ๓๒๑๔๑ คอมพิวเตอร์เบื้องต้น และโปรแกรมสำนักงาน	๑.๐ (๕๐)	พ ๓๒๑๐๙ ศิลปะป้องกันตัว	๐.๕ (๒๐)
พ ๓๒๑๐๑ สุขศึกษา ๑	๐.๕ (๒๐)		
พ ๓๒๑๐๗ ว่ายน้ำ ๑	๐.๕ (๒๐)		
รายวิชาเพิ่มเติม	๖.๐ (๓๖๐)	รายวิชาเพิ่มเติม	๘.๕ (๔๖๐)
ค ๓๒๒๐๑ คณิตศาสตร์เพิ่มเติม ๑	๑.๐ (๕๐)	ค ๓๒๒๐๒ คณิตศาสตร์เพิ่มเติม ๒	๑.๕ (๖๐)
ว ๓๒๒๐๑ ฟิสิกส์ ๑	๐.๕ (๒๐)	ท ๓๒๒๐๑ การพูด	๐.๕ (๒๐)
ว ๓๒๒๒๑ เคมี ๑	๑.๕ (๖๐)	ว ๓๒๒๐๒ ฟิสิกส์ ๒	๒.๐ (๘๐)
พ ๓๒๒๑๙ กีฬา ๑	- (๒๐)	ว ๓๒๒๒๒ เคมี ๒	๑.๕ (๖๐)
ง ๓๒๒๐๑ ทหาร - ตำรวจ ๑	๑.๐ (๕๐)	พ ๓๒๒๑๕ รักบี้ฟุตบอล ๑	- (๒๐)

ตารางที่ ๓ - ๑ โครงสร้างหลักสูตรนักเรียนเตรียมทหาร ชั้นปีที่ ๑ (ต่อ)

รายวิชาเพิ่มเติม	๖.๐ (๓๖๐)	รายวิชาเพิ่มเติม	๘.๕ (๔๖๐)
ง ๓๒๒๑๑ ทหารฝึก ๑	๐.๕ (๒๐)	ง ๓๒๒๑๒ ทหารฝึก ๒	๐.๕ (๒๐)
ง ๓๒๒๒๑ กิจกรรมทางทหาร ๑	-	ง ๓๒๒๒๒ กิจกรรมทางทหาร ๒	-

	(๕๐)		(๕๐)
ง ๓๒๒๓๑ การอบรมทางทหาร ๑	- (๕๐)	ง ๓๒๒๓๒ การอบรมทางทหาร ๒	- (๕๐)
อ ๓๒๒๐๑ ภาษาอังกฤษ เพิ่มเติม ๑	๑.๕ (๖๐)	ง ๓๒๒๔๑ คอมพิวเตอร์กราฟิก และสื่อผสม	๑.๐ (๕๐)
จ ๓๒๒๐๑ ภาษาจีน ๑	- (๒๐)	อ ๓๒๒๐๒ ภาษาอังกฤษเพิ่มเติม ๒	๑.๕ (๖๐)
		จ ๓๒๒๐๑ ภาษาจีน ๑	- (๒๐)
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	๔๗๘	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	๘๙๕
กิจกรรมแนะแนว	๑๐	กิจกรรมแนะแนว	๑๐
กิจกรรมชมรม	๕๐	กิจกรรมชมรม	๕๐
กิจกรรมตามระเบียบ โรงเรียนเตรียมทหาร	๔๑๓	กิจกรรมตามระเบียบ โรงเรียนเตรียมทหาร	๘๒๐
กิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์	๕	กิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์	๑๕
กิจกรรมห้องสมุด	๑๐	กิจกรรมห้องสมุด	๑๐
รวม ๒๐ วิชา	๑๕.๐ (๑,๑๙๘)	รวม ๑๙ วิชา	๑๕.๐ (๑,๖๑๕)

ที่มา : หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร พุทธศักราช ๒๕๕๔ (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐), ๒๕๖๐ : ๑๒

ตารางที่ ๓ - ๒ โครงสร้างหลักสูตรนักเรียนเตรียมทหาร ชั้นปีที่ ๒

ภาคเรียนที่ ๑	หน่วยกิต (ชม.)	ภาคเรียนที่ ๒	หน่วยกิต (ชม.)
รายวิชาพื้นฐาน	๖.๕ (๒๖๐)	รายวิชาพื้นฐาน	๗.๕ (๓๐๐)
ท ๓๓๑๐๓ ภาษาไทย ๓	๑.๐ (๕๐)	ท ๓๓๑๐๔ ภาษาไทย ๔	๑.๐ (๕๐)
ค ๓๓๑๐๓ คณิตศาสตร์พื้นฐาน ๓	๐.๕ (๒๐)	ค ๓๓๑๐๔ คณิตศาสตร์พื้นฐาน ๔	๑.๐ (๕๐)
ส ๓๓๑๐๔ เศรษฐศาสตร์	๑.๐	ว ๓๓๑๒๑ เคมีพื้นฐาน	๑.๕

	(๔๐)		(๖๐)
ส ๓๓๑๐๕ ประวัติศาสตร์ ๑	๐.๕ (๒๐)	ส ๓๓๑๐๖ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม	๐.๕ (๒๐)
พ ๓๓๑๐๓ สุขศึกษา ๓	๐.๕ (๒๐)	ส ๓๓๑๐๗ ประวัติศาสตร์ ๒	๑.๐ (๔๐)
พ ๓๓๑๑๒ วิทยาศาสตร์การกีฬา	๐.๕ (๒๐)	อ ๓๓๑๐๔ ภาษาอังกฤษพื้นฐาน ๔	๑.๐ (๔๐)
ศ ๓๓๑๐๑ ทักษะศิลป์ ๑	๐.๕ (๒๐)	ศ ๓๓๑๐๒ ทักษะศิลป์ ๒	๐.๕ (๒๐)
อ ๓๓๑๐๓ ภาษาอังกฤษพื้นฐาน ๓	๑.๐ (๔๐)	พ ๓๓๑๐๔ สุขศึกษา ๔	๐.๕ (๒๐)
ง ๓๓๑๔๒ การเขียนโปรแกรม เบื้องต้น ๑	๑.๐ (๔๐)	พ ๓๓๑๐๘ ว่ายน้ำ ๒	๐.๕ (๒๐)
รายวิชาเพิ่มเติม	๘.๕ (๔๘๐)	รายวิชาเพิ่มเติม	๗.๕ (๔๒๐)
ค ๓๓๒๐๓ คณิตศาสตร์เพิ่มเติม ๓	๒.๐ (๘๐)	ค ๓๓๒๐๔ คณิตศาสตร์เพิ่มเติม ๔	๑.๕ (๖๐)
ท ๓๓๒๐๒ การเขียน	๐.๕ (๒๐)	ว ๓๓๒๐๔ ฟิสิกส์ ๔	๒.๐ (๘๐)
ว ๓๓๒๐๓ ฟิสิกส์ ๓	๒.๐ (๘๐)	พ ๓๓๒๑๗ เทนนิส ๑	- (๒๐)
ว ๓๓๒๒๓ เคมี ๓	๑.๕ (๖๐)	ง ๓๓๒๐๔ ทหาร - ตำรวจ ๔	๑.๐ (๔๐)

ตารางที่ ๓ - ๒ โครงสร้างหลักสูตรนักเรียนเตรียมทหาร ชั้นปีที่ ๒ (ต่อ)

รายวิชาเพิ่มเติม	๘.๕ (๔๘๐)	รายวิชาเพิ่มเติม	๗.๕ (๔๒๐)
พ ๓๓๒๑๓ พลศึกษา เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ	- (๒๐)	ง ๓๓๒๑๔ ทหารฝึก ๔	๐.๕ (๒๐)
ง ๓๓๒๐๓ ทหาร - ตำรวจ ๓	๐.๕ (๒๐)	ง ๓๓๒๒๔ กิจกรรมทางทหาร ๔	- (๔๐)
ง ๓๓๒๐๓ ทหาร - ตำรวจ ๓	- (๒๐)	ง ๓๓๒๓๔ การอบรมทางทหาร ๔	- (๔๐)

๓๓๒๑๓ ทหารฝึก ๓	๐.๕ (๒๐)	อ ๓๓๒๐๔ ภาษาอังกฤษเพิ่มเติม ๔	๑.๕ (๖๐)
ง ๓๓๒๒๓ กิจกรรมทางทหาร ๓	- (๔๐)	จ ๓๓๒๐๒ ภาษาจีน ๒	- (๒๐)
ง ๓๓๒๓๓ การอบรมทางทหาร ๓	- (๔๐)	ง ๓๓๒๔๒ การเขียนโปรแกรม เบื้องต้น ๒	๑.๐ (๔๐)
อ ๓๓๒๐๓ ภาษาอังกฤษเพิ่มเติม ๓	๑.๕ (๖๐)		
จ ๓๓๒๐๒ ภาษาจีน ๒	- (๒๐)		
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	๑๗๖	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	๒๙๔
กิจกรรมแนะแนว	๑๐	กิจกรรมแนะแนว	๑๐
กิจกรรมชมรม	๔๐	กิจกรรมชมรม	๔๐
กิจกรรมตามระเบียบ โรงเรียนเตรียมทหาร	๑๑๐	กิจกรรมตามระเบียบ โรงเรียนเตรียมทหาร	๒๑๙
กิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์	๖	กิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์	๑๕
กิจกรรมห้องสมุด	๑๐	กิจกรรมห้องสมุด	๑๐
รวม ๒๑ วิชา	๑๕.๐ (๙๑๖)	รวม ๑๙ วิชา	๑๕.๐ (๑,๐๑๔)

ที่มา : หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร พุทธศักราช ๒๕๕๔ (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐), ๒๕๖๐ : ๑๓

การจัดแผนการเรียน

แผนการเรียนจะประกอบด้วย วิชาพื้นฐาน จำนวน ๒๙.๕ หน่วยกิต โรงเรียนเตรียมทหาร กำหนดให้เรียนวิชาเพิ่มเติมอีก ๓๐.๕ หน่วยกิต รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น ๖๐ หน่วยกิต โดยจัดแผนการเรียนให้แก่นักเรียนเตรียมทหาร ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๐

ตารางที่ ๓ - ๓ โครงสร้างหน่วยกิตของหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร

กลุ่มสาระ การเรียนรู้	ชั้นปีที่ ๑		ชั้นปีที่ ๒		รวม
	สาระการเรียนรู้		สาระการเรียนรู้		
	พื้นฐาน	เพิ่มเติม	พื้นฐาน	เพิ่มเติม	
	ภาคเรียนที่	ภาคเรียนที่	ภาคเรียนที่	ภาคเรียนที่	

	๑	๒	๑	๒	๑	๒	๑	๒	
ภาษาไทย	๑.๐	๑.๐	-	๐.๕	๑.๐	๑.๐	๐.๕	-	๕.๐
คณิตศาสตร์	๑.๕	๑.๐	๑.๐	๑.๕	๐.๕	๑.๐	๒.๐	๑.๕	๑๐.๐
วิทยาศาสตร์	๑.๕	-	๒.๐	๓.๕	-	๑.๕	๓.๕	๒.๐	๑๔.๐
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	๑.๕	๑.๐	-	-	๑.๕	๑.๕	-	-	๕.๕
สุขศึกษา และพลศึกษา	๑.๐	๑.๐	-	-	๑.๐	๑.๐	-	-	๔.๐
ศิลปะ	๐.๕	๐.๕	-	-	๐.๕	๐.๕	-	-	๒.๐
การงานอาชีพ (ทหาร - ตำรวจ)	-	๑.๐	๑.๕	๐.๕	-	-	๑.๐	๑.๕	๕.๕
เทคโนโลยี (คอมพิวเตอร์)	๑.๐	-	-	๑.๐	๑.๐	-	-	๑.๐	๔.๐
ภาษาต่างประเทศ	๑.๐	๑.๐	๑.๕	๑.๕	๑.๐	๑.๐	๑.๕	๑.๕	๑๐.๐
รวม	๙.๐	๖.๕	๖.๐	๘.๕	๖.๕	๗.๕	๘.๕	๗.๕	๖๐.๐

ที่มา : หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร พุทธศักราช ๒๕๕๔ (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐), ๒๕๖๐ : ๑๔

ตารางที่ ๓ - ๔ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของนักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ ๑ และชั้นปีที่ ๒

กิจกรรม	ชั้นปีที่ ๑	ชั้นปีที่ ๒
	จำนวนชั่วโมงต่อปี	จำนวนชั่วโมงต่อปี
กิจกรรมแนะแนว	๒๐	๒๐
กิจกรรมชมรม	๘๐	๘๐
กิจกรรมตามระเบียบโรงเรียนเตรียมทหาร	๑,๒๓๓	๓๒๙
กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	๒๐	๒๑
กิจกรรมห้องสมุด	๒๐	๒๐
รวม	๑,๓๗๓	๔๗๐

ที่มา : หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร พุทธศักราช ๒๕๕๔ (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐), ๒๕๖๐ : ๑๔

สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

๑. จำนวนห้องเรียน

- ๑.๑ ห้องทำการเรียนการสอน จำนวน ๓๖ ห้อง
- ๑.๒ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ จำนวน ๖ ห้อง
- ๑.๓ ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ จำนวน ๑๒ ห้อง
- ๑.๔ ห้องปฏิบัติการภาษาอังกฤษ จำนวน ๖ ห้อง, ภาษาจีน จำนวน ๑ ห้อง
- ๑.๕ ห้องเรียนเฉพาะวิชาภาษาไทย จำนวน ๑ ห้อง
- ๑.๖ ห้องเรียนเฉพาะวิชาสังคมศาสตร์ จำนวน ๑ ห้อง
- ๑.๗ ห้องเรียนเฉพาะดนตรีและนาฏศิลป์ จำนวน ๓ ห้อง
- ๑.๘ ห้องกิจกรรมอื่น
  - ๑.๘.๑ ชมรมภาษา/ห้องเรียนเฉพาะ/Conversation จำนวน ๖ ห้อง
  - ๑.๘.๒ ชมรมคณิตศาสตร์ กองวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน ๑ ห้อง
  - ๑.๘.๓ ชมรมพุทธศาสตร์และสังคมศาสตร์/ห้องนิทรรศการห้องเรียนเฉพาะ
กองวิชาสังคมศาสตร์ จำนวน ๕ ห้อง
  - ๑.๘.๔ ชมรมภาษาไทย และห้องเอกลักษณ์ไทย จำนวน ๒ ห้อง
  - ๑.๘.๕ ห้องแนะแนว จำนวน ๔ ห้อง
  - ๑.๘.๖ ห้องศิลปะ จำนวน ๑ ห้อง

๒. จำนวนสนามกีฬา

- ๒.๑ สนามกีฬากลางแจ้ง (Outdoor) จำนวน ๒๔ สนาม ได้แก่ เทนนิส จำนวน ๑๐ สนาม, สนามรักบี้ฟุตบอล จำนวน ๑ สนาม, สนามฟุตบอล จำนวน ๑ สนาม, สนามบาสเกตบอล จำนวน ๔ สนาม, สระว่ายน้ำ จำนวน ๑ สระ, สนามวอลเลย์บอล จำนวน ๑ สนาม, สนามเปตอง จำนวน ๑ สนาม, สนามกอล์ฟ ๓ หลุม จำนวน ๑ สนาม, สนามฝึกซ้อมกอล์ฟ จำนวน ๑ สนาม, สนามยิงปืน จำนวน ๑ สนาม, และสนามทดสอบกำลังใจ จำนวน ๑ สนาม
- ๒.๒ สนามกีฬาในร่ม (Indoor) จำนวน ๑๔ สนาม ได้แก่ ห้องชวมน้ำ จำนวน ๑ ห้อง เทเบิลเทนนิส จำนวน ๒ สนาม, สนามตะกร้อ จำนวน ๑ สนาม, สนามบาสเกตบอล จำนวน ๑ สนาม, สระว่ายน้ำ จำนวน ๑ สระ, สนามวอลเลย์บอล จำนวน ๑ สนาม, สนามแบดมินตัน จำนวน ๒ สนาม, คอร์ทสควอช จำนวน ๑ สนาม, ห้อง Weight Training จำนวน ๒ ห้อง, ห้องฝึกซ้อมยูโด จำนวน ๑ ห้อง , และห้องฝึกซ้อมฟันดาบ/มวย จำนวน ๑ ห้อง

สรุป

โรงเรียนเตรียมทหาร เป็นสถาบันการศึกษาขั้นต้นของผู้ที่จะสำเร็จเป็นนายทหาร นายตำรวจที่รับผิดชอบด้านความมั่นคงของประเทศในอนาคต มีวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความคุ้นเคย เพื่อประสานการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันในอนาคตและสร้างความสามัคคีกัน ตั้งแต่เยาว์วัย โดยมีหลักสูตรเป็นหลักสูตรเฉพาะทางในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๕ – ๖ มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ และความต้องการของโรงเรียนเหล่าทัพและโรงเรียนนายร้อยตำรวจ โดยมุ่งปลูกฝังให้นักเรียนเตรียมทหาร

มีความรู้และทักษะในวิชาพื้นฐาน ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงาน อาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ รวมทั้งมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพทหาร – ตำรวจ มีบุคลิกภาพ อุนิสัย และสมรรถภาพทางร่างกาย เหมาะสมกับการเป็นนายทหาร – นายตำรวจ มีสมรรถนะที่สำคัญ ๕ ประการ คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี พร้อมทั้งจะไปศึกษาต่อยังโรงเรียนเหล่าทัพ และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ผ่านประเด็นยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ ตามแผนที่ ยุทธศาสตร์และมาตรฐานการศึกษา โรงเรียนเตรียมทหาร นำมาสร้างเป้าหมายและกำหนดกลยุทธ์ ระดับองค์กร โดยเรียงลำดับกลยุทธ์จากแผนที่ยุทธศาสตร์ ได้ ๑๔ กลยุทธ์ ๖ มาตรฐานการศึกษา ๒๑ ตัวชี้วัดเป้าหมาย และ ๔๒ ตัวชี้วัดความสำเร็จ พร้อมทั้งสร้างและปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์การพัฒนาสมรรถนะสำคัญ ของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้อง กับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐

การศึกษาวิจัยแนวทางการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ ผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์กระบวนการ รูปแบบการจัดการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ในการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ ประกอบด้วยแหล่งข้อมูล ๒ ส่วน คือ

๑. การเก็บข้อมูลด้านทฤษฎี โดยการรวบรวมข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒. การเก็บข้อมูลด้านปฐมภูมิ โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารของโรงเรียนเตรียมทหารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารของกองวิชาทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เพื่อให้ได้ข้อมูลในการกำหนดแนวทางการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทั้ง ๒ ส่วน ได้ข้อมูล ดังต่อไปนี้

๑. แนวคิดการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐

๒. กระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนเตรียมทหารในการพัฒนาสมรรถนะสำคัญ
ของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐

แนวคิดการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับ แนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า สมรรถนะ เป็นสิ่งที่องค์กร หน่วยงาน และสถานศึกษาต่างให้ความสำคัญ ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของตนให้มีสมรรถนะตามที่ต้องการ และให้มีสมรรถนะที่สำคัญและจำเป็นต่อการรองรับการพัฒนาประเทศท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมโลก โรงเรียนเตรียมทหาร มุ่งพัฒนานักเรียนเตรียมทหารให้มีคุณภาพ และมีสมรรถนะสำคัญ ๕ ด้าน ประกอบด้วย

๑. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนคติของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

๒. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม บนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

สมรรถนะสำคัญทั้ง ๕ ประการ สอดคล้องกับสมรรถนะสำคัญที่ควรมีในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ซึ่งเป็นยุคแห่งการขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ สมรรถนะ เป็นสิ่งที่สร้างขึ้นมาจากความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคล อันได้แก่ วิถีคิด อุปนิสัย และแรงจูงใจ ซึ่งสามารถวัดและสังเกตเห็นได้ว่าบุคคลนั้นเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะ มีความสามารถเฉพาะในแต่ละบุคคล (Underlining Characteristic) การพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ สมรรถนะ และทัศนคติที่พึงประสงค์กับการเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคมและการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะเรื่องของการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ แนวทางการปฏิบัติหรือการดำรงชีวิตของมนุษย์ในแต่ละยุคสมัย ท่ามกลางกระแสของสังคมไทยและสังคมโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ต้องส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) พัฒนาสถานะแวดล้อมของการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ซึ่งในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ มีการนำเทคโนโลยี และนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาประเทศ และพัฒนาทรัพยากรบุคคล ให้มีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการรองรับการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะเรื่องของการศึกษา ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนา เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถ ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขท่ามกลางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

สถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา ต้องเตรียมความพร้อมที่จะรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น บริหารโรงเรียน และพัฒนากระบวนการเรียนการสอนด้วยความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงและพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลง ปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย

๑. การปรับเปลี่ยนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างแรงบันดาลใจ มีความมุ่งมั่น เพื่อให้มีชีวิตอยู่อย่างมีพลังและมีความหมาย (Purposeful Learning)

๑.๑ ปรับเปลี่ยนจากการเรียนแบบบรรยาย (Passive Learning) เป็น การเรียนด้วยการลงมือปฏิบัติ (Active Learning)

๑.๒ ปรับเปลี่ยนจากการเรียนตามแบบบังคับ (Duty - Driven) เป็น การเรียนที่เกิดจากความอยากรู้ อยากทำ และอยากเป็น (Passion - Driven)

๑.๓ ปรับเปลี่ยนจากการเรียนตามมาตรฐาน (Standardized) เป็น การเรียนเพื่อตอบโจทย์เฉพาะบุคคล (Personalized)

๒. การปรับเปลี่ยนการเรียนรู้เพื่อบ่มเพาะความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการรังสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ (Generative Learning)

๒.๑ ปรับเปลี่ยนจากการเรียนรู้ในห้องเรียน และในโรงเรียน เป็น การเรียนรู้ในห้องเรียน และนอกโรงเรียน

๒.๒ ปรับเปลี่ยนจากการเรียนจากข้อเท็จจริง (Fact - Based) เป็น การเรียนที่เริ่มจากการใช้ความคิดสร้างสรรค์ (Idea - Based)

๒.๓ ปรับเปลี่ยนจากการคิดในกรอบ (In the Box) เป็น การคิดนอกกรอบ (Out of the Box)

๒.๔ ปรับเปลี่ยนจากการเรียนแบบถ่ายทอด (Transmitting) เป็น การเรียนแบบชี้แนะ (Mentoring)

๓. การปรับเปลี่ยนการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังจิตสาธารณะ ยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง (Mindful Learning)

๓.๑ ปรับเปลี่ยนจากการเน้นผลประโยชน์ร่วมกัน (Common Interest) เป็น การเน้นสร้างคุณค่าร่วมกัน (Sharing Value)

๓.๒ ปรับเปลี่ยนจากการมุ่งเน้นความคิดสร้างสรรค์ในรายบุคคล (Individual Creating) เป็น การมุ่งเน้นการระดมความคิดสร้างสรรค์แบบกลุ่ม (Common Creating)

๓.๓ ปรับเปลี่ยนจากการให้รางวัลจากการแข่งขัน (Competing Incentive) เป็น การให้รางวัลจากการทำงานร่วมกัน (Sharing Incentive)

๔. การปรับเปลี่ยนการเรียนรู้เพื่อมุ่งการทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ (Result - Based Learning)

๔.๑ ปรับเปลี่ยนจากการเรียนโดยเน้นทฤษฎี เป็น การเรียนที่เน้นการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา

๔.๒ ปรับเปลี่ยนจากการเรียนแบบฟังบรรยาย เป็น การทำโครงการและแก้ปัญหาโจทย์ในรูปแบบต่าง ๆ

๔.๓ ปรับเปลี่ยนจากการวัดความสำเร็จจากระบบการนับหน่วยกิต เป็น การวัดความสำเร็จจากการบรรลุผลสัมฤทธิ์

๔.๔ ปรับเปลี่ยนจากการเรียนเพื่อวุฒิการศึกษา เป็น การเรียนเพื่อการประกอบอาชีพ ในยุคของไทยแลนด์ ๔.๐ การปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้นั้นครูต้องมีความรู้และทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่พร้อมจะนำเทคโนโลยีมาพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาศาสตร์การสอนที่สะท้อนถึงวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนสร้างสรรค์นวัตกรรมความรู้จากกระบวนการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ (Active Learning) ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองผ่านการจัดการตนเอง ให้ความรู้และช่วยพัฒนาเพื่อนร่วมชั้น ซึ่งจะก่อให้เกิดการสร้างสรรคพัฒนาความรู้ความเข้าใจและทักษะที่หลากหลาย ผู้เรียนจะได้รับประโยชน์มากกว่าการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้เพียงอย่างเดียว หน้าที่ของครูต้องเปลี่ยนจากนั้น “สอน” ไปทำหน้าที่จุดประกายความสนใจใฝ่รู้ (Inspire) แก่ผู้เรียน เรียนจากการลงมือปฏิบัติ (Learning by Doing) ซึ่งกระบวนการเรียนรู้นี้ดังกล่าวจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะ และสมรรถนะที่สำคัญที่ผู้เรียนควรมีในยุคไทยแลนด์ ๔.๐

กระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนเตรียมทหารในการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารของโรงเรียนเตรียมทหารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารของกองวิชาทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย กลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ และการทำงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อให้ได้ข้อมูลในการกำหนดแนวทางการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ ดังนี้ต่อไป

๑. นโยบายด้านการจัดการศึกษา

๑.๑ ผู้บริหารแต่ละหน่วยที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษา ให้ความคิดเห็นด้านนโยบายในการส่งเสริมสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ ดังนี้

๑.๑.๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ผู้บริหารมีนโยบาย ดังนี้ อาจารย์ผู้สอนจะต้องแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ให้ทันต่อโลกยุคปัจจุบัน เพราะการสอนนอกจากความรู้ในสาระวิชาแล้วยังต้องให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะการดำรงชีวิต การทำงานในยุคปัจจุบัน เน้นกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเตรียมทหารเกิดความสามารถในการสื่อสาร ฝึกคิดด้วยตนเอง ฝึกการแก้ปัญหา โดยครูผู้สอนเป็นเพียงผู้ชี้แนะ (Mentoring) และให้แนวทางในการประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวันแก่นักเรียนเตรียมทหาร อีกทั้งสนับสนุนให้นักเรียนเตรียมทหารได้ใช้เทคโนโลยีในการศึกษาหาข้อมูลประกอบการเรียน สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูจะเป็นผู้ออกแบบ การเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator) ซึ่งมีนโยบายในการพัฒนาภายใน คือ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community : PLC) เกิดจากการรวมตัวกันของครูเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การทำหน้าที่ของครูแต่ละคน

๑.๑.๒ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ผู้บริหารมีนโยบาย ดังนี้ ต้องพัฒนาครูให้เข้าใจกระบวนการจัดทำโครงการวิทยาศาสตร์ และการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning ให้มากขึ้น จัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ เพื่อสะสมทักษะชีวิต ทักษะการเรียนรู้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมโดยรวม โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถมาบรรยาย และจัดกิจกรรมกลุ่มให้ครูอาจารย์ได้เข้าใจกระบวนการทำโครงการที่ถูกต้อง พัฒนาบุคลากรให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อบรมการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ เน้นกรอบแนวคิดแบบใหม่ โดยให้ผู้เรียนเรียนวิชาความรู้ (Knowledge) ด้วยความเข้าใจไม่ใช่เพียงท่องจำ เพื่อเป็นพื้นฐานในการเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้น เน้นการจัดการเรียนรู้ที่จุดประกายความใคร่รู้ (Inquiry Mind) หลงใหล (Passion) และสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration) ต่อการเรียนรู้ ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) ในการทำการทดลอง ปรับรูปแบบการเรียนการสอนให้เข้าไปในลักษณะแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อให้นักเรียนเตรียมทหารสามารถฝึกการสืบค้นได้ มีความรับผิดชอบในตนเอง เรียนรู้ด้วยตนเองจากระบบสารสนเทศ ใช้เทคโนโลยีเปิดโลกทัศน์ของตนเองอย่างหลากหลาย และรับรู้แนวคิดผ่านสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ รวมทั้งการนำการเรียนการสอนแบบ STEM Education มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อบูรณาการความรู้ใน ๔ สหวิทยาการ ได้แก่ วิทยาศาสตร์ (Science) เทคโนโลยี (Technology) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) และคณิตศาสตร์ (Mathematics) เข้าด้วยกัน โดยเน้นการนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริง การพัฒนากระบวนการหรือผลผลิตนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตและการทำงาน

๑.๑.๓ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผู้บริหารมีนโยบายดังนี้ ตามแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ กระบวนการจัดการเรียนการสอนควรมีการเปลี่ยนแปลงไป โดยผู้เรียนจะเรียนผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารที่ทันสมัย และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว คุณภาพทางการศึกษาของนักเรียนเตรียมทหารจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของครูเป็นหลัก จึงต้องพัฒนาครูให้มีความพร้อมทางด้านเทคโนโลยี และมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาทักษะให้เกิดเทคนิคในการสอนใหม่ ๆ เพื่อทำให้นักเรียนเตรียมทหารมีสมรรถนะที่สำคัญสอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ ในทุก ๆ ด้าน เน้นนักเรียนเตรียมทหารเป็นสำคัญ ให้นักเรียนมีอิสระทางความคิด สามารถสืบค้นข้อมูลโดยครูตั้งประเด็นคำถามหรือข้อสงสัย ให้นักเรียนเตรียมทหารได้ต่อยอดความรู้ในการค้นคว้าเพิ่มเติม แล้วจึงนำมาอภิปรายร่วมกันในชั้นเรียนเพื่อสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ ครูเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้ที่ให้คำชี้แนะ (Mentoring) แก่นักเรียนเตรียมทหารแทนการสอนแบบบรรยาย ให้นักเรียนเตรียมทหารได้รับการศึกษา อบรม ฝึกฝน เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญในทุกด้าน ทั้งทางด้านสติปัญญา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การอยู่ร่วมกัน การสื่อสาร และสร้างสัมพันธ์อันดี สามารถคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้อย่างมีวิจรรย์ญาณ เป็นการเตรียมตัวเองให้พร้อมในการเป็นหนึ่งในเฟื่องที่จะช่วยนำประเทศไปสู่ยุคไทยแลนด์ ๔.๐

๑.๑.๔ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ผู้บริหารมีนโยบาย ดังนี้ ทำการพัฒนาผู้เรียนและผู้สอนไปพร้อม ๆ กัน เนื่องจากผู้สอนต้องมีทักษะทางการใช้เทคโนโลยี และทัศนคติการเรียนรู้ที่ถูกต้อง ตลอดจนมีการเรียนรู้พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ โดยมีแนวทาง ดังนี้

๑.๑.๔.๑ ทำความเข้าใจครูและผู้เรียนให้มีทัศนคติถูกต้องตรงกันว่าการเรียนรู้ไม่ได้จำกัดเฉพาะในห้องเรียน สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองได้ทุกที่ทุกเวลาผ่านสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ที่มีอยู่หลากหลาย

๑.๑.๔.๒ พัฒนาผู้สอนในการใช้เครื่องมือการเรียนรู้จากสื่อออนไลน์ และเลือกสรรสื่อที่เหมาะสมมาใช้ในห้องเรียน

๑.๑.๔.๓ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบ Active Learning ปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความสามารถหลากหลายในห้องเรียนเดียวกัน จับกลุ่มผู้เรียนที่มีผลการเรียนคละกันทั้งเก่งและอ่อนเพื่อฝึกการทำงานเป็นทีมให้ผู้เรียนมีโอกาสลงมือปฏิบัติโดยครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะ (Mentoring)

๑.๑.๔.๔ ฝึกผู้เรียนให้มีทักษะการสืบค้นข้อมูลจาก Internet โดยใช้คอมพิวเตอร์ในห้องสมุดเพื่อทำงานกลุ่ม ครูจะให้คำแนะนำผู้เรียนในการสังเกตความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล และฝึกทักษะการเลือกใช้แหล่งข้อมูลข่าวสารที่เชื่อถือได้เท่านั้น

๑.๑.๔.๕ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเจ้าของภาษามากขึ้นเพื่อฝึกภาษา และเรียนรู้วัฒนธรรมของชาวต่างชาติและมารยาทสากล พัฒนาดตนเองไปสู่ความเป็นพลเมืองโลกที่สามารถทำงานหรือสื่อสารกับชาวโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๑.๔.๖ คัดเลือกบทเรียนที่ผู้เรียนสามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในชีวิตจริงได้ โดยสอดแทรกคุณธรรม คติธรรม คำคม ที่มีประโยชน์ในการดำเนินชีวิตที่ดีให้กับผู้เรียน

๑.๑.๕ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม ผู้บริหารมีนโยบาย ดังนี้ ปรับกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) และ Active Learning เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น พัฒนาสมรรถนะด้านความคิด ให้เกิดการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นเหตุเป็นผล โดยมีองค์ประกอบที่ทันสมัยด้านเทคโนโลยีเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ และฝึกสมรรถนะด้านการสื่อสาร การเป็นผู้นำได้ท่ามกลางยุคสมัยที่การสื่อสารมีการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีตลอดเวลา

๑.๑.๖ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ผู้บริหารมีนโยบาย ดังนี้ เน้นให้ผู้เรียนสร้างสรรค์นวัตกรรม การวิจัยด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เน้นการปฏิบัติจริงมากกว่าเนื้อหา ให้ความสำคัญกับกระบวนการการเรียนรู้ สามารถบูรณาการความรู้ที่ได้จากการเรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และสามารถนำเทคโนโลยีในวิชาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การกีฬาไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและการปฏิบัติงานราชการ พัฒนาตัวเองให้ก้าวทันโลกสมัยใหม่ที่มีการใช้เทคโนโลยีที่สูงขึ้น แบ่งระบบการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหาร โดยพัฒนาทักษะให้นักเรียนเตรียมทหารเกิดการเรียนรู้และคิดอย่างเป็นระบบ เช่น การฝึกปฏิบัติจากทักษะที่ง่ายไปหาทักษะที่ยากขึ้น ฝึกให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้เกิดกระบวนการวางแผน คิดวิเคราะห์ รู้จักนำวิทยาศาสตร์

การกีฬาน้อมมาสู่บุคลิกตัวเอง มีการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจในวิชาที่เรียน เกิดสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ทำให้เกิดทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม

๑.๑.๗ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ผู้บริหารมีนโยบาย ดังนี้ จัดการเรียนรู้โดยมีกิจกรรมในการใช้ทักษะความรู้ นำสู่การปฏิบัติ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม ส่งเสริมในเรื่องของการมีวินัย และคุณธรรม จริยธรรม สร้างความรู้ด้วยกระบวนการสร้างงานที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาการเรียนรู้ และใช้เทคโนโลยีในการนำเสนอผลงาน สร้างอุดมการณ์ให้นักเรียนเตรียมทหารตระหนักในบทบาทหน้าที่ และการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาชาติในการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ในอนาคตของนักเรียนเตรียมทหาร

๑.๑.๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (ทหาร - ตำรวจ) ผู้บริหารมีนโยบาย ดังนี้

๑.๑.๘.๑ ในด้านสติปัญญา ฝึกให้นักเรียนเตรียมทหารใช้สติปัญญาในการแก้ไขปัญหา และสนับสนุนให้นักเรียนเตรียมทหารมีช่องทางในการหาความรู้ด้วยตนเอง จากการสืบค้นข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

๑.๑.๘.๒ พัฒนาขีดความสามารถของครูฝึก และอาจารย์ที่สอนในวิชาทหาร – ตำรวจ ให้สามารถบูรณาการการเรียนการสอนกับรายวิชาของส่วนการศึกษา เพื่อให้ นักเรียนเตรียมทหารสามารถนำความรู้ที่ได้ศึกษามาประยุกต์ใช้ในการฝึกศึกษาวิชาทหารต่าง ๆ เช่น การฝึกให้นักเรียนเตรียมทหารนำวิชาคณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี มาประกอบการคำนวณตำบล/วิถีกระสุน หรือหาสารประกอบของกระสุน/วัตถุระเบิด เป็นต้น

๑.๑.๘.๓ ส่งเสริมการนำหัวข้อที่ใช้ในการฝึกศึกษา นำไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ ด้วยการ Learning by Doing พัฒนาทักษะทางทหารเบื้องต้นในการเข้าศึกษา โรงเรียนเหล่าทัพ และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

๑.๑.๘.๔ ส่งเสริมด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน และทำให้เป็นชุมชนสังคมแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community)

๑.๑.๘.๕ พัฒนาสุขภาพร่างกายตามความเหมาะสม ถูกต้องตามหลักวิทยาศาสตร์การกีฬา โดยมีอุปกรณ์ที่ทันสมัยช่วยในการพัฒนา

๑.๑.๘.๖ ส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม แก่นักเรียนเตรียมทหาร เพื่อให้ นักเรียนเตรียมทหารเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน ว่ามีบทบาทในการดูแล และป้องกันผู้อื่น จากภัยอันตราย และมีหน้าที่ป้องกันและดูแลประเทศชาติ ฝึกกระบวนการทางความคิด และมีความตระหนักในการรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม

๑.๑.๙ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (ห้องสมุด) ผู้บริหารมีนโยบาย ดังนี้ พัฒนาแหล่งในการสืบค้นข้อมูลของนักเรียนเตรียมทหาร คือ คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์เทคโนโลยีให้มีจำนวนที่เพียงพอ และมีประสิทธิภาพรองรับกับความต้องการของนักเรียนเตรียมทหาร ซึ่งนักเรียนเตรียมทหารจะสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง จะนำไปสู่ทักษะความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมได้ เนื่องจากมีการรวบรวมความรู้ด้วยตนเองที่ทำให้เกิดทักษะ

กระบวนการการคิด และก่อให้เกิดเป็นจินตนาการ โดยอ้างอิงจากทฤษฎีความรู้ไปสู่การค้นพบใหม่ เกิดเป็นนวัตกรรมที่ใช้ตอบสนองความต้องการในการดำรงชีวิต มุ่งเน้นให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ด้านความมั่นคง สังคม เศรษฐกิจ การเมือง รวมถึงความก้าวหน้าของอารยธรรม โดยใช้สื่อสารสนเทศในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้พัฒนา และนำข้อมูลเหล่านี้มาผ่านกระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ โดยใช้วิจารณญาณ และการคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ให้ทันต่อโลกที่เปลี่ยนแปลง และสอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐

๑.๑.๑๐ จิตวิทยาและแนะแนว ผู้บริหารมีนโยบาย ดังนี้ ให้ผู้สอนศึกษาและทำความเข้าใจแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ และออกแบบการเรียนการสอนและภาระงานให้สอดคล้องกัน ใช้การเสริมแรงในลักษณะของการให้ข้อมูลป้อนกลับ (Giving Feedback) ให้คำแนะนำปรับปรุงสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อพบประเด็นปัญหาพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องกับสมรรถนะสำคัญที่ควรมี นำปัญหาเข้าที่ประชุมร่วมกับอาจารย์ที่เกี่ยวข้อง และทำการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในลักษณะแนวทางแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านการมีวิจารณญาณในการใช้เทคโนโลยี ส่งเสริมด้านคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม โดยเน้นการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อสังคม จิตอาสา และจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและประเทศชาติ

๒. กระบวนการเรียนการสอน

ผู้บริหารแต่ละหน่วยที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษา ให้ความคิดด้านกระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ ดังนี้

๒.๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีแนวทางการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารทั้ง ๕ ด้าน ให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ ดังนี้

๒.๑.๑ ด้านความสามารถในการสื่อสาร

จัดการเรียนรู้โดยผู้เรียนค้นหาสร้างความรู้ใหม่จากการใช้ปัญหาจริงในโลกเป็นบริบทของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหา รวมทั้งได้ความรู้ตามศาสตร์ที่ได้เรียนรู้ด้วยการให้อาจารย์เป็นผู้ออกแบบกิจกรรมในเชิงปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติวิชาคณิตศาสตร์ผ่านกิจกรรมที่ฝึกกระบวนการคิดและแก้ปัญหา ฝึกการทำโจทย์แบบฝึกหัดอย่างต่อเนื่อง โดยการให้จับคู่หรือกลุ่มในการฝึกทำ ผู้เรียนจะต้องสื่อสารกันให้เข้าใจตรงกัน จึงจะทำออกมาได้อย่างถูกต้อง

๒.๑.๒ ด้านความสามารถในการคิด

ส่งเสริมให้นักเรียนเตรียมทหารมีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนในการคิด ฝึกคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และคิดอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้ได้คำตอบของปัญหา และสร้างสรรค์ผลงานตามที่ต้องการ

๒.๑.๓ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา

จัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนแก้โจทย์ปัญหาผ่านวิธีการเรียนจนเข้าใจ และสามารถแก้ปัญหบบนพื้นฐานของหลักเหตุผลและข้อมูลที่โจทย์กำหนด

๒.๑.๔ ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

ผู้สอนแต่ละคนสอดแทรกตามโอกาสที่จะสามารถสอดแทรกในเนื้อหา เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะในด้านชีวิตและอาชีพ นำการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลไปใช้ในการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตให้เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้อง

๒.๑.๕ ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

ในสาระวิชาคอมพิวเตอร์ นักเรียนเตรียมทหารได้ใช้ความรู้ด้านสารสนเทศ ความรู้เกี่ยวกับสื่อ และความรู้ด้านเทคโนโลยีโดยตรง โดยการนำมาใช้ร่วมกับงานที่อาจารย์มอบหมาย และนำมาประยุกต์ใช้กับโครงการที่ให้นักเรียนได้ทำและร่วมกันคิด เน้นการปลูกฝังให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในทางที่ถูกต้อง เลือกที่จะเรียนรู้อย่างเหมาะสมให้อยู่ภายใต้กรอบของคุณธรรม จริยธรรม

๒.๒ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีแนวทางการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารทั้ง ๕ ด้าน ให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ ดังนี้

๒.๒.๑ ด้านความสามารถในการสื่อสาร

จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) และการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยจัดกิจกรรมให้นักเรียนเตรียมทหารได้แสดงศักยภาพ แสดงทัศนคติ โดยใช้การสื่อสารทั้งภาษากาย ภาษาพูด และภาษาเขียนอย่างกลั่นกรอง ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ร่วมกันกับเพื่อนด้วยความระมัดระวัง ให้นักเรียนเตรียมทหารวิเคราะห์เอกสารจากบทความวิชาการ หรือหนังสือพิมพ์ เพื่อฝึกการรับสาร เช่น การสืบเสาะแหล่งข้อมูล การนำเสนอวิเคราะห์สถานการณ์ สาเหตุ และอธิบายเพื่อฝึกการส่งสาร

๒.๒.๒ ด้านความสามารถในการคิด

ฝึกการทำงานร่วมกัน ใช้วิธีการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุและผล ฝึกกระบวนการตั้งองค์ความรู้ทางทฤษฎีมาประกอบเหตุผลในการคิดวิเคราะห์ผลการทดลอง เพื่อนำไปสู่การสรุปผลการทดลอง วิเคราะห์ว่างานที่ศึกษานั้นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ ช่วยเหลือหรือแก้ปัญหาที่มีอยู่ของตนเอง กลุ่ม หรือสังคมได้อย่างไร

๒.๒.๓ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา

จัดการเรียนรู้ในลักษณะการมอบหมายโครงการวิทยาศาสตร์ การทดลองเป็นกลุ่ม ค้นคว้าข้อมูลตามบทเรียน เรียนรู้การทำงานตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ นำมาแก้ไขปัญหาค้นพื้นฐานของการเป็นนักเรียนเตรียมทหาร เสาะแสวงหาความรู้ในระหว่างดำเนินงานจากแหล่งสารสนเทศที่หลากหลาย นำองค์ความรู้มาสร้างสรรค์เป็นชิ้นงานเพื่อตอบโจทย์แก้ปัญหาในสิ่งที่วิจัย ผลิต ประดิษฐ์ ประยุกต์ร่วมกับองค์ความรู้วิชาต่าง ๆ บนพื้นฐานของงานที่มีการพัฒนา คิดค้น หรือต่อยอดตอบโจทย์ปัญหาของสังคม

๒.๒.๔ ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เน้นการค้นคว้าข้อมูลก่อนกลับมาฝึกปฏิบัติ และทดลองภายในห้องเรียน ฝึกทักษะการแลกเปลี่ยน การทำงานร่วมกันเป็นทีม ฝึกการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงาน ฝึกหา

ข้อตกลงร่วมกัน เกิดการแสดงตัวตนให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนในกลุ่ม เลือกแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

๒.๒.๕ ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

มอบหมายโครงการโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์สร้างสรรค์นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม จัดรูปแบบการเรียนการสอนแบบ STEM Education เพื่อให้นักเรียนเตรียมทหารได้รู้จักการใช้เทคโนโลยีอำนวยความสะดวกในการทำงาน

๒.๓ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีแนวทางการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารทั้ง ๕ ด้าน ให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ ดังนี้

๒.๓.๑ ด้านความสามารถในการสื่อสาร

๒.๓.๑.๑ จัดการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถใช้คำหรือสร้างคำ และประโยคตรงตามวัตถุประสงค์ วิเคราะห์และตอบคำถามจากการอ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ วิเคราะห์และประเมินคุณค่าทางวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

๒.๓.๑.๒ ให้ผู้เรียนฝึกการอ่านและเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด เขียนสื่อความในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง มีข้อมูลและสาระสำคัญชัดเจน มีเหตุผล คาดคะเนและประเมินค่า นำความรู้ ความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต

๒.๓.๑.๓ ใช้คำถามปลายเปิดที่ผู้เรียนสามารถตอบได้หลากหลาย เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนใช้ความคิด แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน หรือผู้เรียนกับผู้เรียน และนำผลกิจกรรมมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ใช้การอภิปรายโต้แย้ง ถกเถียง เพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้ในมุมมองที่ตนเองมองข้ามหรือนึกไม่ถึง

๒.๓.๒ ด้านความสามารถในการคิด

๒.๓.๒.๑ นำการเรียนการสอนแบบ STEM Education เข้ามาใช้ โดยการนำลักษณะทางธรรมชาติของแต่ละสาขามาผสมผสานและจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ให้ผู้เรียนตั้งสมมุติฐานในการคาดคะเนเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่พบโดยใช้เหตุผล ศึกษาค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลการสรุปด้วยเหตุและผล ทำให้เกิดทักษะในการคิด

๒.๓.๒.๒ จัดการเรียนการสอนในรูปแบบ Active Learning คู่กับการเรียนการสอนแบบ STEM Education โดยให้นักเรียนเตรียมทหารได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม การอภิปรายเพื่อหาข้อสรุป และคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ

๒.๓.๒.๓ จัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) โดยกำหนดเนื้อหาวิชาให้ผู้เรียนสืบค้นข้อมูลผ่านช่องทางการสื่อสารออนไลน์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง และนำข้อมูลที่ไม่เข้าใจกลับมาซักถามและอภิปรายกับผู้สอนในห้องเรียน

๒.๓.๓ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา

จัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem - based Learning) โดยการกำหนดปัญหาจากในชีวิตประจำวัน หนังสือพิมพ์ หรือจัดสถานการณ์ที่เป็นปัญหามาให้นักเรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจและมองเห็นปัญหา แบ่งกลุ่มให้

ผู้เรียนได้อภิปรายทำความเข้าใจปัญหาภายในกลุ่ม และหาความเชื่อมโยงมาอธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา วางแผน สืบค้นข้อมูล วิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน และนำเสนอปัญหาและแนวทางการแก้ไขร่วมกัน

๒.๓.๔ ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

จากการเรียนการสอนที่ปรับใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบ STEM Education และ Active Learning นั้น ทุกวิธีเน้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้า และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ และเกิดกระบวนการทางความคิด สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ผู้สอนจะเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำทักษะเหล่านี้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ผ่านการทำกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งในระหว่างดำเนินกิจกรรมจะต้องพยายามทำงานร่วมกับผู้อื่น เปิดใจรับฟังความเห็นของผู้ร่วมอภิปรายภายในกลุ่ม ให้เกียรติ และเคารพความเห็นของผู้อื่น ต้องมีการยืดหยุ่น และประนีประนอมเพื่อบรรลุถึงผลสัมฤทธิ์ของงานร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่กลุ่มมอบหมาย มีความเป็นผู้นำในการแถลงผลสรุปของกลุ่มและกล้าแสดงออก

๒.๓.๕ ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๒.๓.๕.๑ ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูล จัดเก็บ และสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

๒.๓.๕.๒ ใช้สื่อโปรแกรมการเรียนรู้ เกมทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนเตรียมทหารใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์

๒.๔ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มีแนวทางการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารทั้ง ๕ ด้าน ให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ ดังนี้

๒.๔.๑ ด้านความสามารถในการสื่อสาร

๒.๔.๑.๑ ใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารกับผู้เรียนเป็นหลักเพื่อฝึกให้นักเรียนเตรียมทหารพัฒนาทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษ จะใช้ภาษาไทยในกรณีจำเป็นต้องอธิบายหลักไวยากรณ์ให้เข้าใจง่าย ๆ เท่านั้น

๒.๔.๑.๒ จัดห้องฝึกสนทนาภาษาอังกฤษกับอาจารย์ชาวต่างชาติ โดยจัดเป็นห้องขนาดเล็กตอนเรียนละ ๒ ห้อง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกสนทนาได้มากขึ้น

๒.๔.๑.๓ นำสถานการณ์การสื่อสารจากคลิปวิดีโอมาเป็นแบบอย่างการสนทนา และให้นักเรียนเตรียมทหารแสดงบทบาทสมมุติตามสถานการณ์ที่กำหนด ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความคิดอย่างสร้างสรรค์ ในการผลิตภาษา โดยครูผู้สอนจะทำการประเมินตามสภาพจริงของการปฏิบัติ

๒.๔.๒ ด้านความสามารถในการคิด

๒.๔.๒.๑ สร้างสถานการณ์ตัวอย่างให้นักเรียนเตรียมทหารฝึกคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานการณ์

๒.๔.๒.๒ ให้นักเรียนเตรียมทหารอ่านเรื่องราวจากหนังสือพิมพ์ หรือหนังสือเรียน และฝึกวิเคราะห์บทสนทนาหรือเรื่องที่อ่าน ตั้งคำถามให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบ วิเคราะห์ความหมายของศัพท์จากบริบทข้างเคียงในประโยค

๒.๔.๒.๓ ครูนำสื่อที่อยู่ในความสนใจของผู้เรียน และเรื่องราวที่ สักคมกำลังให้ความสนใจมาเป็นประเด็นให้ผู้เรียนอ่าน วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นอย่าง สร้างสรรค์

๒.๔.๓ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา

นำเรื่องราวที่เป็นปัญหาของสังคม หรือสถานการณ์ความขัดแย้งต่าง ๆ มาให้นักเรียนเตรียมทหารได้ศึกษา วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และเสนอแนะวิธีแก้ไข หรือมาตรการ ป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อฝึกให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหาที่ถูกต้อง โดยครูเป็นผู้ ชี้แนะแนวทาง

๒.๔.๔ ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๒.๔.๔.๑ ส่งเสริมให้นักเรียนเตรียมทหารอ่านหนังสือวรรณกรรม นอกเวลาที่แนะนำ ทำแบบฝึกหัดตอบคำถามเชิงวิเคราะห์เรื่องราว และแสดงความคิดเห็นในเชิง ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

๒.๔.๔.๒ จัดโครงการรักการอ่าน โดยให้อ่านภาษาอังกฤษจากข่าว หรือนิตยสาร และสรุปในเชิงการนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

๒.๔.๔.๓ เรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้การทำงานร่วมกันเป็นทีม มีหัวหน้า กลุ่มรับผิดชอบดูแลสมาชิกมอบหมายงานให้สมาชิกช่วยกันทำ และส่งเสริมความเป็นผู้นำทางทหาร โดยเรียนรู้ประวัติของผู้นำทหารในประเทศต่าง ๆ ทำโครงการเพื่อหาทางพัฒนาคุณภาพชีวิตคิดต่อยอด ความรู้เดิม

๒.๔.๕ ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๒.๔.๕.๑ จัดบทเรียนที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้เทคโนโลยีให้ผู้เรียน ศึกษา วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูล วิธีการสังเกตสื่อที่น่าเชื่อถือหรือไม่

๒.๔.๕.๒ นำกฎหมายคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีที่เป็นสากลให้ ผู้เรียนศึกษา ในลักษณะของภาษาที่ใช้ และบทลงโทษต่าง ๆ ที่จะได้รับเมื่อกระทำความผิด

๒.๕ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม มีแนวทางการพัฒนา สมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารทั้ง ๕ ด้าน ให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ ดังนี้

๒.๕.๑ ด้านความสามารถในการสื่อสาร

ส่งเสริมให้มีการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีในการสื่อสารที่ทันสมัย ประกอบการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระวิชา และผู้สอนต้องสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมควบคู่ กันไป เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกใช้วิธีการประยุกต์ใช้ความรู้ ใช้การสื่อสาร ทั้งการรับสารและส่งสาร ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และเกิดความเข้าใจ โดยคำนึงถึงประโยชน์และความสูญเสียต่อส่วนรวม มากกว่าส่วนตน

๒.๕.๒ ด้านความสามารถในการคิด

๒.๕.๒.๑ ปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ เพื่อให้นักเรียนเตรียมทหารเป็นบุคคลที่มีสมรรถนะสำคัญเตรียมพร้อมกับการดำเนินชีวิตและการทำงานในศตวรรษที่ ๒๑

๒.๕.๒.๒ ส่งเสริมให้ใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ (Active Learning) และแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อเน้นการฝึกกระบวนการคิดผ่านการปฏิบัติกิจกรรม และการสืบค้นข้อมูลด้วยตนเอง

๒.๕.๒.๓ ส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ ภายในรายวิชาให้เกิดการพัฒนาความรู้ ความคิดวิเคราะห์ และความคิดสร้างสรรค์ ให้กับนักเรียนเตรียมทหาร เพื่อเป็นพื้นฐานของทักษะต่าง ๆ สำหรับพัฒนาสังคมและกองทัพในอนาคต

๒.๕.๓ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา

ส่งเสริมให้ผู้สอนแนะนำหรือแนะแนวทางให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร เรื่องราว และเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างมีวิจารณ์ญาณ นำประวัติศาสตร์ในอดีตมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับสถานการณ์ปัจจุบัน และให้นักเรียนเตรียมทหารฝึกคิดว่า ในสถานการณ์ปัจจุบันจะมีแนวทางแก้ไขอย่างไร

๒.๕.๔ ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อให้นักเรียนเตรียมทหารเกิดทักษะในการเชื่อมโยงองค์ความรู้ ฝึกทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อันเป็นพื้นฐานของการนำกระบวนการของความรู้ไปใช้ในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาสังคมในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี

๒.๕.๕ ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

ใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Military STEM ให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูล กลั่นกรองข้อมูลที่น่าเชื่อถือโดยมีเหตุผลเป็นพื้นฐาน บูรณาการระหว่างวิชาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ คณิตศาสตร์ และวิชาทหาร พัฒนาเป็นทักษะที่ทำให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในทุกสถานการณ์ของสังคมไทยยุค ๔.๐ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และมีคุณธรรม

๒.๖ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีแนวทางการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารทั้ง ๕ ด้าน ให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ ดังนี้

๒.๖.๑ ด้านความสามารถในการสื่อสาร

จัดการเรียนการสอนโดยการตั้งประเด็นคำถามให้นักเรียนเตรียมทหารแสดงความคิดเห็นจากการสืบค้นข้อมูลประกอบการเรียน ใช้กระบวนการเรียนการสอนผ่านการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน (Activity - based Learning) เพื่อฝึกความสามารถในการสื่อสารองค์ความรู้ที่เรียนโดยรวมอย่างสร้างสรรค์ เช่น การให้นักเรียนเตรียมทหารจัดแสดงเป็นละครสั้นเพื่อสื่อสารหรือสอนผู้ชม นำเสนอภายในชั่วโมงเรียน การจัดแสดงภาพวาดของนักเรียนเตรียมทหาร ชั้นปีที่ ๒ ในงานนิทรรศการงานศิลป์ เป็นต้น ซึ่งนักเรียนเตรียมทหารจะได้แสดงความสามารถในการสื่อสารและการนำเสนออย่างสร้างสรรค์ ฝึกสังเกตพฤติกรรมและการถ่ายทอดทัศนคติของตนเองต่อผู้ชม ซึ่งเป็น

การบูรณาการองค์ความรู้แบบองค์รวมผ่านกิจกรรมรายวิชาภายในกลุ่มสาระ และยังทำให้นักเรียนเตรียมทหารเข้าใจศิลปวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น

๒.๖.๒ ด้านความสามารถในการคิด

ส่งเสริมการพัฒนาให้นักเรียนเตรียมทหารฝึกกระบวนการคิด มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานที่ดี มีความคิดหลากหลายแง่มุมในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลในการสร้างสรรค์ผลงาน ผ่านการลงมือปฏิบัติเพื่อฝึกทักษะด้านการปฏิบัติ ให้นักเรียนเตรียมทหารเกิดทักษะที่ชำนาญและนำไปสร้างสรรค์งานศิลปะ เช่น การสร้างงาน การเขียนภาพ และการนำมาจัดแสดง

๒.๖.๓ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา

จัดสถานการณ์ที่จำลองขึ้นและส่งเสริมการสอนในลักษณะการสอนเชิงประสบการณ์ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนในการเรียนรู้ คือ การสำรวจ การแสวงหาความเป็นไปได้ต่าง ๆ การสรุปเป็นสมมติฐาน และการทดสอบสมมติฐาน แก้ไขปัญหา ยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐานที่ตนตั้งขึ้น ซึ่งจะฝึกให้นักเรียนเตรียมทหารเรียนรู้ตามวงจรจนเกิดการสังเกต เปรียบเทียบ แยกแยะ และการหาความสัมพันธ์ในแง่มุมใหม่ ๆ ของเรื่องราวปัญหาที่เกิดขึ้นในเวลาที่มีจำกัด

๒.๖.๔ ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๒.๖.๔.๑ ส่งเสริมการเรียนการสอนแบบประเภทโครงการประดิษฐ์ (โครงการประดิษฐ์ที่เกี่ยวกับทหาร) คือ การนำความรู้ ทฤษฎี หลักการ แนวคิด มาประยุกต์ใช้โดยการประดิษฐ์คิดค้นสร้างสรรค์โมเดลจากความคิดให้เป็นงาน ๓ มิติ เพื่อนำไปต่อยอดได้ในอนาคตหรือการเรียนต่อในโรงเรียนเหล่าทัพ และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

๒.๖.๔.๒ ส่งเสริมให้นักเรียนเตรียมทหารแสดงความคิดเห็นอธิบายว่าสามารถนำความรู้ในเนื้อหาที่เรียนไปใช้ได้อย่างไร โดยผู้สอนจะอธิบายและแนะนำเพิ่มเติมในสิ่งที่ผู้เรียนอาจคาดไม่ถึง ทำการอธิบายสรุป และชี้แนะแนวทางการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับอาชีพของผู้เรียนในอนาคต

๒.๖.๕ ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

พัฒนานักเรียนเตรียมทหารให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลงาน และนวัตกรรมใหม่ ๆ ใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานของศิลปิน และนำมาประยุกต์ใช้กับผลงานของตนเอง เน้นการสืบค้นและใช้ข้อมูลอย่างรู้รอบ รู้กว้าง สร้างสรรค์ รู้คิด รู้วิจารณ์ และรู้คุณธรรม ใช้ความรู้ทางธรรมชาติ ทางศิลปะ ทางวิทยาศาสตร์ มาใช้ในการเรียนการสอนและการสื่อสารในการทำงานผ่านเทคโนโลยี โดยการประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับโลกปัจจุบันให้มากยิ่งขึ้น

๒.๗ วิชาจิตวิทยาและแนะแนว มีแนวทางการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารทั้ง ๕ ด้าน ให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ ดังนี้

๒.๗.๑ ด้านความสามารถในการสื่อสาร

๒.๗.๑.๑ จัดกิจกรรมสังคมในโรงเรียน โดยให้นักเรียนเตรียมทหาร แลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลและประสบการณ์ของตนเองกับเพื่อน ๆ เรียนรู้ความแตกต่างระหว่างบุคคล และใช้การสื่อสารในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น

๒.๗.๑.๒ ให้นักเรียนเตรียมทหารฝึกใช้ภาษาในการลดความขัดแย้ง เสริมสร้างสัมพันธภาพในครอบครัวลดผลกระทบทางด้านอารมณ์ที่จะเกิดขึ้นกับตนเองและสังคม

๒.๗.๑.๓ ให้นักเรียนเตรียมทหารฝึกสำรวจบุคลิกภาพของตนเอง คำพูด การกระทำที่เป็นลักษณะเด่นแต่ละบุคลิกภาพ ปรับปรุงการสื่อสารในทางบวก การสื่อสารเพื่อขอความร่วมมือ หรือความช่วยเหลือ การสื่อสารเพื่อลดความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้น

๒.๗.๑.๔ ให้นักเรียนเตรียมทหารสำรวจภาวะผู้นำของตนเอง การใช้ อำนาจ การรู้จักใช้คำพูด คำถาม เทคนิคการปฏิเสธแบบไม่ให้เสียสัมพันธภาพที่ดี

๒.๗.๒ ด้านความสามารถในการคิด

๒.๗.๒.๑ แผนการพัฒนาทักษะการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้แบบวิเคราะห์ผลการเรียน เพื่อหาสาเหตุและผลที่ได้จากพฤติกรรมการเรียนแบบต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนา ส่งเสริม และปรับปรุง

๒.๗.๒.๒ จัดกิจกรรมรักการอ่าน ให้นักเรียนเตรียมทหารอ่าน หนังสือแล้วทำการสรุปสาระสำคัญ คิดวิเคราะห์ ความรู้ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

๒.๗.๒.๓ ใช้แบบวิเคราะห์ผลการเรียน การวัดเจตคติต่อการสนใจ ใฝ่รู้ และสร้างสรรค์ ให้นักเรียนเตรียมทหารสำรวจตนเองอย่างเป็นระบบ และพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น

๒.๗.๒.๔ พัฒนาให้นักเรียนเตรียมทหารวางแผนชีวิต และตั้งเป้าหมายชีวิตระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว ฝึกพิจารณาตนเองอย่างมีวิจาร์ณญาณ มีความเป็นไปได้ และเป็นระบบ นำมาสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและการปฏิบัติตนต่อสังคมต่อไป

๒.๗.๓ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา

๒.๗.๓.๑ ใช้กิจกรรมรู้ตน ค้นเหตุแท้ แก้ปัญหา เพื่อให้นักเรียน เตรียมทหารเข้าใจด้านต่าง ๆ ของวัยรุ่นกับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง นำความรู้ที่ได้มาใช้ในการป้องกัน และแก้ปัญหา โดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง สังคม และประเทศชาติ

๒.๗.๓.๒ ใช้แบบวัดพฤติกรรมที่แสดงออกในสถานการณ์ขัดแย้ง เพื่อให้นักเรียนเตรียมทหารได้สำรวจพฤติกรรมของตนเองตนเองเมื่อเกิดปัญหาหรืออุปสรรค และนำไปปรับปรุงแก้ไข

๒.๗.๓.๓ ให้นักเรียนเตรียมทหารฝึกการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง ครอบครัว และ ศีลธรรมอันจะนำไปสู่การตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพต่อไป

๒.๗.๔ ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๒.๗.๔.๑ ใช้กิจกรรมการประเมินตนเองด้านอารมณ์ อันจะนำไปสู่ การรู้จักตนเอง การรู้จักผู้อื่น มีวิธีการปรับตัวและจัดการอารมณ์อย่างเหมาะสม ส่งเสริมให้นักเรียน เตรียมทหารมีสุขภาพจิตที่ดี อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

๒.๗.๔.๒ ใช้แบบทดสอบ Rubin's Self Esteem Scale เพื่อสำรวจ การเห็นคุณค่าในตนเอง ให้นักเรียนเตรียมทหารตระหนักในตนเอง เห็นคุณค่าตนเองไม่นำพาตนเอง ไปสู่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

๒.๗.๔.๓ ให้นักเรียนเตรียมทหารทำกิจกรรมวิเคราะห์ข่าว และ บุคคลต้นแบบ บอกปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมและแสดงความคิดเห็นในการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นอย่าง เหมาะสม

๒.๗.๔.๔ ให้นักเรียนเตรียมทหารเขียนข้อดีของตนเอง และการ มองเห็นความดีของผู้อื่น เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล

๒.๗.๕ ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๒.๗.๕.๑ แทรกความรู้เรื่องการเลือกใช้เทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ เพื่อ พัฒนาตนเอง

๒.๗.๕.๒ ให้นักเรียนเตรียมทหารวิเคราะห์ วิเคราะห์ เหตุการณ์ที่ เกิดขึ้นในสื่อออนไลน์ หาแนวทางในการป้องกัน แก้ไข และการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม คุณธรรม การใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ ควบคู่ไปกับการพัฒนาตนเองด้านศีลธรรมภายใต้สังคม ยุคดิจิทัล

๒.๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (ทหาร ตำรวจ) มีแนวทางการ พัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารทั้ง ๕ ด้าน ให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ ดังนี้

๒.๘.๑ ด้านความสามารถในการสื่อสาร

พัฒนาด้านการสื่อสาร วัฒนธรรมในการใช้ภาษาในการถ่ายทอด ส่งเสริมให้นักเรียนเตรียมทหารใช้ภาษาอังกฤษในการสั่งแถว/ฝึกวิชาทหารต่าง ๆ ฝึกกระบวนการ สร้างภาวะผู้นำโดยแทรกอยู่ในทุกกิจกรรมการฝึก เช่น การอบรมหน้าแถว เพื่อแจ้งข่าวสาร แสดงทัศนะ หรือ ประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ ฝึกให้นักเรียนเตรียมทหารสามารถจัดการกับอารมณ์ตนเอง วิเคราะห์ ผู้ฟัง สื่อสารให้ตรงประเด็น ชัดเจน และฝึกการเป็นผู้ฟังที่ดี

๒.๘.๒ ด้านความสามารถในการคิด

ส่งเสริมกิจกรรมที่นักเรียนเตรียมทหารได้ใช้ความคิดในเชิง สร้างสรรค์ คิดเป็นระบบ วางแผนงาน บริการกิจกรรมด้วยตนเอง ฝึกนักเรียนเตรียมทหารในการ ทำงานเป็นทีม โดยกำหนดให้ นักเรียนเตรียมทหาร ชั้นปีที่ ๒ ได้ร่วมทำการฝึกในสนามทดสอบ กำลังใจ (Project - X) ร่วมกับนักเรียนเตรียมทหาร ชั้นปีที่ ๑ เพื่อฝึกความเป็นผู้นำ ร่วมกันทำงาน เป็นทีม นำไปสู่การสร้างองค์ความรู้เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเอง และสังคมได้อย่างเหมาะสม

๒.๘.๓ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา

พัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาควบคู่กับระบบการคิดอย่างเป็น ระบบ ใช้สถานการณ์ในการฝึกให้นักเรียนเตรียมทหารได้คิดและแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่กำหนดให้ ฝึกให้นักเรียนเตรียมทหารออกมาทำหน้าที่ต่าง ๆ โดยการมอบหมายให้นักเรียนเตรียมทหารได้ทำ ภารกิจตามที่สั่งการ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิด วิเคราะห์ ใช้หลักการแก้ปัญหาในการเข้าจัดการ

กับภารกิจที่มอบให้ หลังจากจบภารกิจ ทำการสรุปผลการปฏิบัติงาน เสนอข้อชี้แนะและตอบข้อสงสัย ฟังคำแนะนำของนายทหารปกครองพร้อมประเมินการปฏิบัติ โดยนักเรียนเตรียมทหารจะต้องคำนึงถึงผลกระทบต่าง ๆ ที่ตามมาอย่างรอบคอบ

๒.๘.๔ ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

ส่งเสริมให้นักเรียนเตรียมทหารดำเนินชีวิตประจำวันภายใต้กฎระเบียบ และมารยาทต่าง ๆ เรียนรู้การอยู่ร่วมกัน ช่วยเหลือเกื้อกูล รักและสามัคคีระหว่างกัน ส่งเสริมให้ครูฝึกวางแผนในการฝึกนักเรียนเตรียมทหารโดยใช้วิธีจากเบาไปหาหนัก เพื่อให้นักเรียนเตรียมทหารปรับตัวได้ทันทั้งในด้านสภาพร่างกายและจิตใจ ซึมซับและนำกระบวนการที่ได้รับการฝึกไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติหน้าที่ในอนาคต

๒.๘.๕ ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

ส่งเสริมการจัดสมดุลของการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ภายใต้ข้อจำกัดให้เลือกใช้ในเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง พัฒนาเครื่องช่วยฝึกยิงปืนเทคโนโลยีสูงให้มีความทันสมัย และสามารถให้นักเรียนเตรียมทหารใช้เครื่องช่วยฝึกดังกล่าวแทนการยิงปืนด้วยกระสุนจริง เน้นย้ำการใช้เทคโนโลยีในทางที่ถูกต้องและสร้างสรรค์ให้กับนักเรียนเตรียมทหาร สร้างความตระหนักรู้และรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีไปในทางไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลต่อตนเอง สถาบัน สังคม และประเทศชาติ

๒.๙ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีแนวทางการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารทั้ง ๕ ด้าน ให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ ดังนี้

๒.๙.๑ ด้านความสามารถในการสื่อสาร

พัฒนานักเรียนเตรียมทหารให้เข้าใจหลักการของธรรมาภิบาล พัฒนาการของมนุษย์ เห็นคุณค่าของตนเองและครอบครัว เคารพสิทธิ กฎ กติกา ฝึกฝนตนเองอย่างสม่ำเสมอซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งก่อให้เกิดประสิทธิภาพของการเรียนรู้ สามารถเลือกใช้แนวทางป้องกันและหลีกเลี่ยงจากปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้จ่ายฟุ่มเฟือย และความรุนแรง เป็นการเลือกรับสารเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมที่เป็นอันตรายในปัจจุบัน

๒.๙.๒ ด้านความสามารถในการคิด

ส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ต่อเนื่องตามความสนใจ และเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน เน้นกิจกรรมที่พัฒนาความสามารถในการตัดสินใจ ตั้งแต่การวางแผน การฝึกปฏิบัติภายในและภายนอกห้องเรียน มีการประเมินตรวจสอบโดยผู้เรียนกันเองครอบคลุมกิจกรรมสุขภาพ ทั้งทางด้านกายภาพ ป้องกัน ส่งเสริม และดำรงสุขภาพ

๒.๙.๓ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา

ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง วัดและประเมินผลจากความสามารถในการแก้ไขปัญหาในการทำงาน และการแสดงออกของผู้เรียนภายใต้สถานการณ์และเงื่อนไขที่กำหนดให้ โดยวัดและประเมินทั้งกระบวนการ (Process) และผลงาน (Product) เช่น การจัดการกับอารมณ์และความเครียด การเล่นเกมกีฬาชนิดต่าง ๆ เป็นต้น เน้นให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเองเป็นสำคัญ ร่วมกับเพื่อน ครู และผู้ปกครอง

๒.๙.๔ ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

เน้นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม หรือกระบวนการกลุ่ม และเกม การศึกษาให้ผู้เรียนได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยประเด็นคำถามที่สะท้อนและเชื่อมโยงทักษะที่จำเป็นสำหรับใช้ในการเผชิญกับปัญหาในชีวิต ปรับประยุกต์ความคิดและนำไปใช้หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการการเรียนรู้ เช่น ปัญหาเสพติด ปัญหาการปรับตัวต่อสภาวะวิกฤติ เป็นต้น

๒.๙.๕ ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๒.๙.๕.๑ นำสื่อภาพ และเสียง รวมทั้งหุ่น CPR และนวัตกรรมใหม่ ๆ เกี่ยวกับสุขภาพ กีฬา หรือความรู้ที่มีการค้นคว้าวิจัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน

๒.๙.๕.๒ พัฒนาระบบบันทึกการทดสอบสมรรถภาพร่างกายนักเรียนเตรียมทหาร

๒.๙.๕.๓ ใช้การเรียนรู้ผ่านสื่อโทรทัศน์ ยูทูบ (Youtube) ในระหว่างการสอนในห้องเรียน พร้อมทั้งให้ข้อคิดในการติดตาม เผยแพร่ข่าวสาร ให้กระทำโดยมีจิตสำนึก และวิจารณ์ญาณ ตรวจสอบความถูกต้องของข่าวสารก่อนดำเนินการเผยแพร่นำเสนอต่อไป

๒.๑๐ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (ห้องสมุด) มีแนวทางการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารทั้ง ๕ ด้าน ให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ ดังนี้

๒.๑๐.๑ ด้านความสามารถในการสื่อสาร

วิชาห้องสมุดจะสอนภาคทฤษฎีให้กับนักเรียนเตรียมทหาร และแบบฝึกหัดให้นักเรียนเตรียมทหารได้ฝึกปฏิบัติ เน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสืบค้นข้อมูล การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจากสื่อทุกรูปแบบ ซึ่งนักเรียนเตรียมทหารจะเรียนรู้ผ่านกิจกรรม โดยผ่านการสื่อสารและความร่วมมือจากเพื่อนในตอนเรียน

๒.๑๐.๒ ด้านความสามารถในการคิด

ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการทำงานร่วมกัน ช่วยกันระดมความคิด โดยใช้สื่อสารสนเทศเป็นเครื่องมือ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์อย่างมีวิจารณ์ญาณ เพื่อให้ผลงานที่ได้ออกมามีความสร้างสรรค์ และสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของตนเอง และสังคมได้อย่างเหมาะสม

๒.๑๐.๓ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา

มอบหมายผู้เรียนจากเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้น จากข่าวสาร หรือคลิปเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เช่น ข่าวเศรษฐกิจ สังคม ความรู้รอบตัว รอบโลก รวมถึงข้อมูลข่าวสารทางทหาร และความมั่นคงของประเทศ ใช้สื่อสารสนเทศเป็นเครื่องมือหาข้อมูล และนำมาวิเคราะห์บนพื้นฐานของหลักเหตุผลและคุณธรรม นำความรู้ไปใช้ในการป้องกันและแก้ปัญหา โดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อตน สังคม และสิ่งแวดล้อม

๒.๑๐.๔ ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

พัฒนาความรู้ความสามารถ และทักษะในการประยุกต์ให้เข้าถึงเทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ ๆ สร้างความคิดไปสู่สิ่งที่ยากขึ้น เรียนรู้จากปัญหาที่เกิดขึ้นจริง ให้เกิดการคิดอย่างเป็นระบบ พัฒนาทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การอยู่ร่วมกันในสังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างปลอดภัย

๒.๑๐.๕ ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

พัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะในการสืบค้น และใช้เทคโนโลยีอย่างเข้าใจ ตระหนัก และรับผิดชอบถึงผลกระทบที่จะตามมาจากข้อมูลที่ไม่ถูกต้องจากการใช้สื่อต่าง ๆ หรือ กระทั่งการแสดงความคิดเห็นลงในสื่อ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้บริหารแต่ละหน่วยที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษา ให้แนวคิดด้าน กระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับ แนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ สรุปข้อมูลได้ ดังนี้

๑. ด้านความสามารถในการสื่อสาร

ผู้บริหารแต่ละหน่วยที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษามีแนวคิดในการพัฒนาสมรรถนะด้าน ความสามารถในการสื่อสารสอดคล้องกัน โดยเน้นการใช้บริบทหรือปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในสังคม และที่ ใกล้เคียงกับชีวิตของผู้เรียน ตั้งประเด็นคำถามให้นักเรียนเตรียมทหารแสดงความคิดเห็น ใช้เทคโนโลยี ในการสืบค้นข้อมูลประกอบการเรียน ผ่านกระบวนการเรียนการสอนแบบใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity - based Learning) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) และการ เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ (Active Learning) จัดกิจกรรมให้นักเรียนเตรียมทหารได้แสดงศักยภาพ แสดง ทักษะคิด โดยฝึกใช้การสื่อสารทั้งภาษากาย ภาษาพูด และภาษาเขียนอย่างถ่องแท้ ผ่านกระบวนการ ความจำ (Remembering) ระลึกเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้มาไปสู่ ความเข้าใจ (Understanding) บอกใจความสำคัญของเรื่องด้วยคำพูดของตนเอง แปลความ ตีความหรือขยายความ ผ่านกระบวนการ คิดวิเคราะห์ร่วมกัน ซึ่งเนื้อหาที่นำมาจัดกิจกรรมในการให้นักเรียนเตรียมทหารฝึกความสามารถ ในการสื่อสารนั้นแตกต่างกันไปตามธรรมชาติของแต่ละรายวิชาเพื่อฝึกความสามารถในการสื่อสาร องค์ความรู้ที่เรียนโดยรวมอย่างสร้างสรรค์

๒. ด้านความสามารถในการคิด

ผู้บริหารแต่ละหน่วยที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษามีแนวคิดในการพัฒนาสมรรถนะด้าน ความสามารถในการคิดสอดคล้องกัน โดยส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) และการเรียนการสอนแบบ STEM Education เน้นใช้รูปแบบการจัดการ เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ (Active Learning) นำสื่อที่อยู่ในความสนใจของผู้เรียน และเรื่องราวที่สังคม กำลังให้ความสนใจมาเป็นประเด็นให้ผู้เรียนอ่าน วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ ให้นักเรียนเตรียมทหารฝึกกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนในการคิด ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ เน้นเนื้อหา (Content) เช่น คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ จะส่งเสริมการฝึกคิดวิเคราะห์อย่าง มีเหตุและผล ฝึกการสังเคราะห์ข้อมูล (Synthesis) หากจุดร่วม จุดต่าง ให้นักเรียนเตรียมทหาร มีความสามารถในการผสมผสานส่วนประกอบหรือเรื่องราวย่อยให้เป็นองค์ความรู้ที่ตนเข้าใจและ พร้อมนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกปฏิบัติ เช่น วิทยาศาสตร์ ศิลปะ การงานอาชีพ (ทหาร – ตำรวจ) สุขศึกษาและพลศึกษา จะส่งเสริมการฝึกการคิดสร้างสรรค์ (Creating) ให้นักเรียนเตรียมทหารมีความสามารถในการออกแบบ วางแผน สร้างเป็นองค์ความรู้ ผลลัพธ์ หรือนวัตกรรมใหม่ที่มีคุณค่าเป็นแรงผลักดันในการขับเคลื่อนประเทศไทยยุค ๔.๐ จาก ความคิดรวบยอดที่เข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่เป็นพื้นฐานต่าง ๆ ในโครงสร้างขนาดใหญ่ และเข้าใจหลักการทำงานร่วมกันของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

๓. ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา

ผู้บริหารแต่ละหน่วยที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษา มีแนวคิดในการพัฒนาสมรรถนะด้านความสามารถในการแก้ปัญหาสอดคล้องกัน โดยส่งเสริมการใช้รูปแบบการจัดเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem - based Learning) กำหนดปัญหาจากในชีวิตประจำวัน หนังสือพิมพ์ หรือจัดสถานการณ์ที่เป็นปัญหา สถานการณ์ที่จำลองขึ้น และส่งเสริมการสอนในลักษณะการสอนเชิงประสบการณ์ มอบหมายให้นักเรียนเตรียมทหารได้ทำภารกิจตามที่สั่งการ อภิปรายทำความเข้าใจปัญหาภายในกลุ่ม และหาความเชื่อมโยงมาอธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัปัญหา โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิด วิเคราะห์ ใช้หลักการแก้ปัญหาในการเข้าจัดการกับภารกิจที่มอบให้ แต่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์จะเน้นการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้ผ่านโครงการ (Project - based Learning) จัดการเรียนรู้ในลักษณะของการมอบหมายโครงการวิทยาศาสตร์ การทดลองเป็นกลุ่ม ค้นคว้าข้อมูลตามบทเรียน เรียนรู้การทำงานตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ นำมาแก้ไขปัญหบนพื้นฐานของการเป็นนักเรียนเตรียมทหาร เสาะแสวงหาความรู้ในระหว่างดำเนินงานจากแหล่งสารสนเทศที่หลากหลาย นำองค์ความรู้มาสร้างสรรค์เป็นชิ้นงานเพื่อตอบโจทย์แก้ปัญหาในสิ่งที่วิจัยผลิต ประดิษฐ์ ประยุกต์ร่วมกับองค์ความรู้วิชาต่าง ๆ บนพื้นฐานของงานที่มีการพัฒนา คิดค้น หรือต่อยอดตอบโจทย์ปัญหาของสังคม ฝึกให้นักเรียนเตรียมทหารมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์แก้ไข ปัญหาที่ถูกวิธี โดยครูเป็นเพียงผู้อำนวยการความสะดวก (facilitator) หรือผู้ให้คำแนะนำ (guide) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง นำมาวิเคราะห์ บนพื้นฐานของหลักเหตุผลและคุณธรรม

๔. ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

ผู้บริหารแต่ละหน่วยที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษา มีแนวคิดในการพัฒนาสมรรถนะด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตสอดคล้องกัน โดยส่งเสริมให้นักเรียนเตรียมทหารฝึกทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เปิดใจรับฟังและเคารพความเห็นของผู้ร่วมอภิปรายภายในกลุ่ม ฝึกการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงาน ฝึกหาข้อตกลงร่วมกัน มีการยืดหยุ่นและประนีประนอม เพื่อบรรลุถึงผลสัมฤทธิ์ของงานร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่กลุ่มมอบหมาย แสดงตัวตนให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนในกลุ่ม โดยเลือกแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ส่งเสริมให้นักเรียนเตรียมทหารมีความเป็นผู้นำและกล้าแสดงออกในการ แลกผลสรุปของกลุ่ม โดยผู้สอนเป็นเพียงผู้ชี้แนะ (Mentoring) ในสิ่งที่ผู้เรียนอาจคาดไม่ถึง สรุปชี้แนะแนวทางการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับอาชีพของผู้เรียนในอนาคต วิธีการปรับตัวและจัดการอารมณ์อย่างเหมาะสม ให้นักเรียนเตรียมทหารชิมชัับและนำกระบวนการที่ได้รับการฝึกไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติหน้าที่ในอนาคต ปรับประยุกต์ความคิดและนำไปใช้หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการให้มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) เนื่องจากกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกมีความเคลื่อนไหวอย่างเป็นพลวัต มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา รวมทั้งปลูกฝังการมีจิตสาธารณะ (Public Mind) และการรับผิดชอบต่อส่วนรวม (Public Responsibility) ให้นักเรียนเตรียมทหารเห็นคุณค่าของตนเอง เชื่อว่าตนเองมีค่า มีความสามารถที่จะนำพาความสำเร็จมาให้กับตนเองและสร้างคุณค่าให้กับสังคม

๕. ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

ผู้บริหารแต่ละหน่วยที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษามีแนวคิดในการพัฒนาสมรรถนะด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสอดคล้องกัน โดยส่งเสริมให้จัดรูปแบบการเรียนการสอนแบบ STEM Education โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์สร้างสรรค์นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ให้นักเรียนเตรียมทหารได้รู้จักการใช้เทคโนโลยีอำนวยความสะดวกในการทำงาน สืบค้นข้อมูลความรู้สารสนเทศ จัดเก็บ และสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ใช้สื่อโปรแกรมการเรียนรู้ เกมทางการศึกษา ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ โดยการนำมาใช้ร่วมกับงานที่อาจารย์มอบหมาย และนำมาประยุกต์ใช้กับโครงการที่ให้นักเรียนได้ทำร่วมกัน ประยุกต์ความรู้ที่ได้รับมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เชื่อมโยงความรู้กับชีวิตจริง เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ให้เกิดขึ้นอยู่เสมอ เน้นการปลูกฝังให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในทางที่ถูกต้อง เลือกที่จะเรียนรู้ที่เหมาะสมให้อยู่ภายใต้กรอบของคุณธรรม จริยธรรม วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูล บริโภคข้อมูลโดยอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง รู้จักวิธีการหาความรู้ หรือกระบวนการในการหาข้อเท็จจริงของข้อมูลข่าวสาร สร้างความตระหนักรู้และรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีไปในทางไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลต่อตนเอง สถาบัน สังคม และประเทศชาติ รับรู้และรับผิดชอบถึงผลกระทบที่จะตามมาจากข้อมูลที่ไม่ถูกต้องจากการใช้สื่อต่าง ๆ หรือกระทำการแสดงความคิดเห็นลงในสื่อ พัฒนาเป็นทักษะที่ทำให้นักเรียนเตรียมทหารสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในทุกสถานการณ์ของสังคมไทยยุค ๔.๐ ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

บทที่ ๕

สรุป และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาวิเคราะห์กระบวนการ รูปแบบการจัด การศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารในการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้ สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ การเก็บข้อมูลด้านพุทธิภูมิ โดยการ รวบรวมข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการเก็บข้อมูลด้านปฐมภูมิ ประกอบด้วย การสัมภาษณ์ผู้บริหารของโรงเรียนเตรียมทหาร ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และ แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารของกองวิชาทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาสมรรถนะ สำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ ทั้งหมด ๕ ประการ ประกอบด้วย ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี สามารถสรุปผลและข้อเสนอแนะได้ดังนี้

สรุป

ปัจจุบันสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและเป็นพลวัต (Dynamic) ก่อให้เกิด การพัฒนาต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว มีการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมมาสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า ในทุกด้าน การพัฒนาประเทศจะต้องหากกลยุทธ์ในการนำพาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่าง สมดุลในทุกด้าน โดยคำนึงถึงอัตลักษณ์และบริบทในด้านต่าง ๆ ภายในประเทศ ซึ่งรัฐบาลได้ร่าง กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) เพื่อเป็นกรอบให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้จัดทำ แผนและกำหนดแนวทางในการพัฒนาประเทศให้ประสานสอดคล้องกัน จากกรอบและวิสัยทัศน์ของ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงได้ จัดทำร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ขึ้นเพื่อนำ นโยบายไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม โดยการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) พัฒนาภาวะแวดล้อมของการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม รวมถึงผลักดันให้ผู้ประกอบการมีบทบาทหลักด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลอดจนผลักดันงานวิจัย ให้ใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ ให้สอดคล้องในยุคปัจจุบันที่มีการนำเอาแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ (Thailand 4.0) ซึ่งเป็นโมเดลทางเศรษฐกิจที่รัฐบาลนำมาใช้ เพื่อที่จะนำพาให้ประเทศไทยพัฒนา ครอบคลุมในทุกมิติ

โมเดลไทยแลนด์ ๔.๐ (Thailand 4.0) เป็นโมเดลทางเศรษฐกิจที่จะนำพาให้ประเทศไทยก้าวข้ามกับดักทางเศรษฐกิจ เป็นการพัฒนาประเทศที่ครอบคลุมในทุกมิติไปพร้อมกัน ได้แก่ มิติความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ มิติความอยู่ดีมีสุขของคนในสังคม มิติการยกระดับคุณค่ามนุษย์ และมิติการรักษาสิ่งแวดล้อม โดยทั้งสี่มิตินี้จะขับเคลื่อนไปได้ต้องอาศัยปัจจัยด้านบุคลากรหรือประชาชนคนไทยทุกคนในประเทศ การจะนำพาประเทศไทยก้าวไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยการขับเคลื่อนโมเดลไทยแลนด์ ๔.๐ สิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งคือ สมรรถนะ ของคนไทยสำหรับการขับเคลื่อนประเทศให้เจริญก้าวหน้าในระดับสากล คนในชาติมีความสุขและประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย

“สมรรถนะ” คือ สิ่งที่สร้างขึ้นมาจากความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ วิธีคิด อุปนิสัย และแรงจูงใจ เป็นความสามารถเฉพาะของแต่ละบุคคล (Underlining Characteristic) สมรรถนะ มีองค์ประกอบที่สำคัญซึ่งสังเกตเห็นได้ง่าย คือ ความรู้ และทักษะ ซึ่งสามารถพัฒนาให้สูงขึ้นได้เมื่อมีการนำมาใช้อย่างต่อเนื่อง โดยการนำเอาความรู้และทักษะนั้นมาประยุกต์ใช้กับงาน การพัฒนาทรัพยากรบุคคลหรือคนไทยทุกคน ให้มีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการรองรับการพัฒนาประเทศท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมโลก ยกระดับคุณค่ามนุษย์ด้วยการพัฒนาสมรรถนะคนไทยให้เป็นคนไทย ๔.๐ ที่สมบูรณ์ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

๑. การปรับเปลี่ยนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างแรงบันดาลใจ มีความมุ่งมั่น เพื่อให้มีชีวิตอยู่อย่างมีพลังและมีความหมาย (Purposeful Learning)
  ๒. การปรับเปลี่ยนการเรียนรู้เพื่อบ่มเพาะความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการรังสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ (Generative Learning)
  ๓. การปรับเปลี่ยนการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังจิตสำนึก ยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง (Mindful Learning)
  ๔. การปรับเปลี่ยนการเรียนรู้เพื่อมุ่งการทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ (Result - Based Learning)
- กระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น จะก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนเป้าหมาย และระบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ หลักสูตรการเรียนการสอน รูปแบบการเรียนการสอน กระบวนทัศน์และทักษะครู ตลอดจนจรรยาบรรณวิชาชีพของการเรียนรู้ เพื่อให้รองรับต่อการพัฒนาประเทศ และสอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมที่ต่อยอดให้ประเทศไทยมั่นคงต่อไป

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐

โรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จัดการศึกษาเฉพาะทาง โดยใช้หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร พุทธศักราช ๒๕๕๔ (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตและให้สามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดี มีความรู้ และทักษะอันจำเป็น ต่อการประกอบอาชีพทหาร – ตำรวจ ร่วมพัฒนาสังคมด้วยแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ โดยพัฒนาให้นักเรียนเตรียมทหารเกิดสมรรถนะสำคัญ ๕ ประการ ประกอบด้วย

๑. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนคติของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

๒. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม บนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

สมรรถนะสำคัญทั้ง ๕ ประการ เป็นลักษณะสำคัญในการทำงานด้านความมั่นคงของประเทศชาติและสังคมในปัจจุบัน อีกทั้งสอดคล้องกับสมรรถนะสำคัญที่ควรมีในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ซึ่งเป็นยุคแห่งการขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ โรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ตระหนักถึงความสำคัญของการเสริมสร้างและพัฒนาสมรรถนะสำคัญข้างต้นให้กับนักเรียนเตรียมทหาร จึงได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ ดังนี้

๑. นโยบายด้านการจัดการศึกษา

นโยบายด้านการจัดการศึกษา แบ่งออกเป็น ๒ ด้าน คือ ด้านครู อาจารย์ ผู้ที่ทำหน้าที่สอน และด้านกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะสำคัญทั้ง ๕ ประการ ดังนี้

๑.๑ ด้านครู อาจารย์ ผู้ที่ทำหน้าที่สอน

๑.๑.๑ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครู อาจารย์ ผู้ที่ทำหน้าที่สอนแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ให้ทันต่อโลกในยุคปัจจุบัน

๑.๑.๒ ส่งเสริมนโยบายในการพัฒนาภายใน โดยการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community : PLC) รวมกลุ่มครู อาจารย์ ผู้ที่ทำหน้าที่สอนเพื่อแลกเปลี่ยน ประสบการณ์การทำงานที่ของครูแต่ละคน อบรมหรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการเรียน การสอนในยุคไทยแลนด์ ๔.๐

๑.๑.๓ ส่งเสริมให้ครู อาจารย์ ผู้ที่ทำหน้าที่สอน ได้รับการพัฒนาให้เข้าใจ กระบวนการจัดทำโครงการวิทยาศาสตร์ การจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และแบบ STEM Education

๑.๑.๔ ส่งเสริมให้ครู อาจารย์ ผู้ที่ทำหน้าที่สอนได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อม ทางด้านเทคโนโลยี ทักษะคิดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง และมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาทักษะให้เกิด เทคนิคในการสอนใหม่ ๆ ตลอดจนมีการเรียนรู้พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ให้นักเรียนเตรียมทหาร มีสมรรถนะที่สำคัญสอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐

๑.๑.๕ ส่งเสริมให้ครู อาจารย์ ผู้ที่ทำหน้าที่สอน ได้รับการพัฒนาการใช้ เครื่องมือการเรียนรู้จากสื่อออนไลน์ และการเลือกสรรสื่อที่เหมาะสมมาใช้ในห้องเรียน

๑.๑.๖ ส่งเสริมให้ครู อาจารย์ ผู้ที่ทำหน้าที่สอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ สามารถบูรณาการการเรียนการสอนรายวิชาของตนกับรายวิชาอื่น ๆ เพื่อให้นักเรียนเตรียมทหารเกิด ทักษะการเชื่อมโยงองค์ความรู้ และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

๑.๑.๗ ส่งเสริมให้ครู อาจารย์ ผู้ที่ทำหน้าที่สอนศึกษาและทำความเข้าใจ แนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ เพื่อออกแบบการเรียนการสอนและภาระงานให้สอดคล้องกัน ในลักษณะการเป็น ผู้ออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator) ให้กับนักเรียนเตรียมทหาร

๑.๒ ด้านกระบวนการเรียนการสอน

๑.๒.๑ จัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ให้กับนักเรียนเตรียมทหาร เน้นการสะสมทักษะชีวิต ทักษะการเรียนรู้ ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและ สังคมโดยรวม

๑.๒.๒ เน้นกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเตรียมทหารเกิด ความสามารถในการสื่อสาร ฝึกคิดด้วยตนเอง ฝึกการแก้ปัญหา โดยครูผู้สอนเป็นเพียงผู้ชี้แนะ (Mentoring) ให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะการดำรงชีวิต การทำงานในยุคปัจจุบัน

๑.๒.๓ สนับสนุนให้นักเรียนเตรียมทหารได้ใช้เทคโนโลยีในการศึกษาหา ข้อมูลประกอบการเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเตรียมทหารเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยปรับรูปแบบ การเรียนการสอนให้เป็นไปในลักษณะแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เพื่อให้นักเรียน เตรียมทหารฝึกการสืบค้น มีความรับผิดชอบ ใช้เทคโนโลยีเปิดโลกทัศน์ของตนเองและรับรู้แนวคิด ผ่านสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ อย่างหลากหลาย

๑.๒.๔ ส่งเสริมให้นักเรียนเตรียมทหารมีอิสระทางความคิด โดยครูตั้งประเด็น คำถามหรือข้อสงสัย ให้นักเรียนเตรียมทหารได้ต่อยอดความรู้ในการค้นคว้าเพิ่มเติม แล้วจึงนำมา อภิปรายร่วมกันในชั้นเรียนเพื่อสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่

๑.๒.๕ ส่งเสริมกรอบแนวคิดการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนเรียนวิชา ความรู้ (Knowledge) ด้วยความเข้าใจไม่ใช่เพียงท่องจำ

๑.๒.๖ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่จุดประกายความใคร่รู้ (Inquiry Mind) หลงใหล (Passion) และสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration) ต่อการเรียนรู้

๑.๒.๗ ส่งเสริมการใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

๑.๒.๘ ส่งเสริมการนำเรียนการสอนแบบ STEM Education มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เน้นการพัฒนากระบวนการหรือผลผลิตนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตและการทำงาน

๑.๒.๙ ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning ให้มีความสำคัญกับกระบวนการการเรียนรู้ เน้นการปฏิบัติจริงมากกว่าเนื้อหา

๑.๒.๑๐ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความสามารถหลากหลายในห้องเรียนเดียวกัน จับกลุ่มผู้เรียนที่มีผลการเรียนคละกันทั้งเก่งและอ่อน เพื่อฝึกการทำงานเป็นทีม

๑.๒.๑๑ คัดเลือกบทเรียนที่ผู้เรียนสามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในชีวิตจริง โดยสอดแทรกคุณธรรม คติธรรม คำคม ที่มีประโยชน์ในการดำเนินชีวิตที่ดีให้กับผู้เรียน

๑.๒.๑๒ ออกแบบการเรียนการสอนและภาระงานให้สอดคล้องกัน ใช้การเสริมแรงในลักษณะของการให้ข้อมูลป้อนกลับ (Giving Feedback) ให้คำแนะนำปรับปรุงสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๑.๒.๑๓ สร้างอุดมการณ์ให้นักเรียนเตรียมทหารตระหนักในบทบาทหน้าที่ เพิ่มพูนความรู้ด้านความมั่นคง สังคม เศรษฐกิจ การเมือง รวมถึงความก้าวหน้าของอารยธรรม โดยใช้อุบายการสอนเทคโนโลยีในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้พัฒนา และนำข้อมูลเหล่านี้มาผ่านกระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ โดยใช้วิจารณญาณ และการคิดอย่างเป็นระบบ

๑.๒.๑๔ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมด้านการมีวิจารณญาณในการใช้เทคโนโลยี การสังเกตความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล และฝึกทักษะการเลือกใช้แหล่งข้อมูลข่าวสารที่เชื่อถือได้ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม โดยเน้นการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อสังคม จิตอาสา และจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและประเทศชาติ

๒. กระบวนการเรียนการสอน

แนวทางกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารทั้ง ๕ ประการ ให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ ดังนี้

๑. ด้านความสามารถในการสื่อสาร ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้กำหนดกระบวนการเรียนการสอน ดังนี้

๑.๑ ตั้งประเด็นคำถามให้นักเรียนเตรียมทหารแสดงความคิดเห็น โดยเน้นการใช้บริบทหรือปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในสังคม และที่ใกล้เคียงกับชีวิตของผู้เรียน

๑.๒ ใช้กระบวนการเรียนการสอนแบบใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity - based Learning) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) และการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ (Active Learning)

๑.๓ ให้นักเรียนเตรียมทหารแสดงทัศนคติ บอกใจความสำคัญของเรื่อง แปลความ ตีความ หรือขยายความ ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ร่วมกัน โดยใช้การสื่อสารทั้ง ภาษากาย ภาษาพูด และภาษาเขียน

๒. ด้านความสามารถในการคิด ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้กำหนดกระบวนการเรียน การสอน ดังนี้

๒.๑ ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) และ การเรียนการสอนแบบ STEM Education เน้นใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ผ่าน การปฏิบัติ (Active Learning)

๒.๒ ใช้สื่อที่อยู่ในความสนใจของผู้เรียน และเรื่องราวที่สังคมกำลังให้ความสนใจ มาเป็นประเด็นให้ผู้เรียนอ่าน ฝึกกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนในการคิด วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์

๒.๓ กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เน้นเนื้อหา (Content) ฝึกคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุ และผล ฝึกการสังเคราะห์ข้อมูล (Synthesis) หาจุดร่วม จุดต่าง ผสมผสานส่วนประกอบหรือเรื่องราว ย่อยให้เป็นองค์ความรู้ที่ผู้เรียนเข้าใจและพร้อมนำไปใช้ได้ถูกต้อง

๒.๔ กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกปฏิบัติ ฝึกการคิดสร้างสรรค์ (Creating) ออกแบบ วางแผน สร้างเป็นองค์ความรู้ ผลลัพธ์ หรือนวัตกรรมใหม่ที่มีคุณค่าเป็นแรงผลักดันในการ ขับเคลื่อนประเทศไทยยุค ๔.๐

๓. ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้กำหนดกระบวนการเรียน การสอน ดังนี้

๓.๑ ใช้รูปแบบการจัดเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem - based Learning)

๓.๒ กำหนดปัญหาจากในชีวิตประจำวัน หนังสือพิมพ์ หรือจัดสถานการณ์ ที่เป็นปัญหา สถานการณ์ที่จำลองขึ้น และส่งเสริมการสอนในลักษณะการสอนเชิงประสบการณ์

๓.๓ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบ การเรียนรู้ผ่านโครงการ (Project - based Learning)

๓.๔ ครูเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) หรือผู้ให้คำแนะนำ (guide) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การแก้ปัญหาจากการปฏิบัติจริง นำมาวิเคราะห์ บนพื้นฐานของหลักเหตุผล และคุณธรรม

๔. ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้กำหนดกระบวนการเรียน การสอน ดังนี้

๔.๑ กำหนดกระบวนการเรียนการสอนผ่านการทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อฝึกทักษะ การทำงานร่วมกัน ระหว่างดำเนินกิจกรรมนักเรียนเตรียมทหารจะต้องพยายามจัดการปัญหาที่เกิดขึ้น ระหว่างการทำงาน ฝึกหาข้อตกลงร่วมกัน มีการยืดหยุ่นและประนีประนอม เพื่อบรรลุถึงผลสัมฤทธิ์ ของงานร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่กลุ่มมอบหมาย แสดงตัวตนให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนในกลุ่ม โดยเลือกแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

๔.๒ ฝึกการอภิปรายภายใต้การเปลี่ยนความคิดเห็น เปิดใจรับฟัง และเคารพความเห็นของผู้ร่วมอภิปราย

๔.๓ ให้นักเรียนเตรียมทหารมีความเป็นผู้นำและกล้าแสดงออกในการแถลงผลสรุปของกลุ่ม โดยผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะ (Mentoring) ในสิ่งที่ผู้เรียนอาจคาดไม่ถึง สรุปแนวทางการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับอาชีพของผู้เรียนในอนาคต วิธีการปรับตัวให้มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning)

๔.๔ ปลุกฝังนักเรียนเตรียมทหารให้มีจิตสาธารณะ (Public Mind) และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (Public Responsibility)

๕. ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้กำหนดกระบวนการเรียนการสอน ดังนี้

๕.๑ จัดรูปแบบการเรียนการสอนแบบ STEM Education โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์สร้างสรรค์นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม

๕.๒ ให้นักเรียนเตรียมทหารใช้เทคโนโลยีอำนวยความสะดวกในการทำงานสืบค้นข้อมูลความรู้สารสนเทศ จัดเก็บ และสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ใช้สื่อโปรแกรมการเรียนรู้เกมทางการศึกษา

๕.๓ ให้นักเรียนเตรียมทหารนำเทคโนโลยีมาใช้ร่วมกับงานที่อาจารย์มอบหมาย ประยุกต์ใช้กับโครงการที่ให้นักเรียนทำร่วมกัน เชื่อมโยงความรู้กับชีวิตจริงเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ให้เกิดขึ้น

๕.๔ ปลุกฝังให้นักเรียนเตรียมทหารใช้เทคโนโลยีในทางที่ถูกต้อง รู้จักวิธีการหาความรู้ หรือกระบวนการในการหาข้อเท็จจริงของข้อมูลข่าวสาร เลือกที่จะเรียนรู้ที่เหมาะสมให้อยู่ภายใต้กรอบของคุณธรรม จริยธรรม วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูล บริโภคข้อมูลโดยอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง

๕.๕ สร้างความตระหนักรู้ให้กับนักเรียนเตรียมทหาร และรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีไปในทางไม่พึงประสงค์ ที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง สถาบัน สังคม และประเทศชาติ รับรู้และรับผิดชอบต่อผลกระทบที่จะตามมาจากข้อมูลที่ไม่ถูกต้องจากการใช้สื่อต่าง ๆ หรือกระทำการแสดงความคิดเห็นลงในสื่อ

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาโรงเรียนเตรียมทหาร เป้าหมาย ตัวชี้วัด เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารอย่างต่อเนื่อง

๒. ควรมีการจัดทำแนวทางการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนเตรียมทหาร ให้มีความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยี และสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย
๓. ควรมีแผนพัฒนาสื่อการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และสื่ออุปกรณ์ภายในโรงเรียนเตรียมทหารให้มากขึ้น
๔. ควรมีการจัดทำแผนความร่วมมือกับโรงเรียนเหล่าทัพ และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ในการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
๕. ควรมีการพัฒนากระบวนการสร้างคุณลักษณะพึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนเตรียมทหารให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดผลผลิต และผลลัพธ์ตามที่โรงเรียนเตรียมทหารกำหนด
๖. ควรมีการติดตาม และประเมินกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหาร รวมทั้งพัฒนาการวัดและประเมินผลให้เหมาะสมกับกระบวนการเรียนการสอน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

ชัชวาลิต สรวารี. การบริหารคนกับองค์กร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

ณรงค์วิทย์ แสนทอง. เทคนิคการจัดทำและนำ Job Competency ไปใช้งาน (ฉบับคนทำงาน).

กรุงเทพฯ : เอส อาร์ เซนเตอร์, ๒๕๕๑.

พิณสุดา สิริธรรงค์ และสมศักดิ์ ตลประสิทธิ์. รายงานการวิจัยประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๔ องค์กรปกครองท้องถิ่นกับการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ :

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๑.

เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. สภาพการจัดการศึกษาเฉพาะทางในประเทศไทย ปีการศึกษา

๒๕๕๖ : การผลิตบุคลากร. กรุงเทพฯ : พรินทวาทกราฟฟิค จำกัด, ๒๕๕๘.

วิจารณ์ พาณิช. วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ ๒๑. กรุงเทพฯ : ตาตา พับลิเคชั่น,

๒๕๕๕.

วิชาการป้องกันประเทศ, สถาบัน. หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร พุทธศักราช ๒๕๕๔ (ฉบับปรับปรุง

พุทธศักราช ๒๕๖๐). ม.ป.ท., ๒๕๖๐.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และทัศนีย์ บุญเติม. แบบแผนและเครื่องมือวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. แนวทางการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ด้วย Competency Base Learning

กรุงเทพฯ : ศิริวัฒนา อินเตอร์พรีนท์ จำกัด (มหาชน), ๒๕๔๘.

วารสารและหนังสือพิมพ์

พรทิพย์ ศิริภัทรราชย์. “STEM Education กับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ ๒๑”, นักบริหาร.

ปีที่ ๓๓ (๒), ๑ เมษายน-มิถุนายน ๒๕๕๖ หน้า ๔๙-๕๖.

สุภาสิณี สุภธีระ. “ทิศทางในการจัดการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีศึกษาของประเทศไทย

สำหรับช่วงต้นของศตวรรษที่ 21 : ระดับประถมศึกษา”, ศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ปีที่ ๑๔ (๒), ๑ มิถุนายน-ตุลาคม ๒๕๓๓ หน้า ๖๑-๖๘.

อานนท์ ศักดิ์วรวิทย์. “แนวคิดเรื่องสมรรถนะ (Competency) เรื่องเก่าที่เรายังหลงทาง”,

จุฬาลงกรณ์วารสาร. ๑๖ (๖๔), กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๔๗ หน้า ๕๗-๕๘.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

กวีภัทร ฉาวชานา. “การพัฒนาตัวชี้วัดทักษะการจัดการห้องเรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ของครู”.

วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา,
มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๘.

นพดลย์ เพชรระ. “แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมแบบ AIC
โรงเรียนวัดโคกทราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๓”.

ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารนวัตกรรมการพัฒนา,
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๕๒.

นภมณฑ์ เจียมสุข. “การนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในการก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียน”.

ครุศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต, คณะครุศาสตร์,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

พนิดา เซนสัมพันธ์. “แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านวิทยาศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้น ๓”.

ครุศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชาวิจัยการศึกษา, คณะครุศาสตร์,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

พิรญาณ์ จ้อยเจริญ. “การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะข้าราชการครู
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี”.

ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, ๒๕๕๗.

พีรพงษ์ พันธุ์โสตา. “การพัฒนาสมรรถนะอาชีพช่างไฟฟ้าโรงงาน โดยใช้โครงงานวิชาชีพเป็นฐาน
ระบบทวิภาคี สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา”.

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัย วัตถุประสงค์ และสถิติการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๙.

ภาณุพงศ์ สุวัฒน์สุส, พันเอก. “ตัวแบบสมรรถนะของผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรประจำ
โรงเรียนเสนาธิการทหารบก”.

รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนดุสิต, ๒๕๕๑.

รัตตินันท์ ภูริระวณิชย์กุล. “การพัฒนาสมรรถนะ ตัวชี้วัดสมรรถนะบัณฑิต สาขาวิชาความผิดปกติ
ของการสื่อความหมาย”.

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน,
มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๖.

วณิช นรินทร์านนท์. “รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในเขตบริการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต ๑”. การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๒.

วิมาน วรรณคำ. “การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน”. ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๕๓.

สมรัก วงศ์หทัยไพศาล. “การบริหารโดยพื้นฐานความสามารถ : ศึกษาทัศนคติพนักงานกลุ่มชินวัตร”. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๒.

สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล. “อนาคตภาพรูปแบบสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์เชิงบวกสำหรับชุมชน”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

เอกชัย พุทธสอน. “แนวโน้มการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

กฎหมาย

“พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๑๑๖, ๑๙ สิงหาคม ๒๕๔๒, หน้า ๒, ๖, ๑๓.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

นโยบายและแผนขั้นพื้นฐาน, สำนัก. “หนังสือ ที่ ศธ ๐๔๐๐๖/๒๑๓๙ เรื่อง จุดเน้นเชิงนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์)”. ๑๘ เมษายน ๒๕๖๐.

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, สำนักงาน. “เอกสารประกอบการสัมมนาสมรรถนะของข้าราชการ”. ๒๕๔๘.

กลาโหม, กระทรวง. “คำสั่งที่ ๒๒๐/๔๕ เรื่อง นโยบายด้านการศึกษา กระทรวงกลาโหม”. ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕.

กองทัพไทย. “คำสั่ง (เฉพาะ) ที่ ๕๕/๕๑ เรื่อง นโยบายการศึกษาของกองทัพไทย” ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๑.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. “(ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.nesdb.go.th/download/Plan12/ร่างแผนฯ%2012.pdf>, ๒๕๕๙.

ชัยวิทย์ ขยาภินันท์. “ประเทศไทย 4.0 สิ่งท้าทายการเดินหน้าประเทศไทย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : www.lakmuangonline.com., ๒๕๕๙.

ตำรวจแห่งชาติ, สำนักงาน. “(ร่าง) กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) (สรุปย่อ)”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.royalthaipolice.go.th/downloads/ยุทธศาสตร์ระยะ20ปี60-79.pdf>, ๒๕๕๙.

นายกรัฐมนตรี, สำนัก. “สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ.2560-2564”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.nesdb.go.th/download/plan12/สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่12.pdf>, ๒๕๖๐.

บริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา, กอง. “Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : www.digital.forest.ku.ac.th/TFCC/TCERN2017/PW/Thailand_40_PM.pdf, ๒๕๕๙.

บัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์, สถาบัน. “การกำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ ๒๑”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : www.edulpru.com/eu/21st/st-010.pdf, ๒๕๕๗.

ภัธ โขติกะพุกกะนะ. “การศึกษาของกองทัพยุคไทยแลนด์ 4.0”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : www.lakmuangonline.com., ๒๕๖๐.

เยาวเรศ ภัคดีจิตร. “Active Learning กกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : apr.nsrui.ac.th/Act_learn/myfile/27022015155130_article.docx, ๒๕๕๗.

เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. “(ร่าง) กรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๔”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.moe.go.th/moe/upload/news20/FileUpload/45159-6247.pdf>, ๒๕๕๙.

อนามัย, กรม. “ความเชื่อมโยงกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี กับกรมอนามัย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : planning.anamai.moph.go.th/download/D_Strategic/2559/Anamai_2/2_7.pptx, ๒๕๕๙.

ภาษาต่างประเทศ

Journals

- Drier, H.N. "Vocational and Industrial Education : Guidance Program". The Internationnal Encycropedia of Education Research and Studies. V.9, Oxford : Pergaman Press. 1985.
- Good C.V. "Dictionary of Education". 3rd ed. New York : Mc Graw-Hill. 1973.
- Guthrie, H. "Competence and Competency-Based Training : What the Literature Says". National Centre for Vocational Education Research (NCVER). 2009.
- Lye, M.S. and Signe, M.S. "Competence at Work". American Psychologist. 28 (1), 1993. p. 9-11.
- Mc Cleland, D. "Testing for Competence Rather than for Intelligence", American Psychologist. 28 (1), June 1973. p. 1-14.
- Mc Clelland, DC. "Test for Competence, rather than Intelligence American Psychologists". 17 (7), 1973.
- Parry, Scott B. "Evaluating the Impact of Training". Alexandria, Virginia : American Society for Training and Development. 1997.

Electronic Data Base

- Partnership for 21st Century Skills. "21st Century Skills". (Online). Available : www.p21.org/, 2011.
- Prensky, Marc. "Digital Natives, Digital Immigrants". (Online). Available : <http://www.emeraldinsight.com/doi/pdfplus/10.1108/10748120110424816>, 2001.
- Sahin, Ismial. "Instructional Design Principles for 21st Century Learning Skill". (Online). Available : https://www.researchgate.net/publication/248606588_Instructional_design_principles_for_21st_century_learning_skills, 2009.

ภาคผนวก

**การพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหาร
ให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐
(สำหรับสัมภาษณ์ผู้บริหาร)**

“ประเทศไทย ๔.๐” เป็นนโยบายความมุ่งมั่นของรัฐบาลที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ “Value-Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมให้ประเทศหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง ด้วยการสร้างความมั่งคั่งผ่านกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม ปัญญา เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ (Competitive Growth Engines) ยกระดับ Digital Skill Literacy, ICT Literacy, Information Literacy และ Media Literacy ของคนไทย ยกระดับคุณค่ามนุษย์ด้วยการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในศตวรรษที่ ๒๑ คือ คนไทยที่มีปัญญาที่เฉียบแหลม (Head) มีทักษะที่เห็นผล (Hand) มีสุขภาพที่แข็งแรง (Health) และมีจิตใจที่งดงาม (Heart) โดยเริ่มจากการเสริมสร้างให้เกิดการเจริญเติบโตในตัวคน (Growth for People) ผ่านการสร้างสังคมแห่งโอกาสเพื่อเติมเต็มศักยภาพ เมื่อคนเหล่านี้ได้รับการเติมเต็มศักยภาพอย่างเต็มที่จะกลายเป็นตัวหลักในการขับเคลื่อนการเจริญเติบโต (People for Growth) และนำพาประเทศสู่ความมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืนอย่างแท้จริง

การจะนำพาประเทศไทยก้าวไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยการขับเคลื่อนโมเดลไทยแลนด์ ๔.๐ สิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งคือ “สมรรถนะ” ของคนไทยสำหรับการขับเคลื่อนประเทศให้เจริญก้าวหน้าในระดับสากล รร.ตท.สปท. เป็นสถาบันการศึกษาขั้นต้นของผู้ที่จะสำเร็จเป็นนายทหาร-นายตำรวจ ที่รับผิดชอบงานด้านความมั่นคงของประเทศ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้ นตท. มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และเกิดสมรรถนะสำคัญ ๕ ประการ คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ตามหลักสูตรของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสมรรถนะสำคัญที่ควรมีในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ซึ่งเป็นยุคแห่งการขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์

ดังนั้น เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการศึกษาของ รร.ตท.สปท. จึงขอความร่วมมือจากท่านในการแสดงความคิดเห็นด้านการพัฒนาสมรรถนะสำคัญดังกล่าวของ นตท. ให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	พลโท สุพจน์ มาลานิยม
วัน เดือน ปีเกิด	๑๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๖
การศึกษา	โรงเรียนเตรียมทหาร (นตท. รุ่นที่ ๒๒) โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (จปร. รุ่นที่ ๓๓) หลักสูตร ชั้นนายร้อยเหล่าม้า รุ่นที่ ๒ ปี ๒๕๓๑ หลักสูตร ชั้นนายพันเหล่าม้า รุ่นที่ ๑ ปี ๒๕๓๕ หลักสูตรหลักประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก ชุดที่ ๗๓ หลักสูตร วิชาประวัติศาสตร์มหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ หลักสูตร นายทหารประจำกองพันที่ ๒๑ หลักสูตร ภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน สถาบันภาษา กองทัพอากาศ หลักสูตร โรงเรียนเสนาธิการทหารบก สหรัฐฯ ปี ๒๕๔๘ (Intermediate Level) หลักสูตร ฝึกปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ
ตำแหน่งที่สำคัญ	ผู้บังคับหมวดทหารม้า กองร้อยทหารม้า กองพันทหารม้าที่ ๑๘ ผู้บังคับกองร้อยทหารม้า กองพันทหารม้าที่ ๑๘ ผู้บังคับกองร้อยลาดตระเวนระยะไกล กองพลทหารม้าที่ ๑ นายทหารฝ่ายยุทธการ กรมทหารม้าที่ ๓ นายทหารฝ่ายส่งกำลังบำรุง กองพลทหารม้าที่ ๑ ผู้บังคับกองพันทหารม้าที่ ๒๘ รองผู้อำนวยการกองฝึกพร้อมและผสม กรมยุทธการทหาร นายทหารฝ่ายเสนาธิการประจำรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ผู้อำนวยการกองกิจการพลเรือน หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ผู้บังคับหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๓๒ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา รองผู้อำนวยการสำนักปฏิบัติการ กรมยุทธการทหาร เสนาธิการศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล รองผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล
ตำแหน่งปัจจุบัน	หัวหน้านายทหารฝ่ายเสนาธิการประจำเสนาธิการทหาร

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การทหาร

เรื่อง	การพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ 4.0		
ผู้วิจัย	พลโท สุพจน์ มาลานิยม	หลักสูตร วปอ.	รุ่นที่ 60
ตำแหน่ง	หัวหน้านายทหารฝ่ายเสนาธิการประจำเสนาธิการทหาร		

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและเป็นพลวัต (Dynamic) ก่อให้เกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว มีการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมมาสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าในทุกด้าน การพัฒนาประเทศจะต้องคำนึงถึงอัตลักษณ์และบริบทในด้านต่าง ๆ ภายในประเทศ ซึ่งรัฐบาลได้ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 – 2579) เพื่อเป็นกรอบให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้จัดทำแผนในการพัฒนาประเทศให้ประสานสอดคล้องกัน จากกรอบและวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดทำร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564) ขึ้นเพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม โดยการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผลักดันงานวิจัยให้ใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ พัฒนาสถานะแวดล้อมของการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ให้ผู้ประกอบการมีบทบาทหลักด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้สอดคล้องในยุคไทยแลนด์ 4.0

Thailand 4.0 เป็นโมเดลทางเศรษฐกิจที่จะพาให้ประเทศไทยก้าวข้ามกับดักทางเศรษฐกิจเป็นการพัฒนาประเทศที่ครอบคลุมในทุกมิติไปพร้อมกัน ได้แก่ มิติความมั่นคงทางเศรษฐกิจ มิติความอยู่ดีมีสุขของคนในสังคม มิติการยกระดับคุณภาพมนุษย์ และมิติการรักษาสิ่งแวดล้อม โดยทั้ง 4 มิติจะขับเคลื่อนไปได้ต้องอาศัยปัจจัยด้านบุคลากร สิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ สมรรถนะ ของคนไทยสำหรับการขับเคลื่อนประเทศให้เจริญก้าวหน้าในระดับสากล สมรรถนะ เป็นสิ่งที่สร้างขึ้นมาจากความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ วิธีคิด อุปนิสัย และแรงจูงใจ เป็นความสามารถเฉพาะของแต่ละบุคคล (Underlining Characteristic) มีองค์ประกอบที่สำคัญซึ่งสังเกตเห็นได้ง่าย คือ ความรู้ และทักษะ ซึ่งสามารถพัฒนาให้สูงขึ้นได้เมื่อมีการนำมาใช้อย่างต่อเนื่อง โดยการนำเอาความรู้และทักษะนั้นมาประยุกต์ใช้กับงาน การพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการรองรับการพัฒนาประเทศต้องพัฒนาคนไทย 4.0 ปรับเปลี่ยนเป้าหมาย และระบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ หลักสูตรการเรียนการสอน รูปแบบการเรียนการสอน กระบวนทัศน์ และทักษะครู ตลอดจนระบบนิเวศน์ของการเรียนรู้ เพื่อให้รองรับต่อการพัฒนาประเทศสอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ 4.0 ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาวัตกรรมการที่ต่อยอดให้ประเทศไทยมั่นคงต่อไป

โรงเรียนเตรียมทหาร เป็นสถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 – 6 ใช้หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร พุทธศักราช 2554 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) มุ่งพัฒนานักเรียนเตรียมทหารให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ

ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับสมรรถนะสำคัญที่ควรมีในยุคไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งเป็นยุคแห่งการขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ จึงควรจัดทำแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ 4.0 เพราะนักเรียนเตรียมทหารไม่ใช่เป็นเพียงบุคคลที่จะดำรงชีวิตอยู่ในศตวรรษที่ 21 เท่านั้น แต่นักเรียนเตรียมทหารจะต้องเป็นนายทหาร – ตำรวจ ในอนาคตที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำหน่วยในการรักษาความมั่นคงและพัฒนาประเทศ อีกทั้งจะเป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารให้ได้มาตรฐาน สัมพันธ์ทั้งมาตรฐานของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานอาเซียน และมาตรฐานสากล รวมถึงเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระบบการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหาร และความสัมพันธ์กับแนวคิดไทยแลนด์ 4.0
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ 4.0

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ วิเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เสนอแนะแนวทางเพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ 4.0 ทั้งหมด 5 ประการ ประกอบด้วย ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาวิเคราะห์กระบวนการจัดการฝึกศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารในการจัดทำแนวทางเพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ 4.0 แบ่งเป็น การเก็บข้อมูลด้านทฤษฎี โดยการรวบรวมข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการเก็บข้อมูลด้านปฐมภูมิ โดยแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารของโรงเรียนเตรียมทหารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้ได้ข้อมูลในการเสนอแนะแนวทางเพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ 4.0

ผลการวิจัย

1. แนวคิดในการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ 4.0

1.1 สมรรถนะ เป็นสิ่งที่องค์กร หน่วยงาน และสถานศึกษาให้ความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของตนให้มีสมรรถนะที่สำคัญตามที่ต้องการ และจำเป็นต่อการรองรับการพัฒนาประเทศท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมโลก โรงเรียนเตรียมทหาร มุ่งพัฒนา นักเรียนเตรียมทหารให้มีคุณภาพ และมีสมรรถนะสำคัญ 5 ด้าน ประกอบด้วย

1.1.1 ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

1.1.2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

1.1.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม บนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้ มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

1.1.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

1.1.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

1.2 ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2579) กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพคนให้สามารถปรับตัวรองรับบริบทการพัฒนาในอนาคต มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีทักษะในการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มีจิตสำนึกวัฒนธรรมที่ดีงาม รู้คุณค่าความเป็นไทย และมีความรับผิดชอบเป็นรากฐานที่มั่นคงของชุมชน สังคม รักชาติและสถาบันพระมหากษัตริย์

1.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) พัฒนาสถานะแวดล้อมของการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม

1.4 Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน พัฒนาประเทศให้มีความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ มีความอยู่ดีมีสุขทางสังคม พัฒนาสมรรถนะคนไทย 4.0 ปรับเปลี่ยนเป้าหมายในการเรียนรู้ ระบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ หลักสูตร รูปแบบการเรียนการสอน กระบวนทัศน์ และทักษะครู ตลอดจนระบบนิเวศน์ของการเรียนรู้

1.5 การจัดการศึกษาเฉพาะทางในประเทศไทย เป็นการจัดการศึกษาลักษณะเพื่อตอบสนองต่อหน่วยงานหรือองค์กร โดยครูผู้สอนที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะในอาชีพนั้น ๆ รวมทั้งอาคารสถานที่และอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติวิชาชีพเฉพาะทาง เพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนของตนให้ตรงตามความต้องการ

2. วิเคราะห์นโยบายการจัดการศึกษา และกระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนเตรียมทหารในการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ 4.0 พบว่า โรงเรียนเตรียมทหารได้ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยกับสถานการณ์ปัจจุบัน และสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนเหล่าทัพ และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ แต่ละรายวิชา มีกระบวนการเรียนการสอนส่งเสริมให้เกิดสมรรถนะสำคัญ ให้ความสำคัญทั้งด้านครู อาจารย์ ผู้ที่ทำหน้าที่สอน และด้านกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารทั้ง 5 ด้าน

3. แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ 4.0

3.1 ด้านครู อาจารย์ ผู้ที่ทำหน้าที่สอน ส่งเสริมนโยบายในการพัฒนาภายในโดยการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community : PLC) สร้างความเข้าใจกระบวนการจัดทำโครงการวิทยาศาสตร์ การจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และแบบ STEM Education ให้ผู้สอนเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator) พัฒนาการใช้สื่อออนไลน์ การเลือกสรรสื่อที่เหมาะสมมาใช้ในห้องเรียน และการบูรณาการกับรายวิชาอื่น ๆ

3.2 ด้านกระบวนการเรียนการสอน

แนวทางกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารทั้ง 5 ประการ ให้สอดคล้องกับแนวคิดไทยแลนด์ 4.0

3.2.1 ด้านความสามารถในการสื่อสาร ตั้งประเด็นคำถามให้แสดงความคิดเห็น เน้นการใช้บริบทหรือปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในสังคม และที่ใกล้เคียงกับชีวิตของผู้เรียน ใช้กระบวนการเรียนการสอนแบบใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity - Based Learning) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) และการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ (Active Learning) แสดงทัศนคติ บอกใจความสำคัญของเรื่อง แลกความ ตีความหรือขยายความ ผ่านกระบวนการคิด วิเคราะห์ร่วมกัน โดยใช้การสื่อสารทั้งภาษากาย ภาษาพูด และภาษาเขียน

3.2.2 ด้านความสามารถในการคิด ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนแบบ ห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) และการเรียนการสอนแบบ STEM Education ใช้รูปแบบ การจัดการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ (Active Learning) เลือกสื่อที่อยู่ในความสนใจของผู้เรียน และ เรื่องราวที่สังคมกำลังให้ความสนใจมาเป็นประเด็นให้ผู้เรียนอ่าน ฝึกกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนในการคิด วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เน้น เนื้อหา ฝึกคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุและผล ฝึกการสังเคราะห์ข้อมูล (Synthesis) หาจุดร่วม จุดต่าง ผสมผสานส่วนประกอบหรือเรื่องราว ย่อยให้เป็นองค์ความรู้ที่ผู้เรียนเข้าใจและพร้อมนำไปใช้ได้ อย่างถูกต้อง กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกปฏิบัติ ฝึกการคิดสร้างสรรค์ (Creating) ออกแบบ วางแผน สร้างเป็นองค์ความรู้ ผลลัพธ์ หรือนวัตกรรมใหม่ที่มีคุณค่า

3.2.3 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา ส่งเสริมการสอนเชิงประสบการณ์ กำหนดปัญหาจากในชีวิตประจำวัน จัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem - Based Learning) การเรียนรู้ผ่านโครงงาน (Project - Based Learning) ครูเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) หรือผู้ให้คำแนะนำ (Guide) ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การแก้ปัญหาจากการปฏิบัติจริง นำมา วิเคราะห์บนพื้นฐานของหลักเหตุผลและคุณธรรม

3.2.4 ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต จัดการเรียนการสอนผ่านการทำ กิจกรรมกลุ่ม ฝึกหาข้อตกลงร่วมกัน เลือกแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะ (Mentoring) ในสิ่งที่ผู้เรียนอาจคาดไม่ถึง สรุปลงแนวทางการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับอาชีพในอนาคต วิธีการปรับตัวให้มีทักษะการเรียนรู้ ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ปลูกฝังการมีจิตสาธารณะ (Public Mind) และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (Public Responsibility)

3.2.5 ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี จัดการเรียนการสอนแบบ STEM Education สร้างสรรค์นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ใช้เทคโนโลยี สืบค้นข้อมูล และสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ปลูกฝังการใช้เทคโนโลยีในทางที่ถูกต้อง มีคุณธรรม จริยธรรม การหาข้อเท็จจริงของข้อมูลข่าวสาร สร้างความตระหนักรู้ และรับผิดชอบต่อถึงผลกระทบ ที่มาจากข้อมูลที่ไม่ถูกต้องหรือการแสดงความคิดเห็นลงในสื่อ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาโรงเรียนเตรียมทหาร เป้าหมาย ตัวชี้วัด เพื่อ พัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนเตรียมทหารอย่างต่อเนื่อง
2. ควรมีการจัดทำแนวทางการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนเตรียมทหาร ให้มีความรู้ ความเข้าใจในเทคโนโลยี และสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย
3. ควรมีแผนพัฒนาสื่อการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และสื่ออุปกรณ์ภายใน โรงเรียนเตรียมทหารให้มากขึ้น
4. ควรมีการจัดทำแผนความร่วมมือกับโรงเรียนเหล่าทัพ และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ในการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

5. ควรมีการพัฒนากระบวนการสร้างคุณลักษณะพึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนเตรียมทหารให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดผลผลิต และผลลัพธ์ตามที่โรงเรียนเตรียมทหารกำหนด

6. ควรมีการติดตาม และประเมินกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมสมรรถนะสำคัญ ของนักเรียนเตรียมทหาร รวมทั้งพัฒนาการวัดและประเมินผลให้เหมาะสมกับกระบวนการเรียนการสอน